

34. sněm Agrární komory

České republiky se konal
5. září v Aule ČZU Praha

Přečíst článek

70. ročník MS v orbě

úspěšně hostila po dva-
ceti letech znovu Česká
republika

Přečíst článek

Návrh nové SZP nereaguje

na současné požadavky,
píše v komentáři
T. Haniotis

Přečíst článek

JDEME K NAŠIM ČTENÁŘŮM POUZE JAKO e-VERZE, objednávky na **www.akcr.cz**

25. ZÁŘÍ
2025

**INFORMAČNÍ NOVINY AGRÁRNÍ
KOMORY ČESKÉ REPUBLIKY**

Z P R A V O D A J

AGRObase

VYCHÁZÍ JAKO MĚSÍČNÍK

www.akcr.cz

Sledujte nás i online

Volby určí také osud českého zemědělství

Blíží se volby, ve kterých se rozhodne, kam bude směřovat Česká republika další čtyři roky. Co se týká zemědělství, může to být i déle, protože budoucí vláda bude řešit témata na národní i evropské úrovni, které budou zásadní pro budoucnost celého sektoru a která ovlivní podmínky pro produkci potravin.

„Jsme připraveni ke spolupráci s příští vládou, abychom zajistili potravinovou bezpečnost naší země, což je zásadní nejen pro naše členy, ale pro všechny obyvatele Česka,“ říká prezident Agrární komory ČR Jan Doležal.

Zohledňují politické strany ve svých předvolebních programech zemědělství? Kdo je zemědělcům nejbližší?

Vezmu to z druhé strany. Zemědělství a vůbec produkce kvalitních potravin by měly být

považovány za skutečně strategické odvětví, bez kterého se suverénní Česká republika do budoucnosti neobejde. K tomu je nezbytné mít silnou, stabilní a odpovídajícím způsobem financovanou agrární politiku na národní i ev-

ropské úrovni. S dalšími nevládními zemědělskými a potravinářskými organizacemi jsme vytvořili Společnou iniciativu 2025+, ve které jsme shrnuli priority, na něž je nezbytné se zaměřit, a dokument jsme dali k dispozici politickým stranám. Do jaké míry se naše priority odrážejí v politických programech jednotlivých stran, už musí vyhodnotit voliči. Zároveň jsme na 34. sněmu Agrární komory ČR, který se uskutečnil začátkem září v areálu České zemědělské univerzity v Praze, uspořádali diskuzní kulatý stůl se zástupci politických stran. Myslím, že na základě jejich vystoupení je možné si udělat představu o tom, komu záleží na tom, jestli se v Česku budou dál vyrábět kvalitní potraviny, nebo ne. Celý záznam je možné zhlédnout na našem kanále na YouTube.

Jakou jste si tedy udělal představu?

Pozvání do debaty přijali zástupci hnutí ANO, České pirátské strany, KDU-ČSL, Motoristé sobě, Přísahy, Sociální demokracie, Starostů a nezávislých a TOP 09. Účast jsme samozřejmě nabídli všem politickým stranám, které mají podle volebních průzkumů šanci dostat se do poslanecké sněmovny. Agrární komora ČR je apolitická organizace a jsme připraveni ke spolupráci s příští vládou, abychom zajistili potravinovou bezpečnost naší země, což je zásadní nejen pro naše členy, ale také pro obyvatele Česka. K tomu ale potřebujeme partnera, který se nebude chovat přehliživě a aktivisticky, ale bude podnikatele považovat za důležité partnery při vytváření podnikatelského prostředí.

Jaká témata považujete za důležitá?

Potřebujeme změnu. Změnu uvažování, ale i změnu procesů. Potřebujeme především dlouhodobě stabilní agrární politiku podpořenou silným rozpočtem a s jasnou vizí do budoucna. V zemědělství se všechno plánuje v déleodobém horizontu a neustá-

lým změnám a zásahům, prováděným bez dopadové studie či řádné konzultace s námi. Takových rozhodnutí jsme od minulé vlády viděli mnoho a nelze se pak divit, že řadě zemědělců došla trpělivost a volají po změně. V první řadě je třeba zajistit rovné podmínky na evropském trhu i vůči dovozu potravin ze třetích zemí, kterým se Evropa otevírá stále více prostřednictvím různých obchodních dohod nevýhodných pro agrární sektor a bez ohledu na to, že producenti v těchto zemích nemusí dodržovat tak přísné podmínky hospodaření jako my. V Evropě, a Česko není výjimkou, máme šikovné lidi, ale když jim neustále ztěžujete práci stále novými a novými regulacemi, v konkurenci producentů ze třetích zemí, kteří tímto způsobem omezení nejsou, prostě nemohou uspět. V opačném případě to povede k dalšímu prohlubování problémů s ekonomickou rentabilitou zemědělské prvovýroby, kterou zhoršují stagnující výkupní ceny a zvyšující se náklady. Že se produkce zemědělských komodit pro výrobu potravin v Česku ekonomicky nevyplácí, bylo ostatně jedním z hlavních témat sněmu. Dále považujeme za zásadní, aby příští vláda začala aktivně řešit problémy s přebujelou byrokracií a zdvojováním kontrol, o čemž ministři rádi mluví, v praxi se toho ale příliš neděje. Pro zajištění konkurenceschopnosti našich zemědělců nesmíme jít v nastavení podmínek pro hospodaření nad rámec toho, co po nás chce Evropská unie. To nám opakovaně veřejně sliboval ministr zemědělství Výborný a pak jeho rezort (byť pod tlakem zbytku vlády) udě-

lal u řady věcí pravý opak. Příkladem mohou být nová protierozní pravidla, ale také různé povinné evidence, které v zahraničí farmáři vést nemusí.

Ministr Výborný říká, že by dřevozpracující průmysl a vůbec agendu rozvoje venkova chtěl převést pod rezort zemědělství. Byly by takové změny v rozdělení kompetencí ku prospěchu?

Převedení dřevozpracujícího průmyslu z Ministerstva obchodu a průmyslu či rozvoje venkova z Ministerstva pro místní rozvoj pod jeden resort by dávalo smysl. Změny by se měly týkat také vodního hospodářství, které nyní spadá z hlediska ochrany pod Ministerstvo životního prostředí a hospodářsky pod Ministerstvo zemědělství. Přispělo by to ke zlepšení fungování v těchto sektorech a urychlilo by to komunikaci. Nové agendě a vyššími ambicím by pak mělo odpovídat i adekvátně vyšší financování rezortu. Současně je třeba říct, že koalice SPOLU s těmito návrhy přichází až v době volební kampaně. Štíhlý a efektivní stát jsme tu přeci mohli mít už čtyři roky. V realu to nicméně má svá pro a proti, a proto je třeba tyto procesy lépe nastavit až po diskuzi všech zúčastněných, důkladném zvážení všech aspektů, a hlavně v klidu po volbách, aby to nebyla jen další témata politického boje.

Zároveň se ale mluví o snížení výdajů na zemědělství v rámci státního rozpočtu na příští rok. Co si o tom myslíte?

Zaprvé je to zatím jen návrh končící vlády a za druhé je nutné jej vnímat opět jako probíhající předvolební kampaň s ambicí ukázat, že vláda zvládá řídit veřejné finance. Ve finále bude důležitá výsledná částka, kterou resort obdrží. Opakovaně apelujeme na to, aby příští vláda některé výdaje do zemědělství nastavila jako "mandatorní", respektive aby se zavázala k jejich udržení do doby, dokud bude po zemědělci vyžadovat plnění společenské objednávky, která se k těmto podporám váže.

To by mělo mnohem více přispět k tomu, aby podnikatelské prostředí v Česku bylo pro zemědělce stabilní a předvídatelné, což momentálně není. Zveřejněným návrhem nás ale Ministerstvo financí opětovně staví do role druhořadých partnerů a společně s vyššími výdaji na naši činnost dále znesnadňuje naši konkurenceschopnost, ale i možnost investic. Jakékoliv snížení výdajů na zemědělství je pro tuzemské podnikatele, ale i pro spotřebitele špatnou zprávou.

Proč pro spotřebitele?

Je to jednoduché, jsou v zásadě dvě možnosti. Buď necháme vše na rozhodnutí trhu, nebo do něj budeme zasahovat, a to něco stojí. Není možné se držet čistě jednoho nebo druhého přístupu k věci, realita je samozřejmě někde uprostřed. Nicméně pravdou je, že konkrétní sektor zemědělství je v EU do značné míry regulován a v Česku jsme navíc ještě přísnější,

Letošní parlamentní volby rozhodnou také o dalším směřování zemědělství.

než po nás Evropská unie vyžaduje. Zvýšené náklady kvůli těmto omezením pro zemědělské hospodaření musí někdo zaplatit, a když to nebude unijní a státní rozpočet, zaplatí to spotřebitel v ceně potravin.

Naše domácí produkce je v konkurenční nevýhodě, protože ta zahraniční – ať už z Evropy, nebo ze třetích zemí – často je kvůli vyšší národní podpoře nebo nižším cenám vstupů méně nákladná, nikoliv levnější. Cenu totiž určuje trh, a my se vždycky musíme srovnat i s těmi dovozy, které byly vyrobeny laciněji. Dlouhodobě to ale znamená zvyšující se závislost na dotacích a investiční dluh našeho zemědělství a potravinářství. Vzhledem k tomu, že se pohybujeme na jednotném trhu, kam může prakticky bez omezení přes hranice proudit jakékoliv zboží, jsou české potraviny postupně vytlačeny těmi zahraničními. Závislost na dovozech může být krátkodobě lákavá, a dokonce i výhodná, ale z dlouhodobého hlediska má svá rizika. Do výsledné ceny na pultech totiž vstupují kvůli dopravě na delší vzdálenosti další faktory, včetně vyššího rizika narušení dodavatelsko-odběratelských řetězců v reakci na geopolitickou nestabilitu. Vzpomeňme, co se stane, když na pár dní nefunguje Suez nebo Panamský průplav. Ceny základních potravin tak budou kolísat ještě více než dnes a my se tím vystavíme dalšímu snížení potravinové bezpečnosti Česka. Ostatně likvidace domácí produkce také může znamenat cenový diktát dovozů.

Opakovaně jste zmínil nutnost silné agrární politiky na evropské úrovni. Co v tom mohou udělat čeští politici?

Evropská zemědělská politika v těchto volbách příliš nerezonuje, přitom je součástí důležité debaty o budoucnosti Evropské unie, která chce na jedné straně téměř zdvojnásobit svůj rozpočet a také výběr prostředků, a zároveň snížit výdaje na zemědělství. V okamžiku, kdy nedojde k výraznému osekání povinností, a kdy zároveň Evropa uzavírá obchodní dohodu s Ukrajinou, Mercosurem, Novým Zélandem, Indií a mnoha dalšími oblastmi, které budou do Evropy primárně exportovat levnou neregulovanou zemědělskou produkci, to může znamenat faktický konec současného evropského zemědělského modelu. Ten byl vždy založen na kvalitě, dohledatelnosti a krátkých dodavatelských řetězcích.

Na environmentálních ambicích, uhlíkové neutralitě a dalších podmínkách, které ovlivňují naše podnikatelské prostředí nicméně Unie lpí, a to i po nástupu Donalda Trumpa do funkce amerického prezidenta, kdy na tyto ambice zůstala fakticky sama. Stejně jako na národní úrovni, i v tomto případě platí, že pokud chce Evropská unie zemědělcům dávat úkoly, musí to umět zaplatit. Návrh rozpočtu přitom počítá s 22 % krácením, což je při započtení inflace za posledních pět let krácení

o víc než 55 %. Ceny zemědělských komodit přitom kvůli globální konkurenci nerostou a jsou stejné jako v roce 2000. Evropská unie ráda mluví o generační obměně, ale zkuste přesvědčit děti, aby šly pracovat do oboru, kde si nominálně vydělají stejně jako jejich rodiče před 25 lety.

Jaká je zde role národních vlád, co mohou ovlivnit?

Evropská komise nerozhoduje sama, její návrh evropské zemědělské politiky musí ještě projít schválením Rady EU a Evropského parlamentu, kde má váhu hlas každého státu. Proto jsme se obrátili se žádostí o hájení zájmů českých zemědělců na českou vládu a naši společnou pozici sedmi rozhodujících organizací jsme předali také eurokomisaři Christophu Hansenovi během jeho návštěvy Českých Budějovic při příležitosti konání agrosalonu Země živitelka na konci srpna. Zároveň jsme po jednání agrárních komor Visehradské skupiny v polovině září v Budapešti vyzvali Radu EU, které nyní předsedá Dánsko, aby se zasadila o stažení a zásadní přepracování návrhu příští evropské zemědělské politiky. Obratem nás podpořily rozhodující agrární organizace Chorvatska, Lotyšska a Rumunska a další profesní uskupení se přidávají. O naší společné iniciativě jsme rovněž bezodkladně informovali ministra zemědělství.

Hrozí další protesty? Pokud ano, kdy?

To není možné vyloučit. Pokud bude Evropská komise dál trvat na svých radikálních návrzích, které povedou jediné k tomu, že se evropské zemědělství zhroutí jako „domeček karet“, dojde k dalším protestním akcím. To byl ostatně podtitul jednoho z mezinárodních protestů, které už se uskutečnily. Na zmí-

něném jednání s našimi kolegy z agrárních komor z Maďarska, Polska a Slovenska jsme se shodli, že jsme připraveni podpořit další akce a zapojit se do nich. Mohly by se uskutečnit už na podzim. Nejde zde jen o peníze, ale o samotnou existenci zemědělství, protože od rozpočtu se odvíjí i to, jak bude vypadat příští evropská zemědělská politika, která má projít zásadní reformou. Má se také zrušit dvoupilířová struktura, která dosud efektivně rozdělovala peníze na investiční projekty nebo se přidělily poté, co zemědělci splnili určité podmínky podle výměry obhospodařované půdy nebo počtu chovaných zvířat. Rozbourání dosavadní fungující struktury, do které se již investovaly značné sumy peněz, může ovlivnit zemědělství v Evropě i u nás na desetiletí a je otázkou, jestli pak bude ještě někdo, kdo by měl chuť hospodařit v krajině a vyrábět za těchto podmínek potraviny.

Máte na závěr nějaké doporučení před volbami?

Doporučení mohou dát jediné a to, aby všichni, kdo pracují v zemědělství nebo na něj mají vazbu, šli k volbám. Jedině tak mohou ovlivnit, jakým směrem se bude náš sektor dál rozvíjet, nebo naopak nerozvíjet. Ale platí to pro nás všechny, kteří chceme cenově dostupné, kvalitní a zdravé lokální potraviny. Většina stran o nich ve svých programech mluví, ale jen málokdo si uvědomuje, že k tomu je potřeba mít stabilní, moderní a konkurenceschopný zemědělský sektor. Je třeba podpořit ty, kteří to umí a dělají dobře, a nikoli na nich v rámci domnělého „dobra“ provádět aktivistické pokusy environmentálně-sociálního inženýrství.

Redakce Agrobase

Odmítavé stanovisko k návrhu nové zemědělské politiky na období 2028–2034

Materiál předkládá společnou pozici rozhodujících nevládních organizací České republiky ke zveřejněným návrhům Evropské komise k víceletému finančnímu rámci a Společné zemědělské politice pro roky 2028–2034. Následně je organizace 20. srpna předali komisařovi Christophu Hansenovi, komisaři Evropské komise pro zemědělství a potraviny, a dále Ministerstvu zemědělství ČR k zapracování do národní pozice.

Hned v úvodu dokument uvádí, že níže podepsaní zástupci zemědělského sektoru vyjadřují zásadní nesouhlas s předloženými návrhy. Odmítají snížení rozpočtu a nenaplnění slibů EK ve věci navýšení rozpočtu z důvodu inflace v uplynulých letech. Dále odmítají, že by se měla zrušit dvoupilířová struktura, podkopávání ekonomického rozměru a konkurenceschopnosti evropského zemědělství a v neposlední řadě to, že EK návrh předložila bez řádných dopadových studií. Zásadní požadavek směřuje k přepracování předloženého záměru a k němu organizace předkládají soubor vlastních podrobnějších návrhů.

Ačkoli věcné vymezení budoucí SZP je primárně v návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví podmínky provádění podpory Unie ve Společné zemědělské politice na období 2028–2034, je důležité rovněž poukázat na zásadní rámcové a strukturální

změny. Ty totiž určují podmínky a limity pro následné provádění Společné zemědělské politiky a mají zásadní dopad na zemědělství, venkov a potravinovou bezpečnost v EU.

PŘEHLED POŽADAVKŮ V PODROBNĚJŠÍM ROZPRACOVÁNÍ A S ARGUMENTACÍ:

1. Absence dopadové studie

Navržený rámec nedoprovází řádná dopadová studie, přestože navrhuje zásadní strukturální a finanční změny v budoucí Společné zemědělské politice (SZP), politice soudržnosti a dalších oblastí. To brání odpovědnému vyhodnocení dopadů na členské státy, příjemce podpory i na soudržnost Unie jako celek.

2. Rozpor s usnesením Rady a zprávou z vlastní iniciativy COMAGRI

Návrh ignoruje usnesení Rady EU i zprávu z vlastní iniciativy Výboru pro zemědělství

(COMAGRI) Evropského parlamentu, ve kterých zazněl apel na zachování dvoupilířové struktury SZP, adekvátní navýšení financování SZP a zásadní snížení byrokracie a administrativy.

3. Neakceptovatelné snížení rozpočtu SZP

Navržený víceletý finanční rámec (VFR) znamená, že by se rozpočet SZP snížil o 22 %, ale reálný pokles rozpočtu je o více než 45 % při započítání inflace, v případě ČR jde o pokles až o 55 %. To v důsledku povede k dalšímu oslabování konkurenceschopnosti evropského zemědělství, které čelí rostoucí regulaci, globalizaci trhu a klimatickým výzvám a také k ohrožení přijatých environmentálních závazků.

4. Zrušení dvoupilířové struktury SZP

Dvoupilířová struktura SZP reflektovala odlišné cíle a nástroje, proto se nejedná o krok správným směrem. Zachování oddělených zemědělských fondů (I. a II. pilíř) a s nimi související samostatná nařízení Rady a EP dávají prostor pro využití nejen stávajícího institucionálního zázemí, ale rovněž robustního administrativně-kontrolního systému (včetně IT infrastruktury), do kterého se za poslední desetiletí investovaly značné finanční prostředky. Jen tato změna systému bude nákladná, časově a věcně náročný proces. Zkomplikuje se také vyhodnocování postupu sbližování plateb I. pilíře, kdy zejména státní střední a východní Evropy stále čelí nižší úrovni podpory (prvního pilíře) v přepočtu na hektar způsobilé půdy v daném státu. Pokud se pilířová struktura zruší, musí ČR trvat na principu narovnávání celých obalů pro SZP pro jednotlivé členské státy.

5. Absence hodnocení ekonomických dopadů ve sledování rozpočtových výdajů a výkonnosti

V příloze nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro sledování rozpočtových výdajů a výkonnosti a další

horizontální pravidla pro programy a činnosti Unie, dochází k hodnocení pouze environmentálních a sociálních vlivů, a to ještě na zcela neobjektivní škále 0–40–100 %. Zcela chybí hodnocení ekonomických dopadů, a to i přesto, že všichni představitelé Evropské komise neustále hovoří o třech pilířích udržitelnosti a důležitosti zlepšit ekonomickou udržitelnost Evropy. Je také zcela nepřijatelné, aby například opatření do investic pro welfare zvířat, digitalizace nebo do infrastruktury venkovských oblastí měla u všech hodnocených bodů 0 %. Toto hodnocení popírá základní smysl těchto investic a realitu jejich dopadů.

6. Riziko soutěže národních rozpočtů a nastavení spravedlivého rozdělení rozpočtu

Návrh stanovil pouze minimální úroveň spolufinancování členských států bez toho, aby stanovil horní stropy. To vytváří tlak na národní rozpočty a riziko soutěže mezi státy s odlišnou fiskální kapacitou. Bohatší státy si „připlatí“ více, čímž dojde k narušení rovnosti podmínek na jednotném trhu. Je nutné stanovit i maximální limity národního spolufinancování (např. na úrovni 70 %), aby se zabránilo vzniku této situace. Je třeba si uvědomit, že čím nižší bude celkový rozpočet EU na SZP, tím větší váhu bude představovat možnost navýšit prostředky SZP formou kofinancování.

V této souvislosti je třeba rovněž připomenout, že mezi členskými státy jsou stále značné rozdíly z pohledu celkových národních obálků z fondů EU. Vzhledem k tomu, že s dvoupilířovou strukturou SZP návrh EK nadále nepočítá, je nezbytně nutné dosáhnout srovnatelnosti národních obálků.

7. Farm Stewardship a sociální podmíněnost

Navzdory snahám o zjednodušení návrh nijak nepokročil v tomto směru dál a zachovává jak prvky zemědělské podmíněnosti (Farm Stewardship), tak sociální podmíněnosti pro zbytek žadatelů v obdobné poloze jako dosud. Takový přístup je neakceptovatelný a je třeba jak oblast požadovaných standardů, tak oblast sociální podmíněnosti razantním způsobem revidovat, a to zejména s ohledem na fakt, že pro budoucí SZP nedochází k nárůstu rozpočtu.

8. Degresivní podpora příjmů na plochu

Chápeme potřebu určitého přerozdělení finančních prostředků od větších zemědělců k menším, ale navrhovaná opatření, tj. agresivní degressivita a tvrdý povinný strop na 100 000 euro, nejsou správnými opatřeními, jak toho dosáhnout. Nezhledňují totiž specifika v jednotlivých členských státech, zejména pak v České republice. Při rozmezí platby 130–240 euro/ha by se strop týkal zemědělců mezi 870 a 1610 ha a degressivita by se začala negativně projevovat již přibližně mezi 80 a 150 ha. S ohledem na naši zemědělskou strukturu by zastropování zasáhlo

cca 2000 zemědělských podniků, které produkuje kolem 80 % naší celkové zemědělské produkce. Negativní dopad do příjmů by to představovalo pro dalších 6000 zemědělských podniků, jejichž produkce se může blížit 95 % všech v České republice produkováných potravin. Opět zde chybí dopadová studie, která by vyhodnotila odlišné struktury sektorů členských zemí s důrazem na celoevropskou potravinovou soběstačnost ve středně a dlouhodobém horizontu.

Návrh rovněž nijak nezohledňuje sociální rozměr farem, na které navržený systém dopadne nejhůře, jež jsou však zároveň významnými zaměstnavateli ve venkovských oblastech. Proto je nezbytně nutné, aby součástí tohoto nástroje byla povinnost členského státu, před provedením vlastní degrese a uplatnění stropu podpor, zohlednit pro krácení těchto podpor nejprve mzdové odpochy za zaměstnance a také sociální a zdravotní odvody.

Rovněž upozorňujeme na velmi nejasné a nedostatečně popsany záměr, aby peníze byly vypláceny jen aktivním zemědělcům, ale definice vykonávání alespoň minimální úrovně zemědělské činnosti je zcela nedostatečná.

Omezení maximální částky podpor vztahující se na všechny podniky pod kontrolou jedné fyzické nebo právnické osoby považujeme také za problematické. Přestože v těchto subjektech může mít jedna fyzická osoba kontrolní nebo rozhodující podíl, praktické řízení a užitek z hospodaření jsou často kolektivně sdíleny s desítkami až stovkami drobných vlastníků a zaměstnanců. Navržené omezení by znamenalo, že pokud má jedna osoba (např. předseda družstva nebo většinový vlastník) kontrolní vliv nad více podniky, všechny tyto podniky by se považovaly za jeden subjekt pro účely limitu přímých plateb (100 000 euro). V důsledku toho by desítky minoritních spoluvlastníků mohly přijít o nárok na přímé platby, a to bez svého zavinění, pouze na základě struktury vlastnictví. Ustanovení v této podobě demotivuje investice do zemědělských podniků, protože každý kapitálový vstup s rozhodujícím vlivem bude znamenat dramatické snížení podpory.

9. Platba pro malé zemědělce

Platba pro malé zemědělce v navržené podobě s navýšením na 3000 euro/rok může vést k postupu, kdy vlastníci nevykonávající reálně zemědělskou činnost, obhospodařování ploch ponechají výhradně na třetích osobách (např. formou služby) a současně budou ve větší míře než doposud žádat o tuto platbu. Ačkoliv textace zároveň indikuje požadavek na příjemce ve smyslu zemědělské aktivity s příspěvkem k potravinové bezpečnosti, bude velmi komplikované jednak takové nastavení parametricky ukotvit, a jednak jej v realu zhodnotit, aby nedocházelo

k obcházení. Úroveň podpory a její nastavení je třeba revidovat.

10. Vázaná podpora příjmu na produkci

Finanční přiděl na intervence na podporu příjmů vázaných na produkci je návrhu omezen na maximálně 20 % příspěvku Unie stanoveného členským státem v plánu na intervence, což činí kalkulaci poněkud nepřehlednou. Tento procentní podíl může být zvýšen maximálně o 5 procentních bodů za předpokladu, že částka odpovídající procentnímu podílu, který přesahuje 20 %, je přidělena na bílkovinné plodiny. Při neznalosti vlastní obálky pro ČR a nastavení subobálků pro relevantní opatření, které slouží jako referenční úroveň pro výpočet obálky pro opatření směřovaných na podporu příjmů vázaných na produkci, se obtížně hodnotí dostatečnost/nedostatečnost navrženého ring-fencingu. Každopádně finální částka pro tuto formu podpory by měla být proti stávajícímu období reálně navýšena minimálně o hodnotu kumulované inflace v ČR za poslední roky.

11. Nový korporátní příspěvek pro Evropu (CORE)

Ten by se vztahoval na společnosti daňové rezidentní v EU a na stále provozovny subjektů ze třetích zemí s ročním čistým obrátem nad 100 mil. eur. Výše příspěvku by se stanovila paušálně podle čtyř pásem obrátu a odváděly by je každoročně členské státy. Takto nastavená hranice je v českých podmínkách pro potravinářský sektor nízká a zasáhla by nejen nadnárodní koncerny, ale i řadu středně velkých a rodinných podniků s nízkými maržemi a omezenou administrativní kapacitou. Příspěvek je navíc koncipován podle obrátu, nikoli ziskovosti, což může v odvětví s nízkými maržemi znamenat neúměrné zatížení firem, které své zisky reinvestují do výroby a místní ekonomiky. Pokud by se CORE zavedl, pro dotčené podniky by to znamenalo nejen finanční odvod, ale i zvýšenou administrativní zátěž v době, kdy čelí dalším unijním požadavkům. Podniky ze třetích zemí bez provozovny v EU by této povinnosti nepodléhaly, což by vytvářelo konkurenční výhodu dovozcům z mimoevropských zemí, a absence zrcadlových doložek v obchodních dohodách EU by prohloubila nerovné podmínky na trhu. Přenesení nákladů příspěvku do cen by mohlo vést ke zdražení potravin, oslabení domácích výrobců a posílení dovozů, zejména na trzích s nízkou preferencí domácí produkce, kterými jsou Česká a Slovenská republika.

Podepsáni prezidenti a předsedové organizací: Agrární komory ČR, Potravinářské komory ČR, Iniciativy zemědělských a potravinářských podniků, Společnosti mladých agrárníků ČR, Zemědělského svazu ČR, Českomoravského svazu zemědělských podnikatelů a PRO BIO Svaz ekologických zemědělců

Redakčně kráceno

Odmítněte návrh nové zemědělské politiky, vyzvaly organizace ze sedmi zemí

Ovoce, zelenina, pečivo, maso nebo mléko vyprodukované za tak náročných a tím i nákladných podmínek, že za ně evropští spotřebitelé nebudou schopní zaplatit a nebude důvod je v Evropě vyrábět.

K tomu směřuje návrh příští evropské zemědělské politiky, který se sice drží dosavadních environmentálních ambicí, ale zároveň zásadně škrtá objem výdajů v agrárním rozpočtu po roce 2027. Rozhodující zemědělské organizace Česka, Chorvatska, Lotyšska, Maďarska, Polska, Rumunska a Slovenska proto vyzvaly dánské předsednictví Rady EU při příležitosti jejího zasedání 22. září v Bruselu, aby se zasadila o stažení návrhu evropského zemědělského rozpočtu i zemědělské politiky na období 2028–2034 a trvala na jeho přepracování.

Od začátku letošního roku se uskutečnilo již několik protestních akcí napříč Evropou, na kterých zemědělci upozorňovali na rizika spojená s podobou příští zemědělské politiky, o níž se mluvilo v kuloárech. Jejich obavy se naplnily v polovině července, kdy Evropská komise zveřejnila návrh evropského zemědělského rozpočtu a zemědělské politiky na dalších sedm let. Navrhované výdaje na zemědělství jsou o 22 % nižší oproti současnému období a po započtení inflace, to je dokonce o 45–50 % méně. Od toho se odvíjí i zásadní změny v agrární politice, které zahrnují zrušení dosavadního dvoupřířivového systému, podle něhož peníze aktuálně směřují na investice nebo jsou vázány na plochu či počet chovaných zvířat. Tato reforma povede k likvidaci evropského zemědělství, které se tak zhroutí jako „domeček z karet“, jak dříve varovaly zemědělské orga-

nizace včetně Agrární komory ČR. Proto v den zveřejnění tohoto návrhu protestovalo přímo pod okny sídla Evropské komise v Bruselu přes pět set zemědělců z různých evropských zemí a další akce nelze vyloučit.

„Evropská komise rozhodla o tak zásadních změnách bez dohody s odbornou veřejností nebo provedení dopadové studie, což považujeme za nepřijatelné. Svým rozhodnutím ovlivní, jak bude vypadat zemědělství a vůbec produkce potravin v Evropě nejen na dalších sedm let, ale i na další desetiletí, protože sektor se z tak radikálních zásahů hned tak nevzpamatuje. Za takto nastavených podmínek nebude nadále možné v Evropě produkovat kvalitní potraviny, což povede k dalšímu oslabení naší potravinové bezpečnosti. Nelze vyloučit, že mezinárodní protestní akce zemědělců v Bruselu budou pokračovat a na nedávnmém jednání agrárních komor Visegrádské skupiny v Budapešti jsme se shodli, že jsme připraveni se do nich zapojit,“ řekl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal, který je viceprezidentem evropské zemědělské nevládní organizace COPA.

„Nesmíme dopustit, aby Brusel ohrozil potravinovou bezpečnost Evropské unie. Naši spotřebitelé si stále příliš neuvědomují, co snížený rozpočet a změny ve Společné zemědělské politice EU udělají s výrobou českých a slovenských potravin včetně regionálních

specialit. Je naší přímou strategickou úlohou, abychom spotřebitelům zdůvodnili naše opodstatněné obavy. Jsme připraveni také znovu protestovat, pokud to bude situace vyžadovat. Je ve hře zdraví Evropanů a budoucnost našich potravin,“ uvedl předseda Slovenské polnohospodářské a potravinářské komory Andrej Gajdoš.

Agrární organizace ze sedmi zemí se nyní obrátily na Radu Evropské unie, které předsedá Dánsko, aby usilovala o stažení návrhů, které rozhodnou o budoucnosti zemědělství v Evropě. Kromě Agrární komory ČR společnou výzvu obratem podpořily Slovenská polnohospodářská a potravinářská komora, polská Národní rada zemědělských komor, maďarská Národní agrární komora, maďarský svaz Magosz, lotyšská Zemnieku Saeima, Chorvatská zemědělská komora a dále rumunské organizace jako asociace farmářů Asociația Forta Fermierilor, Romania Proagro, svaz zelinářských družstev UNCSV a sdružení zemědělských výrobců LAPAR. Připojení zvažují i profesní uskupení z dalších zemí.

Organizace, které zastupují většinu pracovníků v zemědělské prvovýrobě v těchto zemích, mají důvodné obavy, že razantní změny skokově prodrazdí produkci potravin v Evropě. Evropská komise totiž nadále trvá na svých environmentálních ambicích, i když se rozhodla snížit objem peněz směřujících mimo jiné na kompenzování podmínek pro zemědělské hospodaření, které jsou přísnější než ve třetích zemích. Pokud se zvýšené náklady na výrobu potravin promítnou do cen, hrozí, že si je evropští zákazníci nebudou moci dovolit a budou muset dát přednost dovozům z ciziny. Tyto potraviny ze třetích zemí sice mohou být levnější, ale nebudou vyrobeny v souladu s vysokými produkčními standardy, budou méně kvalitní a s vyšší uhlíkovou stopou. Evropská komise tím tedy nepřímo podpoří nešetrné metody hospodaření ve třetích zemích jako Ukrajina, severní Afrika nebo Jižní Amerika, což je v rozporu s jejími vlastními cíli. Důvody k odmítnutí návrhu agrární politiky EU 2028–2034 jsou v textu společného prohlášení.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Společné prohlášení nevládních zemědělských organizací

Zástupci zemědělců ze zemí Visegrádské čtyřky považují za nezbytné vyzvat dánské předsednictví Rady, aby předložilo návrh na zamítnutí a stažení návrhu Komise na nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se zřizuje Evropský fond pro hospodářskou, sociální a územní soudržnost, zemědělství a venkovské oblasti, rybolov a námořní dopravu, prosperitu a bezpečnost na období 2028–2034, kterým se mění nařízení (EU) 2023/955 a (EU, Euratom) 2024/2509, jakož i návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví rámec pro sledování rozpočtových výdajů, výkonnosti a dalších horizontálních pravidel pro programy a činnosti Unie.

Ačkoli jsou věcná ustanovení definující budoucí SZP obsažena především v návrhu nařízení Evropského parlamentu a Rady, kterým se stanoví podmínky pro provádění podpory Unie ve Společné zemědělské politice na období 2028–2034, považujeme za nezbytné upozornit také na zásadní strukturální změny stanovené v prvním návrhu. Dohromady tyto návrhy představují hluboký a potenciálně nevratný posun ve způsobu, jakým je podpora poskytována evropskému zemědělství. Ohrožují nejen životaschopnost živobytí zemědělců, ale také potravinovou suverenitu Evropy – což je výsledek, který je v příkrém rozporu s častými prohlášeními Komise o strategickém významu tohoto odvětví, zejména s ohledem na současný nejistý geopolitický kontext.

NAŠE VÝZVA K OKAMŽITÉMU STAŽENÍ TĚCHTO NÁVRHŮ JE MIMO JINÉ ZALOŽENA NA NÁSLEDUJÍCÍCH DŮVODECH:

Absence posouzení dopadů

Navrhovaný rámec není doprovázen řádným posouzením dopadů, a to i přes skutečnost, že zavádí zásadní strukturální a finanční změny do budoucí Společné zemědělské politiky, politiky soudržnosti a dalších klíčových oblastí EU. Toto opomenutí je v přímém rozporu s Pokyny pro zlepšování právní úpravy a Interinstitucionální dohodou o zlepšování tvorby právních předpisů, které vyžadují komplexní a transparentní posouzení dopadů reforem takového rozsahu. Bez takového posouzení není možné provést řádné vyhodnocení dopadů pro členské státy, příjemce a soudržnost Unie jako celku. Krátká důvodová zpráva na začátku dokumentu nemůže nahradit komplexní a transparentní posouzení dopadů.

Rozpor s usnesením Rady a zprávou Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova

Návrh otevřeně ignoruje jak usnesení přijaté Radou, tak i iniciativní zprávu Výboru pro zemědělství a rozvoj venkova Evropského parlamentu (COMAGRI). Tyto dvě instituce,

kteře společně zastupují členské státy a občany Unie, jasně zdůraznily potřebu zachovat dvoupilířovou strukturu SZP, podpořily zvýšení jejího financování a výrazného snížení administrativní zátěže.

Nepřijatelné snížení rozpočtu SZP

Navrhovaný víceletý finanční rámec implikuje nominální snížení rozpočtu SZP o 22 %. Po zohlednění inflace se to promítá do skutečného snížení o více než 45 %. Takto drastické škrtby by dále podkopaly konkurenceschopnost evropského zemědělství v době, kdy je již pod tlakem zvyšujících se regulačních požadavků, globální tržní expozice a klimatických výzev. Ohrozil by také environmentální cíle, které byly v minulosti částečně kompenzovány financováním SZP.

Zrušení dvoupilířové struktury SZP

Zavedení jediného fondu by v praxi zrušilo aktuální dvoupilířovou strukturu SZP. Tato struktura dosud odrážela odlišné cíle a nástroje a poskytovala flexibilitu pro jejich řešení. Zachování dvou samostatných zemědělských fondů spolu s odpovídajícími nařízeními Rady a Parlamentu umožňuje spoléhat se i nadále na stávající institucionální rámec a na robustní administrativní a kontrolní systémy, včetně IT infrastruktur, do kterých byly v posledním desetiletí vynaloženy značné investice. Přeprogramování těchto systémů a budování nových rozhraní s ministerstvy regionálního rozvoje by bylo nákladné, časově náročné a institucionálně zatěžující.

Považujeme rovněž za nezbytné zdůraznit zásadní otázky, které vyvolává návrh nařízení o podmínkách provádění SZP na období 2028–2034 a návrh nařízení o rámci pro sledování rozpočtových výdajů, na které dosud nebyly poskytnuty uspokojivé odpovědi. Téměř zdvojnásobení rozpočtu EU se sice může jevit jako oprávněné vzhledem k rozšiřujícím se prioritním agendám Unie (včetně obrany) a inflačním tlakům posledních let, ale o to

méně realistické je to vzhledem k požadavku jednomyslnosti pro přijetí Víceletého finančního rámce.

Pevně věříme, že nyní Evropská radě napravit zavádějící směřování návrhů Komise, požádá o jejich okamžité stažení a bude trvat na jejich podstatném přepracování, které by bylo v souladu nejen se současnými prioritami EU a globálními výzvami, ale především s cíli zakotvenými v článku 39 Smlouvy o fungování Evropské unie. Podle našeho názoru celková architektura a proces tvorby návrhů odporují nejen tomuto článku, ale i základním hodnotám, na kterých je založen evropský projekt.

Proto naléhavě žádáme Radu, aby rozhodně zasáhla a zajistila, že zástupci členských států budou plně chránit zájmy svých občanů tím, že zajistí silný zemědělský sektor, schopný dodávat vysoce kvalitní a bezpečné potraviny za spravedlivé ceny.

Podepsání zástupci nevládních agrárních organizací

Rozmary počasí se podepsaly na úrodě: největší ztráty způsobil mráz a kroupy

Extrémní počasí se i v letošním roce výrazně promítlo do zemědělské produkce napříč celým Českem. Nejrozsáhlejší škody jak z hlediska ploch, tak i finančních ztrát přineslo krupobití a jarní mrazy. Část zelinářů a ovocnářů přitom byla zasažena hned několikrát. Úrodu jim nejprve poškodily nízké teploty na jaře a později ji zasáhly i kroupy.

Živly působí škody i v chovech hospodářských zvířat

- Počasí komplikovalo situaci také v chovech hospodářských zvířat, kde živelní události způsobily v letošním roce velké ztráty.
- Celkem bylo dosud evidováno 331 pojistných událostí za 30 milionů korun.
- Rok 2025 v této oblasti ukázal několik nových trendů včetně zhoršující se nakažové situace. Hlavním tématem se stalo riziko zavlečení slintavky a kulhavky a také případy katarální horečky ovcí.

„V průběhu letošního roku jsme s klienty z řad zemědělců řešili 560 pojistných událostí souvisejících s plodinami. Odhadovaná výše škod aktuálně přesahuje 280 milionů korun. Přestože letošní sezóna zatím nepatří mezi ty nejškodovější, zemědělci musí počítat se stále častějšími výkyvy počasí,“ upozorňuje Alena Stiborová, senior manažerka zemědělského pojištění Generali České pojišťovny. Výsledný účet za poškozené plodiny zatím není konečný. Škody nyní dopočítávají ovocnáři a na vyčíslení ztrát se čeká také ve vinicích. „Každou vinici je nutné před sklizní zkontrolovat ještě jednou, aby bylo možné přesně stanovit procento poškození, tedy ztrátu hroznů,“ doplňuje Stiborová.

Častější mrazy v květnu

Významnou část škod, s nimiž se letos zemědělci v rostlinné výrobě potýkali, způsobili jarní mrazy. Ty se objevily v průběhu dubna a zejména v květnu, kdy byly častější než obvykle. Největší dopady měly mrazivé dny mezi

6. a 9. dubnem a 8. a 13. květnem, které způsobily škody za 60 milionů korun. „Následkem květnových mrazů došlo k opadu plůdků a jablek, poškození květů jahodníku i vinic a významné ztráty byly zaznamenány také u porostů ozimé řepky a máku,“ uvádí Alena Stiborová. Celkem bylo v tomto období registrováno 102 škodních událostí.

Krupobitní rok

Největší škody v zemědělské produkci letos způsobilo krupobití, které zasáhlo řadu oblastí už na konci dubna. „Kroupy byly natolik ničivé, že část zemědělců musela porosty znovu zaorat,“ popisuje Alena Stiborová. Další silná vlna pak dorazila v červnu. Z velké míry zasáhla ovocnáře a také zelináře. Zasaženy byly sady, které poškodily již jarní mrazy. Plody, které na stromech zůstaly, proto nesly deformace a stopy po mrazech. Kroupy se však nevyhýbaly ani ostatním plodinám. Likvidátoři provedli prohlídky poškozených porostů na výměře více než 38 tisíc hektarů.

Zasetí nové úrody

S ukončováním sklizně přichází období zakládání nových porostů. Už při výsevu je ale nutné myslet na rizika, která mohou ohrozit budoucí úrodu. Ozimé plodiny trpí zejména škůdci, suchem při vzházení nebo přívalem vlhkem či suchem. Pokud by došlo k poškození nebo úplnému zničení porostu těmito riziky od výsevu až do 30. dubna následujícího roku, získá pojištěný náhradu ve výši 15 % z pojištěného výtěžku. Ta pokryje zejména náklady na osivo a práci spojenou se setím.

Jan Marek, tiskový mluvčí
Generali Česká pojišťovna

ZEMĚDĚLSKÉ POJIŠTĚNÍ
POJIŠTĚNÍ HOSPODÁŘSKÝCH ZVÍŘAT

**Známe i jednodušší způsob,
jak chránit vaše chovy**

Pojištění zvířat s nejširší pojistnou ochranou na trhu

- pojištění všech druhů hospodářských zvířat a koní
- kvalitní a rychlá likvidace škod

241 114 114
www.generaliceska.cz

GENERALI
ČESKÁ POJIŠŤOVNA

Partner Agrární komory ČR a Zemědělského svazu ČR

Letošní žně spláchly deště, přesto jsou dobré výsledky

Ještě koncem července to vypadalo na nejpomalejší sklizeň za více než dekádu, nyní je většina obilovin a řepky takzvaně pod střechou. Zemědělci sklízeli každou chvíli, kdy jim to počasí dovolilo, a mnohdy se kvůli dešti museli vrátit krátce poté, co s kombajny vjeli do polí.

Přes nepřízeň počasí prakticky celou první polovinu roku se podle odhadu Komoditní rady pro obiloviny a olejninu při Agrární komoře ČR výnosy obilovin pohybují nad pětiletým průměrem a sklizeň by měla dosáhnout 7,2 milionu tun. U řepky je situace horší, s podprůměrným výnosem by se jí mělo sklídit 984 tisíc tun.

Letošní sklizeň hlavních tahounů tuzemské rostlinné výroby, tedy obilovin a řepky, dala zemědělcům zabrat. Nejdřív teplé počasí zjara urychlilo vegetační vývoj plodin, aby jej zase zpomalilo několik vln silných mrazů v kombinaci se suchem. Situace sice nebyla tak dramatická jako loni, ale přesto došlo k poškození porostů především u řepky. Deficit vody částečně vyrovnaly přívalové deště, ale první kombajny kvůli nim vyjely do polí až na přelomu června a července, což je zhruba o týden až dva později než loni. Žně tak postupovaly velmi pomalu až do začátku srpna, kdy byla sklizena pouhá třetina výměry obilovin a polovina plochy s řepkou.

Mimořádně deštivý průběh letošního léta potvrzují i data. Zatímco loni v červenci byl zaznamenán republikový průměrný srážkový úhrn za červenec 71 mm, tedy 81 % normálu z let 1991–2020, v letošním červenci představoval průměrný srážkový úhrn 95 mm, tedy 107 % srážkového normálu. „V důsledku častějších dešťů a nižší sluneční aktivity během dne, kdy by mohly porosty takzvaně vyschnout, žně postupovaly velmi pomalu. Tak pomalý postup žní jsme zažili naposledy v roce 2013, protože polehlé porosty se špatně sklízely a do místy podmáčených polí nešlo vjet s těžkou zemědělskou technikou. Zlepšení předpovědi pak bylo pro naše zemědělce doslova požehnáním, protože při pokračování dešťů by hrozily plísňe a různé houbové choroby, což znamená snížení kvality a také výnosu, což se našťáště nestalo,“ uvedl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Srpnové počasí žně popohnalo

K 17. srpnu bylo podle Ministerstva zemědělství sklizeno 89 % ploch s obilovinami a 96 % výměry řepky. Přes turbulentní vývoj počasí výsledky u obilovin zatím překvapují. Komo-

ditní rada pro obiloviny a olejninu při Agrární komoře ČR odhaduje, že výnosy základních obilovin dosáhnou 6,03 tuny z hektaru, tedy více než pětiletý průměr, a sklídit by se tak mohlo 7,2 milionu tun. Na řepce se zejména mrazy, sucho a absence ochranných přípravků podepsaly více. Výnos se podle odhadu pohybuje pod pětiletým průměrem na úrovni 2,93 tuny z hektaru, čímž by celková sklizeň mohla dosáhnout 984 tisíc tun.

Obilí a řepka se staly nejisté komodity nejenom tržní cenou, ale i absencí ochrany před škůdci.

Hrozí další snižování výměry

Vše nasvědčuje tomu, že pěstitelé obilovin a olejnin úspěšně zvládnou žně i v tomto roce. Důvod k radosti ale nemají, protože pěstování těchto dosud nejvýnosnějších komodit v Česku čelí řadě překážek. Kvůli zákazům přípravků na ochranu a ošetřování rostlin, za které není efektivní náhrada, jsou rostliny oslabené a náchylnější vůči působení škůdců. Dochází k neustálým změnám protierozních pravidel, která ještě nezačala ani pořádně platit, a nejsou definované základní pojmy, chystají se však sankce. Nová obchodní dohoda mezi Ukrajinou a Evropskou unií, kterou ještě musí schválit členské státy, směřuje k navýšení kvót na dovoz obilovin a dalších komodit. K dohodě v této podobě má dojít, přestože levné dovozy z Ukrajiny, kde tamní pěstitelé nemusí dodržovat přísné evropské standardy, křivily evropský trh a podrážely ceny domácí produkce, na což opakovaně upozornila Agrární komora ČR.

Pro pěstitele tak nemusí být výhodné tyto tržní plodiny dále v Česku pěstovat. Už nyní dochází ke snižování výměry obilovin a řepky, podle dat Českého statistického úřadu došlo letos ke snížení výměry obilovin o 38 618 ha oproti pětiletému průměru a plocha s řepkou se snížila skoro o 19 709 hektarů. „Když vezmeme v úvahu srovnání s průměrným

pětiletým průměrem úrody obilovin a řepky, znamená to v letošním roce ztrátu celkové produkce těchto komodit téměř půl milionu tun. V kontextu Česka to není malé číslo a svědčí to o tom, že pěstitelům dochází trpělivost s neustále se měnícími pravidly a zhoršujícími se podmínkami pro jejich hospodaření. Pokud nejen Česko, ale celá Evropa nepřehodnotí svůj přístup k zemědělské prvovýrobě a nedocení její význam pro potravinovou bezpečnost, bohužel lze očekávat, že tento trend bude pokračovat,“ poznamenal prezident Agrární komory ČR Doležal.

Vliv na ceny potravin?

Ve veřejném prostoru se opět spekuluje, jak letošní žně ovlivní ceny mouky a pečiva. Zemědělci neurčují ceny potravin na pultech a mají omezený vliv i na výkupní ceny, za které sami prodávají. Cena pšenice se navíc podílí na konečné ceně pečiva jen maximálně 10 %, přestože je to hlavní surovina pro jeho výrobu. Zbytek tvoří náklady a přírážka zpracovatelů, náklady na přepravu, náklady na skladování, náklady na obaly a především náklady a přírážka velkých obchodních řetězců.

„Trh s potravinami v Česku je pod diktátem mezinárodních obchodních řetězců, které rozhodují, jaké zboží odeberou od nás, nebo jaké dovezou, odkud a kolik bude stát. Tržní síla těchto nadnárodních gigantů se oproti českým zemědělcům pohybuje v úplně jiných sférách. Hodnota české zemědělské produkce činí kolem 170 až 180 miliard korun ročně, zatímco roční obrat největších řetězců dosahuje sumy 400 až 450 miliard korun. Tedy my jako zemědělci nejsme schopni cenový vývoj potravin jakkoliv ovlivnit,“ doplnil prezident Agrární komory ČR Doležal.

Zároveň je nutné si uvědomit, že spotřebitelské ceny chleba a pečiva za poslední tři dekády vzrostly více než desetinásobně a na této hladině se drží i nadále. Oproti tomu ceny zemědělců, například za tunu potravinářské pšenice, se v posledních dvou letech hluboko propadly až na úroveň devadesátých let.

Barbora Pánková
tisková mluvčí AK ČR

Zjednání k okrasnému zahradnictví a školkařství

Dne 16. září 2025 se v zasedací místnosti AK ČR uskutečnilo další řádné jednání Komoditní rady pro okrasné zahradnictví a školkařství. Jednání se účastnili hosté z Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského a intervenčního fondu, Ministerstva vnitra, Ministerstva průmyslu a obchodu a Ministerstva práce a sociálních věcí.

V úvodu jednání předseda komoditní rady Ing. Jiří Valtera přivítal hosty, seznámil přítomné s programem a předal slovo Mgr. Barboře Jandové z Ministerstva práce a sociálních věcí, která přítomné informovala o novinkách a změnách v uzavírání pracovních smluv, DPP a DPČ, možnosti čerpání dovolené, rozvrhu pracovní doby, příplatků nebo překážek v práci. Nově je možné v období letních prázdnin zaměstnávat studenty od 14 let s písemným souhlasem zákonného zástupce a pro pracovní kategorie 1 a 2 je v přípravě změna, nadále již nebude nutná vstupní lékařská prohlídka.

Za Ministerstvo vnitra vystoupil Mgr. Ondřej Brychta s tématem zaměstnávání sezónních pracovníků ze zemí mimo EU přes pracovní víza. V úvodu uvedl druhy pracovních víz, jedná se o „krátkodobá pracovní víza“ do 90 dnů. Dále jsou „pobyťová oprávnění“ na dobu do 12 měsíců, pobyťové oprávnění je možné prodloužit, ale žádost musí být podána před koncem původního oprávnění, jinak musí zaměstnanec zpět do země svého původu a přes místní centrum pro žádosti pobyťového oprávnění zažádat znovu. Pro lesnictví a zemědělství jsou mimořádná pracovní víza na dobu 3–12 měsíců. Poslední jsou „dlouhodobá pracovní

oprávnění“, u kterého jsou stanoveny kvóty pro počet osob ze třetích zemí a zemí mimo EU. Aktuálně je na území ČR zhruba 400 tisíc občanů Ukrajiny, které lze snadno zaměstnat. Po ukončení války ochrana uprchlíků končí, ale zatím není jisté, co bude dál, nejspíše bude přechodné období a nabídka přechodu na dlouhodobé pracovní oprávnění, podmínkou je pobírat minimální mzdu.

Za Ministerstvo práce a obchodu ČR vystoupil Hynek Řiřica, DiS., který hovořil k tématu kvalifikovaný zaměstnanec a vysoce kvalifikovaný zaměstnanec. Zaměstnavatel žádající o kvalifikovaného zaměstnance musí zaměstnávat minimálně šest zaměstnanců po dobu tří po sobě jdoucích let, osoby zaměstnané na DPP a DPČ se nepočítají. Na rozdíl od pracovního víza dostane zaměstnanec „zaměstnaneckou kartu“ a je vázán na práci u zaměstnavatele po dobu 6 měsíců. Dále upozornil, že pro žádost je třeba vždy využívat jednoho garanta, nejlépe v oboru, do kterého žádáte o zaměstnance.

Ing. Robert Zavadil, zástupce SZIF vystoupil s aktuální situací příjmů a průběhu vyplacení žádostí o podpory organizací producentů okrasných květin. Minulý rok byla přijata

žádost o podporu ve výši 12 mil. Kč. Za první pololetí roku 2025 byla podána žádost o podporu ve výši 12 mil. Kč, přijato bylo zhruba 160 faktur, u kterých probíhá kontrola. Dále upozornil, že je potřeba obeznámit SZIF s plány projektů pro příští dva roky, kvůli naplánování rozpočtu operačních programů, poté již nebude možné celkovou alokaci měnit. V případě nedočerpání prostředků, bude alokace pro další roky snížena a nevyčerpané prostředky budou směřovat do jiných sektorů. Pro rok 2027 je částka navýšena na 17 mil. Kč.

Dále vystoupili zástupci Ministerstva zemědělství Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová a Ing. Martin Leibl k tématu národních dotací. Podpora nákupu rozmnožovacího materiálu vyžaduje složitější jednání i za účasti ÚKZUZ, společná schůzka je již naplánovaná. Uvedli, že v návaznosti na představení nové podoby SZP, se uvažuje o změně dvou pilířového systému podpor do jednoho pilíře, což může vést ke snížení podpor. V návrhu se hovoří o účasti státu v podpoře ve výši 30%. Co se týče projektů pro nestátní nevládní organizace, podala organizace producentů, stejně jako každý rok, tři projekty, jejichž žádosti se zpracovávají. Příjem nových žádostí na další rok probíhá do 30. září 2025. Dále informovali přítomné o převodu financí v projektu 9.a.b.4 na ÚKZUZ, jako zpracovatele žádostí o dotaci. Tvorba publikací se přesunuje do opatření 9.a.b.2, přesun proběhl kvůli legislativě EU, která zakazuje přímé financování. Změna pravidel také proběhla pro „podnik v obtížích“. Pro žadatele je povinnost poskytnout konkrétní doložitelné údaje, nejen čestné prohlášení. Pokud by žadatel bez těchto dat tvrdil, že „není podnikem v obtížích“, je to nedostatečné.

Na závěr členové komoditní rady hovořili o problémech v sektoru okrasného zahradnictví a školkařství. Jedním z hlavních problémů je nedostatek vody, nedostatek pracovní síly a také zaznívají hlasy o přesunu šlechtění rostlin z České republiky do západních zemí EU. To by mohlo ukončit činnost menších pěstitelů, kteří nebudou mít dostatečné finance odkupovat pěstební materiál.

Úřad AK ČR

Informace z rady pro drůbež a vejce

Další jednání Komoditní rady pro drůbeží maso a vejce při AK ČR se uskutečnilo ve středu 20. srpna 2025, tedy v předvečer zahájení 51. ročníku mezinárodního agrosalonu Země živitelka v Českých Budějovicích. Jeho součástí bylo také jednání představenstva a dozorčí rady Českomoravské drůbežářské unie.

Předseda komoditní rady Zdeněk Štěpánek na úvod přivítal přítomné a představil hosty z Ministerstva zemědělství, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací, Státní veterinární správy a Asociace českého tradičního obchodu. Zároveň omluvil ministra zemědělství Marka Výborného, který se tou dobou účastnil programu eurokomisaře pro zemědělství a rozvoj venkova Christopha Hansena, jenž v těchto dnech navštívil Česko při příležitosti konání Země živitelky. Ze stejného důvodu se omluvil také prezident AK ČR Jan Doležal.

Následovala vystoupení hostů. Vrchní ředitel Sekce ekologického zemědělství, komodit, výzkumu a vzdělávání Ministerstva zemědělství Petr Jílek informoval o stavu vyplácení záloh a připomněl podzimní kolo Programu rozvoje venkova. Rovněž jsou postupně vypláceny náhrady za likvidaci ohnisek ptačí chřipky. Dále navázal na vyjádření ministra zemědělství ohledně vracení zemědělských dotací vybrané skupině podniků. Resort se nyní zabývá vyhodnocením dotačních podpor z let 2017 a 2021 z evropských i národních zdrojů z hlediska možného střetu zájmů. Nový evropský zemědělský rozpočet na období 2028–2034 Evropská komise představila v po-

lovině července a má být podle prvního návrhu o 22 % nižší, než tomu je v současné chvíli. S tím souvisí i reforma evropské zemědělské politiky, proti které už protestovali zemědělci napříč Evropou. Sektoru drůbeže se podle Jílky zásadní změny netýkají.

Ředitel veterinární sekce Státní veterinární správy Petr Šatrán shrnul nákazovou situaci, kterou označil v první polovině letošního roku celkově za dramatickou vzhledem k riziku zavlečení slintavky a kulhavky do tuzemských chovů skotu, prasat, ovcí a koz. Pro chovatele drůbeže je podle něj situace nyní klidná. V letošním roce veterinární správa zaznamenala 12 ohnisek ptačí chřipky v malochovech ptáků a pouze jedno se týkalo komerčního chovu. Česko nyní Světová organizace pro zdraví zvířat WOAHO oficiálně považuje za zemi prostou ptačí chřipky. Zdůraznil, že ptačí chřipka v Česku není už jen sezonní záležitostí migrujících ptáků a apeloval na preventivní dodržování zásad biologické bezpečnosti v chovech. Šatrán dále zmínil riziko šíření dalšího virového onemocnění drůbeže, kterým je Newcastle'ská choroba. V Polsku zaznamenali již 47 ohnisek, v Česku standardně probíhá vakcinace. Co se týká salmonelového programu, ve všech kategoriích drůbeže jsou výsledky pod maximální povolenou hranici. Podle veterinárního ředitele je to zásluha fungujících preventivních programů.

Tisková mluvčí AK ČR Barbora Pánková shrnula aktuální informace z Agrární komory ČR. Představila aktivity komory týkající se budoucího zemědělského rozpočtu a zemědělské politiky EU po roce 2027. Informovala o společném dokumentu nevládních zemědělských a potravinářských organizací, který obsahuje hlavní výhrady a byl předán eurokomisaři Hansenovi během jeho návštěvy Česka. Dále Agrární komora ČR požádala o podporu zájmů českých zemědělců a potravinářů premiéra Petra Fialu a ministra Financí Zbyňka Stanjuru. Komora se rovněž zapojila již do několika mezinárodních protestů proti navrhovaným změnám, o dalších se mluví 22. září v souvislosti s plánovaným jednáním Rady pro zemědělství a rybolov v Bruselu. Dále zmínila legislativní záležitosti týkající se protitierozní ochrany v DZES 5 či

analýzu přípravků na ochranu a ošetřování rostlin, kterou komora předala Ministerstvu zemědělství s žádostí, aby se zastavily další zákazy na evropské i domácí úrovni. Představenstvo AK ČR souhlasilo s konáním agrárního plesu v příštím roce, nyní se řeší možná realizace.

Dalším bodem byly informace z trhu. Diskusi vyvolalo téma dovozu ze třetích zemí, kde tamní chovatelé nemusí dodržovat tak vysoké produkční standardy, jaké platí v Evropě. Například v roce 2024 se z Ukrajiny dovezlo dvojnásobné množství drůbežího masa než v předešlých letech a v letošním roce tento objem zůstává. Na Ukrajině jsou v procesu schvalování další podniky pro možný vývoz do EU, lze tedy očekávat, že se export z této země zvýší. Z Brazílie se letos dovezlo 14 zásilek, nicméně země je nyní pro export zavřena kvůli potvrzení ohniska ptačí chřipky v květnu. Zájem o střední Evropu může mít Rumunsko, kde se masivně navyšují kapacity pro zpracování drůbeže. Nyní se orientuje zejména na balkánské země. Členové komoditní rady varovali před dalším snižováním soběstačnosti Česka v produkci drůbežího masa a vajec.

Co se týká vajec, cena je nyní podle komoditní rady stabilní. Na trhu se objevila vejce z Finska a dalších zemí, byly zmíněny spekulace z veřejného prostoru a možném klamání ohledně původu vajec z Ukrajiny, například prostřednictvím dovozu přes Polsko a pobaltské země. Chovatelé se připravují na zákaz chovu nosnic v obohacených klecích od ledna 2027, který se ale nebude týkat prodeje. Podíl obohacených klecí klesl na 45 %. Nejčastěji je chovatelé nahrazují podlahovým chovem, který má podíl 52 %. Některé obchodní řetězce veřejně deklarovaly, že vejce z tohoto typu ustájení přestanou prodávat ještě dřívejším termínem a z jejich komunikace podle komoditní rady vyplývá, že tyto závazky chtějí dodržet. Téma je nyní též pod tlakem aktivistů z hnutí OBRAZ. Diskutovalo se také o navýšení limitů pro domácí porážky, u kterých komoditní rada upozornila na možná zdravotní rizika pro spotřebitele.

Úřad AK ČR

Jednání rady pro mléko

Srpnové jednání Komoditní rady pro mléko a hovězí maso se uskutečnilo již tradičně při příležitosti zahájení agrosalonu Země živitelka 21. srpna 2025. Její předseda Leoš Říha přivítal přítomné členy z řad producentů i zpracovatelů mléka a hovězího masa a dále hosty z Ministerstva zemědělství, Státního zemědělského intervenčního fondu, Ústavu zemědělské ekonomiky a informací.

Jako jedno ze zásadních témat k jednání uvedl návrh zemědělského rozpočtu a zemědělské politiky Evropské unie (dále EU) pro roky 2028–2034, další změny v pravidlech protierozní ochrany a nutnou mediální kampaň na podporu skotu. Následně již předal slovo řediteli pro zahraniční vztahy a fondy EU Potravinářské komory ČR Jiřímu Šírovi, který přítomné informoval o aktuální problematice týkající se nařízení EU proti odlesňování (EUDR), které má zabránit dovozu do EU a vývozu z EU vyjmenovaných komodit, jako je dřevo, skot, kakao, káva, sója a palmový olej, u kterých se sleduje, zda nedošlo k odlesňování nebo ke znehodnocování lesů. Toto nařízení bylo o jeden rok odloženo s tím, že jeho účinnost se připravuje k 30. prosinci 2025. Nařízení stanovuje povinnosti pro hospodářské subjekty a obchodníky, kteří uvádějí zmíněné produkty na trh a vyžaduje od nich provádění tzv. systému náležité péče, který zahrnuje sběr geolokačních údajů a sledovatelnosti klíčových produktů. S tím je spojena obsáhlá vykazovací agenda. Již nyní je k dispozici testovací verze a Jiří Šír doporučuje se na evropské výkaznictví řádně připravit, jelikož odběratelský průmysl toto bude po chovatelích povinně vyžadovat.

Následně vystoupil ředitel Odboru společné organizace trhů Robert Zavádil ze SZIF, který přítomné informoval o aktuální agendě národních dotací, konkrétně dotačním programu 20.A. Zlepšení životních podmínek v chovu dojníc, 20.D. Zlepšení životních podmínek skotu chovaného v systému chovu bez tržní produkce mléka a 20.E. Zlepšení životních podmínek v chovu vykrmovaných býků a dále o Společné organizaci producentů.

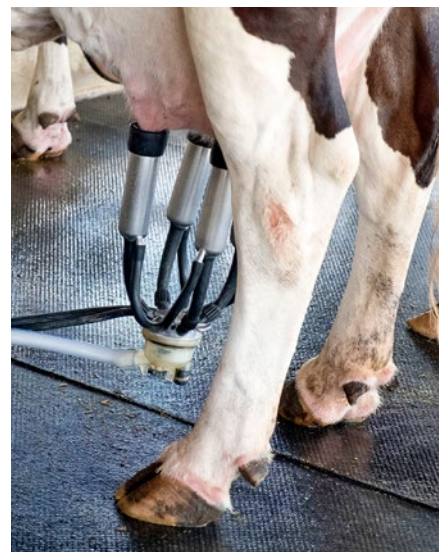
Dále se ujal slova vrchní ředitel sekce Ministerstva zemědělství Petr Jílek, který přítomné informoval o aktuální problematice. Ve vztahu k alokaci národních dotací pro rok 2025 se jedná o celkovou částku 3,75 mld. Kč, kdy bude možné v letošním roce zafinancovat dotační program jako 2.A. Udržování a zlepšování genetického potenciálu hospodářských zvířat a dotační program 20. Welfare hospodářských zvířat ve výši až 100%. U Programu rozvoje venkova SZP ministerstvo 30. června vydalo pravidla pro 6. kolo příjmu žádostí, konkrétně pro chovatele skotu se jedná o využitelnou intervenci 33.73 Investice do zemědělských

podniků s termínem příjmu žádostí od 14. 10. do 4. 11. 2025. Dále se vedla diskuse k alokaci národních dotací pro rok 2026, která se bude v průběhu září a října vyjednávat, a shrnul aktuální informace z Evropské komise a z jednání s eurokomisařem Christophem Hansenem, který se zúčastnil i výstavy Země Živitelka.

Následovalo vystoupení prezidenta komory ČR Jana Doležala, který shrnul aktuální problematiku. Jako důležitý bod zmínil návrh nové podoby SZP, kterou ovlivňuje fakt, že po 1. lednu 2028 začne Evropská komise splácet dluh z období pandemie covid-19 a z válečného konfliktu na Ukrajině. Plánovaný objem rozpočtu EU tak bude krácen až o 20% s vytvořením tzv. superfondu pro každý členský stát, ze kterého by se hradily veškeré výdaje. Dále zmínil dohodu mezi EU a státy Jižní Ameriky, kdy ve vztahu k celní politice USA některé země EU vidí v dané dohodě jistý obchodní potenciál. Současně prezident Doležal shrnul evropskou rozpolcenou náladu ve vztahu k obálce rozpočtu na další programové období, kdy i již ekonomicky silné Německo avizovalo nesouhlas s plněním EU rozpočtu z jejich HDP. Dle předběžných výpočtů se může jednat o krácení celkové obálky financí EU po započtení inflace až o 50%. Již nyní toto téma silně rezonuje ve všech členských státech EU, i proto se vážně uvažuje o masivním celoevropském odmítnutí navrženého rozpočtu formou podzimních protestů v Bruselu i napříč Evropou. Na závěr shrnul problematiku půdoochranných technologií DZES 5, kde došlo ze strany MZe k nedodržení dohody a k dalším úpravám, které jdou proti zemědělcům. Současně ministerstvo vydalo metodiku pro osevy ozimů. Metodika pro osevy jařin stále není k dispozici, s příslibem jejího vydání nejpozději do konce září.

Dalším tématem jednání byla situace na trhu s mlékem a hovězím masem. Předseda Říha informoval o současné situaci na trhu s mlékem, na kterého navázal se svým vystoupením předseda Českomoravského svazu mlékárenského Jiří Kopáček.

Ve vztahu k dodávkám mléka v EU došlo za 5 měsíců k poklesu o –0,2%, v objemu to představuje –0,44 mil. tun. Bohužel jsou velké rozdíly mezi jednotlivými státy EU, některé výrobu mléka zvýšily (např. Irsko +260 mil. tun,

Polsko +60 mil. tun., Rumunsko +51 mil. tun), ale řada států produkuje mléka podstatně méně než loni (např. Německo –367 mil. tun, Nizozemí –111 mil. tun, Francie –99 mil. tun, Belgie –87 mil. tun, Itálie –80 mil. tun). V EU se za 5 měsíců zvýšila tučnost mléka o +0,8% a obsah bílkovin o +0,4%, bylo tedy dodáno více sušiny v syrovém mléce. Tento trend je rovněž v České republice, kde průměrná tučnost za 1. pololetí vzrostla meziročně na 3,92%, tedy o +2,6% a obsah bílkovin byl 3,49%.

Produkce mléka v hlavních světových exportujících zemích jako celku poklesla v květnu v důsledku sezónních faktorů, ale i tak zůstala vyšší než ve stejném období předchozích dvou let. S výjimkou Austrálie a EU se produkce mléka v prvních pěti měsících zvýšila ve všech regionech nebo zemích s exportními přebytky. Na závěr předseda shrnul problematiku s hovězím masem, kdy se jedná o relativně ustálený trh. Polsko se stává leadrem v produkci hovězího masa.

Diskuse se dále vedla k absenci rámcového plánu pro chovatele, kdy není připraven krizový scénář v případě zavlečení SLAKu do České republiky s jasně stanovenými postupy pro denní produkci mléka a možnou kompenzaci pro chovatele.

Úřad AK ČR

Sněm AK ČR k situaci sektoru

Produkce zemědělských komodit pro výrobu potravin se v Česku ekonomicky nevyplácí. Shodlo se na tom v pátek 5. září 2025 téměř dvě stě delegátů reprezentujících členskou základnu Agrární komory ČR na 34. sněmu této největší zemědělské nevládní organizace v Česku.

Mohou za to podle nich nízké výkupní ceny zemědělské produkce a vysoké výrobní náklady, které stoupají i kvůli novým povinnostem nad rámec toho, co požaduje Evropská unie. Zemědělci se proto obrátili na vládu, aby situaci řešila a zajistila rovné podmínky na společném evropském trhu. Sněmu, který se letos uskutečnil v areálu České zemědělské univerzity v Praze, se zúčastnilo i čtyřicet hostů z řad dlouholetých partnerů Agrární komory ČR i z politické scény jako předseda Senátu Parlamentu ČR Miloš Vystrčil nebo ministr zemědělství Marek Výborný.

„Čeští zemědělci na tom nejsou dobře bez ohledu na to, jestli jsou malí, střední nebo větší. Do černých čísel nepřivedou jejich podnikání už ani obiloviny, olejninu nebo mléko, které bývaly ekonomickými tahouny tuzemského agrárního sektoru. Vedle nízkých výkupních cen, za které prodávají svou produkci a které nemohou nijak ovlivnit, čelí vysokým nákladům, které ještě zvyšují přibývající regulace, byrokratická zátěž a levná produkce ze třetích zemí, kde nemusí dodržovat tak přísné podmínky jako my. Evropská unie jí otevírá dveře stále více prostřednictvím obchodních dohod bez ohledu na to, že potraviny z Ukrajiny nebo Jižní Ameriky mohou snížit

Sněm vyzval politiky k řešení problémů a ke koncepční pomoci celému sektoru.

kvalitu nabídky pro spotřebitele. Ohrožujeme tím vlastní potravinovou bezpečnost. Vyzýváme proto vládu, aby se postavila za zájmy zemědělců na evropské i národní úrovni,” řekl prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Necelé dvě stovky delegátů, kteří zastupují zemědělce všech velikostí, různých právních forem i výrobního zaměření, projednali problémy jednotlivých odvětví rostlinné a živočišné výroby. Shodli se, že je třeba posílit agrární sektor v Česku a zajistit dlouhodobě stabilní a silnou agrární politiku včetně stability poskytovaných podpor, které kompenzují zvyšující se požadavky na zemědělské hospodaření. Zároveň požadují, aby byly racionalizovány environmentální ambice s ohledem na tíživou situaci sektoru. Jakékoliv snížení výdajů

na zemědělství by mělo recipročně odpovídat rozsahu, resp. snížení požadavků kladených na zemědělce. Vyzvali mimo jiné k odmítnutí pravidel pro vykazování emisí v nefinančním ESG reportingu či evropském nařízení proti odlesňování EUDR. Vedle byrokratické zátěže, kterou politici na národní i evropské úrovni opakovaně slibují snížit a neděje se tak, označili za hlavní problémy českého zemědělství také nedostatečnou spolupráci kontrolních orgánů a zdvojeňování jejich kontrol, nedostatek pracovníků v sektoru a komplikovaný přístup těch zahraničních na český pracovní trh či nerovné postavení zemědělských prvovýrobců vůči mezinárodním obchodním řetězcům a dalším.

Vzhledem k blížícím se parlamentním volbám v říjnu se během sněmu uskutečnil kulatý stůl se zástupci politických stran o prioritách agrárního sektoru, který moderoval prezident Agrární komory ČR Jan Doležal. Do diskuse přijali pozvání místopředseda Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR Karel Havlíček (ANO), vedoucí resortního týmu zemědělství Jiří Lehejček (Česká pirátská strana), ministr zemědělství Marek Výborný (KDU-ČSL), předseda Motoristé sobě Petr Macinka, lídr hnutí Přísaha pro Středočeský kraj Vladimír Kremlík, předseda odborné komise Kamil Neuwirth (Sociální demokracie), náměstek ministra životního prostředí Eduard Levý (STAN) a agrární expert TOP 09 Jiří Michalisko.

„Rádi bychom věřili, že příští vláda, ať už bude vypadat jakkoliv, s námi bude spolupracovat lépe než ta končící. Samozřejmě hodně o tom napoví výsledek parlamentních voleb v říjnu a následná jednání k sestavení vlády a obsazení pro nás zásadních resortů. Je třeba zdůraznit, že jsme v první řadě apolitická profesní organizace, jejímž hlavním úkolem je hájit zájmy svých členů všech velikostí, odlišných právních forem a různého výrobního zaměření, a jsme připraveni zprostředkovat vládě názory odborné zemědělské praxe. Společně s dalšími nevládními zemědělskými a potravinářskými organizacemi jsme již na jaře vytvořili Společnou iniciativu 2025+, ve které jsme shrnuli priority, na něž je nezbytné se zaměřit a o nichž dlouhodobě jednáme s politickými stranami, které mají potenciál se do Sněmovny dostat,” doplnil prezident Agrární komory ČR Doležal.

Barbora Pánková, tisková mluvčí AK ČR

Usnesení 34. sněmu Agrární komory ČR konaného dne 5. září 2025 v Praze

Sněm svolalo představenstvo Agrární komory České republiky podle § 13 odstavce 7 zákona č. 301/1992 Sb., o Hospodářské komoře České republiky a Agrární komoře České republiky v platném znění. Komora sdružuje většinu podnikatelů v zemědělství, lesnictví a potravinářství všech forem vlastnictví a způsobů podnikání. Členové Agrární komory České republiky produkují více než 80 % veškerých komodit a obhospodařují více než 1,4 milionů hektarů zemědělské půdy a 1,32 milionů hektarů lesní půdy.

Počet členů organizovaných prostřednictvím 55 okresních, 2 regionálních a 11 krajských komor je 2019. Právnických osob je 1 251. Fyzických osob je 768. V počtu členů se neuvádí členstvo 32 členských svazů, sdružení a unií, kde se členství jednotlivých podnikatelů někdy vzájemně překrývá.

Sněmu se zúčastnilo 103 delegátů Všeobecné sněmovny, to je 79 %, a 37 delegátů Sněmovny společenstev, to je 88 % z pozvaných s hlasem rozhodujícím.

34. sněm Agrární komory České republiky:

1. SCHVALUJE:

- 1.1. Zprávu Představenstva AK ČR o činnosti od 33. sněmu
- 1.2. Účetní závěrku za rok 2024 a plán příjmů a výdajů na rok 2025
- 1.3. Zprávu a stanovisko dozorčí rady AK ČR k účetní závěrce za rok 2024

2. UKLÁDÁ:

2.1. Představenstvu Agrární komory České republiky

- řídit činnost komory v souladu s Usnesením 34. sněmu a zaměřením činnosti v příštím období uvedeném ve zprávě Představenstva AK ČR;
- ve spolupráci s vedením AK ČR dále personálně a ekonomicky stabilizovat Úřad AK ČR;
- jednat s členskou základnou ve věci priorit a požadavků pro zlepšení situace v zemědělství s využitím pro komunikaci s nově zvolenými poslanci, ministry a vládou ČR;
- předat požadavky uvedené v bodě 4.1 formou dopisu prezidenta AK ČR nově zvolené vládě ČR a Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR s cílem prosadit jejich

konkrétní řešení;

- urychlit legislativní proces k dokončení nových metod šlechtění, aby osivo takto vyprodukované bylo nejen v souvislosti s klimatickou změnou, co nejdříve fakticky a cenově dostupné bez zbytečných byrokratických překážek k jejich uvedení na trh;
- připravit primární volby (1. 1. 2026 – 31. 3. 2026) a připravit volební Sněm AK ČR 21.5.2026 v souladu s volebním řádem AK ČR.

2.2. krajským, regionálním a okresním agrárním komorám a členským společenstvům:

- rozpracovat zaměření činnosti Agrární komory České republiky v příštím období a Usnesení 34. sněmu do vlastních podmínek;
- napomáhat Představenstvu Agrární komory České republiky v jeho činnosti a aktivně plnit jeho usnesení;
- jednat s poslanci a senátory ve svých volebních obvodech o podpoře zájmů členstva Agrární komory České republiky, koordinovaně s Představenstvem AK ČR;
- organizovat seznámení členstva se změnami ve Společné zemědělské politice EU a v národních předpisech;
- vyzvat členskou základnu, zaměstnance, držitele podílů, akcionáře, vlastníky půdy, obchodní partnery, rodinné příslušníky a všechny aktéry venkovského prostoru k aktivní účasti ve volbách;
- plynule aktualizovat centrální seznam členů a změny zasílat Úřadu AK ČR;
- zintenzivnit činnost v regionálních i celostátních médiích s cílem zlepšit vnímání agrárních odvětví veřejností;

2.3. členské základně:

- uhradit členské příspěvky pro Agrární komoru České republiky v souladu s příspěvkovým řádem.

2.4. viceprezidentům ve funkci předsedů sněmoven v souladu s článkem 4, odstavcem 1 příspěvkového řádu rozpracovat členské příspěvky jednotlivých sněmoven pro Agrární komoru České republiky na jednotlivé členské organizace.

3. KONSTATUJE, ŽE SE V OBDOBÍ MEZI 33. A 34. SNĚMEM AK ČR

- situace v zemědělství, zejména v rostlinné výrobě, u všech podniků, se oproti roku 2024 nadále zhoršuje a v některých případech již ohrožuje jejich existenci; pro podniky střední velikosti navíc nebylo naplněno původní programové prohlášení vlády ani pozdější slib větší pomoci po loňských protestech;
- dlouhodobě dochází k poklesu výkupních cen řady zemědělských komodit při současném růstu výrobních nákladů plynoucích jak z povinností daných legislativou, tak dalšími faktory na straně vstupů;
- hodnota tuzemské produkce na hektar dosahuje z důvodu pasivního přístupu státu pouze 64 % průměru Evropské unie, přidaná hodnota pak jen 40 %;
- produkčním zemědělcům neustále klesá veřejná podpora, a to jak nominálně, tak především reálně po započtení inflace (ČR má nejnižší základní platbu a jednu z nejvyšších hodnot kumulované inflace);
- v posledních čtyřech letech došlo k mnoha populistickým rozhodnutím se zásadním dopadem na agrární sektor jako byla úprava Strategického plánu, změny v daňové soustavě, změnami v nastavování kol PRV, a to bez jakékoliv analýzy dopadů;
- docházelo k neúměrným tlakům na zavádění nových a přísnějších omezení hospodaření na lesní půdě, která jsou nadpožadavky EU i stávající zákonný rámec. Tato opatření byla prosazována bez průkazných

dopadových analýz a odborných argumentů a přes bezprecedentní odpor většiny obyvatel žijících trvale v dotčených územích (pokus o vyhlášení nového národního parku Křivoklátsko);

- v rozporu s programovým prohlášením vlády docházelo k významnému odčerpávání finančních prostředků z odvětví prostřednictvím odvodů Lesů ČR do státního rozpočtu;
- to vše při nedodržení slibu zavedení podpory zaměstnanosti na venkově, snížení národních podpor na specifická odvětví a činnosti, zrušení podpor pro zpracovatele, skokového navýšení daně z nemovitých věcí na zemědělskou půdu a další;
- při neustále rostoucích nákladech, a hlavně byrokratické a regulatorní zátěži, která se přes proklamace politiků neustále zvyšuje, zemědělské podnikání přestává v řadě případů ekonomicky vycházet a dochází tak k prodeji podniků do společností získávajících kapitál z jiných sektorů (např. energetika);
- u řady dalších zemědělských podniků dochází k omezování investic, útlumu nákladově náročnějších činností, nebo k rozprodeji majetku k řešení propadu příjmů a navýšených nákladů;
- zemědělství, respektive národním i unijním politikům, kteří utvářejí podmínky pro podnikání v zemědělství, chybí jasná další realistická vize budoucnosti sektoru vycházející z motivace napravit současnou

nedobrou výchozí situaci a svými rozhodnutími naopak sektor dále poškozují;

- zemědělství není politiky vnímáno jako skutečně strategické odvětví, bez kterého se suverénní Česká republika do budoucnosti neobejde;
- zemědělské organizace v čele s AK ČR nejsou vnímány jako partner v této zcela zásadní diskusi a jejich názory, jako reprezentantů tuzemských podnikatelů jsou přehlíženy a bagatelizovány.
- v souladu s existujícími dokumenty Strategie bezpečnosti České republiky a Strategii potravinové bezpečnosti legislativně zakotvili zemědělskou produkci jako veřejný zájem a plně podpořili Společnou iniciativu pro konkurenceschopné zemědělství a potravinářství v ČR a cenově dostupné potraviny pro občany této země;
- v zájmu zachování potravinové bezpečnosti a zabránění dalšímu skokovému zdražení potravin podporovali zemědělce přispívající k potravinové suverenitě ČR, maximálně revidovali národní legislativu ve prospěch zemědělské prvovýroby a zpracování a při formulování národní pozice vůči reformě SZP plně vycházeli ze společné Pozice agrárních organizací ke Společné zemědělské politice po roce 2027;
- zejména odmítli návrh Víceletého finančního rámce, který namísto kompenzace inflace a růstu počítá s krácením podpor pro zemědělské podnikatele;
- a dále odmítli návrh pravidel Společné ze-

mědělské politiky po roce 2027, který je pro české zemědělství diskriminační a potenciálně likvidační;

- zajistili každoročně plně financovaný rozpočet kapitoly MZe v realizaci státního rozpočtu ČR na veškeré priority zemědělství, potravinářství, vodního a lesního hospodářství a venkova, jako zásadní podporu těchto strategických odvětví nejenom v zajištění potravinové bezpečnosti;
- zajistili rovné podmínky na jednotném trhu mimořádným posílením národních zdrojů formou kofinancování unijních programů tak, aby byla zemědělským podnikatelům v ČR zajištěna konkurenceschopnost a kompenzována inflace v letech 2020-2025;
- provedli analýzu podpor (včetně národních a regionálních) a na základě závěrů učinili kroky k zajištění rovných podmínek tak, aby celková míra podpor pro ČR byla plně srovnatelná s našimi konkurenty a odpovídala míře nákladů a ambicí ve srovnání s ostatními zeměmi EU, včetně případného využití maximálního národního dorovnání u mimořádných plateb pomoci;
- odmítli obchodní dohody mezi EU a jihoamerickým obchodním sdružením MERCOSUR a zásadně upravili obchodní dohodu mezi EU a Ukrajinou tak, aby respektovala zájmy českých zemědělců a zajistila jim především férové podmínky a zachování jejich konkurenceschopnosti;
- prosadili na evropské úrovni zásadní revizi

zákazů přípravků na ochranu a ošetřování rostlin a zrušili stávající zákaz používání u přípravků, za které momentálně neexistuje adekvátní náhrada;

- na evropské úrovni racionalizovali environmentální požadavky s ohledem na tíživou situaci agrárního sektoru v ČR i Evropě, jakékoliv snížení výdajů na zemědělství by mělo recipročně odpovídat rozsahu, resp. snížení požadavků kladených na zemědělce, např. odmítli či zásadně revidovali pro země s minimálním rizikem evropské nařízení o odlesňování EUDR a pravidla pro ESG reporting;
- přispívali k zásadnímu snižování administrativní zátěže zemědělských podnikatelů a ve spolupráci se zemědělským, potravinářským sektorem přicházeli aktivně s návrhy na další zjednodušení a deregulace a využívali k této činnosti také posílené pozice Antibyrokratické komise MZe;
- dále nezpřísňovali domácí legislativu nad rámec požadavků EU, což je v rozporu s dosavadními veřejnými sliby členů vlády;
- příkladem nesplnění tohoto slibu je aktuální zpřísnění pravidel protierozní ochrany půdy a neustálé změny v nařízení vlády krátce před začátkem její platnosti.
- zajistili zásadní snížení počtu kontrol v agrárním sektoru, mimo jiné lepším propojením databází kontrolních orgánů a zlepšenou optimalizací těchto činností;
- prosazovali vyvážený pohled na základní pilíře trvale udržitelného hospodaření v lesích (ekologický, ekonomický a sociální), pouze zcela výjimečně vyhlášovaly nejcennější území za bezzášachová a rozumně a odůvodněně vyhlášovaly oblasti pod různými režimy ochrany;
- zajistili, aby budoucí zisky ze státních lesů nebyly odčerpány do státního rozpočtu, ale byly využity k potřebné obnově lesních ekosystémů a ochraně vody;
- prosadili v souladu se schválenou surovinovou politikou pro dřevo podporu dřeva jako jediného obnovitelného materiálu ve stavebnictví minimálně u veřejných zakázek;
- podporovali iniciativy a zjednodušení legislativy k využití regionální produkce na regionální úrovni v zařízeních, která jsou pod správou státu jako úřady, školy, zdravotnická zařízení, zařízení sociální péče a další;
- propagovali českou produkci pod značkami kvality, zajistili financování kampaní na kvalitní produkci a podpořili ji také všemi dalšími způsoby;
- přispívali svým osobním přístupem a jednáním k dobrému jménu zemědělské prvovýroby a potravinářství v ČR;
- podporovali střední a vysoké odborné zemědělské a lesnické školství s cílem posílit zájem studentů o tyto obory;
- přispívali vhodnými nástroji (legislativa, daňové úlevy a další) k řešení problému s nedostatkem pracovníků v zemědělství mimo jiné usnadněním přístupu na pracov-

ní trh v zemědělství a potravinářství lidem ze zahraničí;

- nastavili v příštích čtyřech letech nediskriminačně investiční podpory tak, aby došlo k posílení domácího zpracování komodit zemědělské prvovýroby s cílem lepšího zhodnocení produkce a tvorbě produkce s vyšší přidanou hodnotou;
- pomohli k posílení postavení zemědělských prvovýrobců vůči mezinárodním obchodním řetězcům mimo jiné využitím nástrojů, které již nyní existují v domácí či evropské legislativě;
- skutečně (nejen verbálně) podporovali nové trendy v zemědělství jako je automatizace, robotizace a technologie precizního zemědělství;
- podporovali a zajistili aplikaci poznatků vědy a výzkumu do praxe prvovýroby a zpracování, včetně nejlepších dostupných technologií, energeticky úsporných opatření a dalších nástrojů zvyšující efektivitu podnikání;
- ve spolupráci s nevládními organizacemi připravili a otevřeli fond těžko pojistitelných rizik jako nástroje pomoci při řešení stále častějších výskytů klimatických extrémů, tedy jarních mrazů, krupobití, příválových dešťů s využitím motivačních nástrojů jako je nezdaňování dotací nebo nezdaňování vnitropodnikových rezerv a také notifikací podpory pojištění pro velké podniky;
- dokončili přípravu pro uplatnění tzv. nových metody šlechtění, primárně s cílem adaptace na sucho a klimatickou změnu, včetně

financování;

- vypracovali koncepční metodiku na ochranu území ČR před zavlečením nákaz do chovů hospodářských zvířat;
- nejen v souvislosti s klimatickou změnou vypracovali koncepční metodiku ochrany a dostupnosti vodních zdrojů pro zemědělské účely;
- vypracovali novelu vyhlášky MPO č. 68/2022 o modernizaci zdrojů do 1 MW, kde je podmínkou zapojení do modernizace proinvestování nákladů. Požadujeme stejné podmínky, jako mají zdroje nad 1 MW, a to jenom provedení výčtu bodů, které je třeba modernizovat. Požadujeme také zařazení podpory nových BPS do 500 kW do aktivního balíčku vlády, tak jak je schváleno v platné novele zákona o podporovaných zdrojů energie. Požadujeme zařadit povinnost systémového navyšování cen u všech podpor na bioplynové stanice na základě indexu ČSÚ dodávek a služeb do zemědělství.
- dokončili přípravu pro uplatnění tzv. nových metod šlechtění, primárně s cílem adaptace na sucho, klimatickou změnu a rezistenci k chorobám a škůdcům, včetně zajištění financování.

Žádáme také, aby k plnění těchto požadavků probíhala s příští vládou v měsíčním harmonogramu pravidelná jednání, ze kterých bude pořízen zápis a seznam úkolů pro jednotlivá ministerstva.

Úřad AK ČR

Konečně se o tom mluví!

Díky vydání Týdeníku Zemědělec z 25. srpna 2025 jsem se dozvěděl zprávu, na kterou jsou čekali velmi dlouho, a bohužel dlouho marně. I když to není pět minut, ale hodinu po dvanácté, jsem za tento počín rád.

Že ale za jejím vznikem bude Rakouský svaz výrobců pesticidů (IGP), to by mne ani ve snu nenapadlo. Rakousko a jeho drobné zemědělce, stejně jako krajinu a vyrobené potraviny asi všichni považujeme za vzorně ekologické, a tudíž „bez pesticidní“ prostředí. Jak je ale vidět, i zde se obávají masivního nárustu škodlivých organismů, což velice úzce souvisí s dalšími a dalšími bruselskými zákazy používání dnes již řady účinných látek přípravků na ochranu rostlin. Tento vývoj narušuje nejen v Rakousku, ale v celé Evropě nejen pěstování jednotlivých plodin, ale i celý zemědělský a potravinářský sektor. IGP vidí důvody tohoto vývoje v chybné zemědělské politice EU.

Proč tak pozdě?

Dlouho jsem si kladl otázku, proč se proti zákazům řady účinných látek oblíbených přípravků Evropskou komisí nevyjadřují jejich samotní výrobci. Proč za své účinné látky nebojují, proč neprotestují. Pracoval jsem u podobné firmy více než 20 let a registraci přípravků jsem tehdy měl na starosti. Komunikoval jsem se státní správou v době bez počítačů, e-mailů a mobilů. Do ÚKZÚZ v Brně jsem vozil metráky papírové dokumentace. Samoregulace tehdy fungovala již u samotného výrobce přípravků. Pakliže i po nadějných biologických účincích byla novinka vynikající, a tudíž i zajímavá pro prodej, ale nebylo vše v pořádku v negativním vlivu např. proti „jedné žížale“, látka končila ve zkouš-

kách a další vývoj a peníze dosud vložené do jejího výzkumu tzv. vylétly komínem. A to i navzdory tomu, že se jednalo třeba již o třetí rok výzkumu. Něco podobného fungovalo i při registračním řízení v tuzemsku. Všem bylo jasné, že zvláště negativní informace během 24 hodin obletí celý svět a zlikviduje nejen přípravek, ale i jeho výrobce. Podobně zde postupoval i Státní zdravotní ústav nebo ministerstvo zdravotnictví. Pokud nenašlo na svůj požadavek v předložené dokumentaci odpověď, musely registrační zkoušky další rok pokračovat. Nemluvě o tom, že zkoušený přípravek musel být účinnější a bezpečnější než standard té doby. Tehdy také existovala Česká asociace výrobců přípravků a ta, jako jeden muž, „bojovala“ s autoritami bez ohledu na to, že se jednalo o konkurenční firmu nebo přípravek.

Proč uhýbáme ideologii?

Je pro mne stále velkou záhadou, proč se zemědělství jako takové muselo, a i nadále se musí sklánět před ideologickými zájmy. Bohužel, dnes již víme, že kvůli politickému pogromu na pesticidy ze strany EK řada farmářů v EU již skončila s podnikáním v zemědělství, řada plodin zmenšila svoji evropskou výměru a v důsledku toho všeho zdražily potraviny pro veřejnost. Proč samotní výrobci přípravků neprotestovali proti zákazům syntetických účinných látek, může mít podle mého názoru několik příčin. Za prvé. Chemické firmy řídí

dnes „nadrárodní kravačáci“, kterým nezáleží na českém zemědělství ani na cenách potravin, navíc si prý vše potřebné dovezeme. Za druhé. Chemické firmy měly v předstihu připraveny k výrobě řadu tzv. „zelených“ pesticidů jako biostimulanty, přírodní látky, výluhy, přípravky posilující imunitu rostlin, hnojiva apod., jejichž vývoj také něco stál. A za třetí. Nechtěly investovat další finance do obhajoby pesticidů.

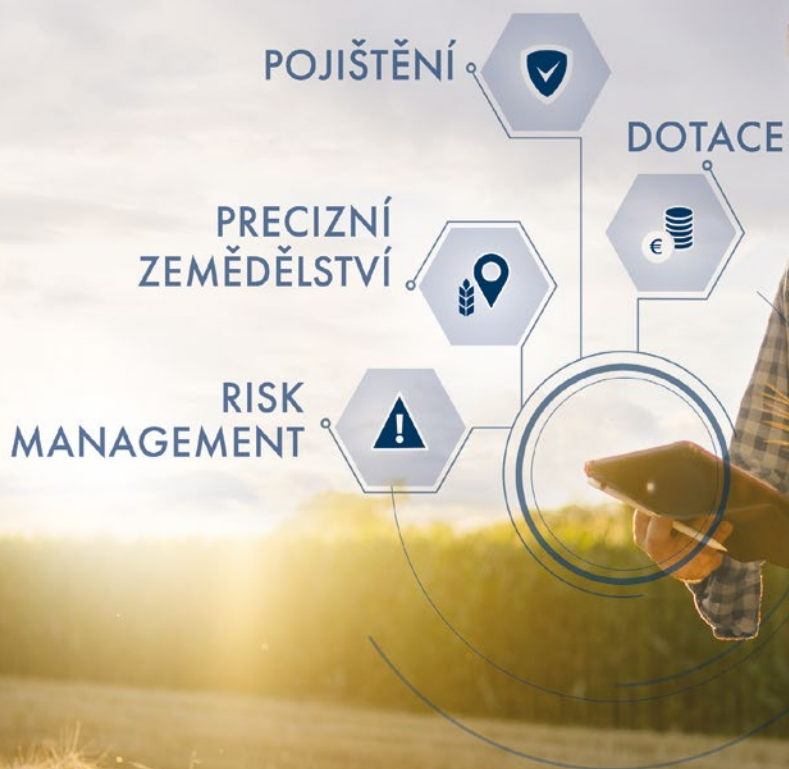
Jenže samotní zemědělci zjistili, že všechny tyto „záračné vodičky“ se syntetickým přípravkům v řadě aspektů nevyrovnaly, navíc byly stejně drahé, někdy i dražší než klasická „chemie“.

CCPA a asociace ostatních zemí

Dnes již je zřejmé, že nejen Česká asociace výrobců přípravků, ale i všechny evropské zeměské asociace výrobců přípravků zaspaly, a proto bitvu o přípravky prohrávají. Nicméně se nyní zdá, že bude muset dojít ke změně. Už i nová EK si uvědomuje, že zemědělství není automobilka, kde lze změny rychle realizovat. Evropské zemědělství, včetně toho našeho, bude přípravky na ochranu rostlin i nadále potřebovat. Nyní jde jen o to, aby se i všechny ostatní zeměské asociace jejich výrobců spojily síly a podpořily Rakouský svaz výrobců pesticidů v jeho iniciativě.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSC.

www.renomiaagro.cz

Nové možnosti pro Váš růst

RENOMIA AGRO dlouhodobě patří mezi největší odborníky v oblasti řízení zemědělských rizik, pojišťujeme již více než třetinu českých zemědělců. Naše služby neustále zlepšujeme a rozšiřujeme. Díky partnerství s firmami GRANTEX dotace a Agdata Vám můžeme pomoci i se zajišťováním dotací a implementací nejmodernějších technologií pro precizní zemědělství. Obraťte se na náš tým specialistů.

PARTNEŘI AGRÁRNÍ KOMORY ČR

Úspěšná a rekordní Země živitelka 2025

Země živitelka vstoupila do další padesátky velkolepě, a to s rekordní návštěvností za posledních 22 let. 51. ročník Země živitelky, nejnavštěvovanější zemědělské výstavy v České republice, s letošním podtitulem NOVÁ ÉRA, se tematicky zaměřil na novou éru zemědělství, novou éru Výstaviště a novou éru Země živitelky, a ta odstartovala opravdu velmi úspěšně – na výstavu letos přišlo 132 504 návštěvníků (v roce 2024 byla návštěvnost 129 396).

„Samozřejmě nás velmi potěšila návštěvnost a je to bezesporu velký úspěch. Ale co je pro nás zásadní, je spokojenost našich vystavovatelů. A tu na základě zpětné vazby, kterou jsme nasbírali v průběhu celého agrosalonu, hodnotíme velmi kladně,“ říká předseda představenstva Výstaviště České Budějovice Mojmír Severin.

Země živitelka prezentuje zemědělství napříč všemi jeho obory – zastoupena je zemědělská technika, myslivost, rybářství, potravi-

nářství, chov hospodářských zvířat, výzkum a vzdělávání. Návštěvníky letos nejvíc zaujal nejvýkonnější kombajn CR11, chovný pár osla poitouského, Roboton, který je vybaven nejmodernějšími senzory a autonomním řízením, autonomní kurník, mimořádný zájem byl o Dexter Show, soutěž ve stříhání ovcí, velký úspěch měl letos opět Dětský zemědělský svět.

51. ročník navštívila řada významných hostů, zahájení se účastnil i eurokomisař pro

zemědělství Christophe Hansen. Ve čtvrtek byly slavnostně vyhlášeny výsledky ceny Zlatý klas 2025, které jsou zveřejněny na webu cenazlatyklas.cz.

Komora s aktivní účastí

Expozice AK ČR byla umístěna na tradičním místě v pavilonu T1. Možnost zde posedět a podiskutovat o situaci nejenom v českém zemědělství využilo desítky hostů, ke kterým mířila nabídka ochutnávek českých potravin a nápojů. Pro návštěvníky byly připravené jak

odborné materiály, tak propagační předměty, jako například dětské omalovánky s tužkami nebo tetování s motivem zvířat ze statku. Tradičně byl velkou a navštěvovanou atrakcí fotokoutek s možností vyfotit se s maketou telátka a slaměnými sochami sedláka a selky.

Nabídli jsme také možnost připojit se podpisem k evropské občanské iniciativě Stop Fake Food (Stop falšovaným potravinám), jejímž cílem je odhalit skutečný původ potravin objevujících se na evropském trhu, jejímž cílem je ochrana tradičních výrobců před dovozy s nejasným původem a složením.

Sobota 23. srpna pak patřila oslavě Národních dožíněk v Pivovarské zahradě, které uvedly a následně zahájily svým slavnostním průvodem krojované a folklorní soubory, zástupci myslivců a sokolníků, ale také historické zemědělské stroje.

Během průběhu veletrhu se uskutečnila řada plánovaných jednání orgánů a komoditních rad AK ČR, tiskových výstupů a komentářů, například k průběhu a výsledků žní, ale také oficiálních i diskusních setkání se zástupci politických stran, státních institucí, partnerských organizací, ale třeba i s představiteli vědecké a akademické sféry o vzájemné spolupráci a s náměty k řešení požadavků sektoru.

*Redakce Agrobaze s využitím tiskové zprávy
Výstaviště České Budějovice*

Jak dopřát půdě odpočinek pod fotovoltaickými panely

Fotovoltaické parky se v posledních letech znovu objevují v české krajině – tentokrát s důrazem na jejich šetrné začlenění do krajiny a na klíčové environmentální přínosy.

Zatímco ještě před deseti lety je společnost vnímala převážně jako technické stavby, které slouží výhradně k výrobě zelené elektřiny, navíc umístované na kvalitním půdním fondu, dnes se fotovoltaické projekty staly způsobem, jak půdě vzdechnout nový život a zvýšit biodiverzitu a ekologickou stabilitu v území.

Místo orné půdy nevyužitý pozemek

Přístup Skupiny ČEZ k rozvoji projektů obnovitelných zdrojů klade důraz na ochranu nejvyšší kvality zemědělské půdy a životního prostředí. Naším cílem je jak chránit stávající cenné lokality, tak také vdechnout nový život pozemkům, které by jinak zůstaly nevyužity či strádaly kvůli svému stavu.

Proto Skupina ČEZ umísťuje své nové projekty fotovoltaických elektráren zejména na brownfieldy, tzn. do bývalých průmyslových areálů a na jiné znehodnocené pozemky, u nichž by bylo jinak velmi obtížné nalézt vhodnější využití. V případě zemědělské půdy staví projekty pouze v lokalitách s nižší bonitou, které nejsou vhodné pro zemědělskou výrobu.

Šetrnost a udržitelnost

Výstavba fotovoltaického parku dnes probíhá šetrněji, než si mnozí představují. I když celý proces zahrnuje přípravu terénu, instalaci nosných konstrukcí, pokládku kabeláže a montáž solárních panelů, fotovoltaiky nevyžadují rozsáhlé stavební práce a budování složité infrastruktury. Panely se oproti minulosti neusazují do betonových základů, ale ve většině případů se využívají ocelové nebo hliníkové konstrukce, které se kotví do země jen bodově. Ve srovnání s dřívější generací se

tak jedná o nepoměrně menší zásah do půdy a okolního prostředí.

Po skončení provozu fotovoltaického parku, který obvykle vyrábí elektřinu 25–30 let, lze zařízení snadno demontovat a pozemek využít pro jiný, optimálně i zemědělský, účel. Díky dlouhodobé péči zakotvené v odpovědném přístupu Skupiny ČEZ, s důrazem na opatření šetrná k přírodě, si půda může během provozu fotovoltaické elektrárny patřičně odpočinout a být v lepším stavu, než v jakém byla před její výstavbou. ČEZ rovněž zajišťuje ekologickou recyklaci demontovaných dosloužilých panelů.

Aktivně podporujeme biodiverzitu

Jakmile jsou dokončeny stavební práce, následuje obnova plochy v prostředí areálu elektrárny. Nejde jen o to, aby byla okolní zeleň estetická, ale hlavně aby účinně podpořila biodiverzitu v daném místě.

Základem je výběr travní směsi, který odpovídá ekologickým a půdním podmínkám konkrétní lokality. Cílený výsev travin a bylin má významné hospodářské i ekologické dopady: brání erozi a zpevňuje povrch půdy, pomáhá zadržovat vláhu, poskytuje potravu opylovačům a dalším druhům hmyzu a může pomoci vytvořit odolnější prostředí, které lépe zvládá období sucha. Takto založené porosty přispívají nejen k dlouhodobé stabilitě parku, ale i k obnově biodiverzity v dříve biologicky neaktivní krajině.

Dalším opatřením je výsadba vhodné zeleně po obvodu elektrárny, která napomáhá jejímu začlenění do okolní krajiny. Ukázkou takového řešení je možné nalézt např. na fotovoltaické

elektrárně Dolní Podluží v Ústeckém kraji, kde bylo vysazeno 90 stromů a více než 400 keřů, které významně přispívají k obnově flory v prostředí elektrárny.

Cenné zkušenosti, které se týkají ochrany půdy a biodiverzity, získáváme i díky poznatkům odborné veřejnosti. Skupina ČEZ v této oblasti navázala spolupráci s Českým svazem ochránců přírody, aby podpořila ochranu přírodní rozmanitosti na územích využívaných pro výrobu energie.

Odborná péče nejen o panely

Samotné solární panely jsou na údržbu překvapivě nenáročné. Většinu nečistot odstraní přirozeně déšť a pouze výjimečně je nutné provést cílené čištění. Při něm se nikdy nepoužívají chemické prostředky, ale výhradně čistá voda, která nepoškozuje povrch panelu a nekontaminuje půdu. Větší výzvou je ale péče o celý areál. Vegetace mezi panely se musí udržovat, aby nedocházelo k jejich zastínění.

Péče o travní porosty se proto řeší především sezonním sečením. To se provádí obvykle třikrát až čtyřikrát do roka, podle rychlosti růstu porostu a lokálních podmínek. Pravidelná seč přispívá k udržení druhové skladby vysávaných trav a bylin. Sečení navíc omezuje šíření nežádoucích plevelů a pomáhá udržovat plochu stabilní i z hlediska půdní vlhkosti a eroze. V některých parcích se nově uplatňuje mozaiková seč, kdy část porostu zůstává neposečená, aby poskytovala útočiště pro hmyz a drobnou zvěř.

Součástí běžné správy areálu je také kontrola a údržba oplocení, odvodnění a přístupových cest. Moderní solární elektrárny ve Skupině ČEZ jsou napojené na nepřetržitý dispečerský dohled, který dohlíží na provoz všech obnovitelných zdrojů a zajišťuje jejich efektivní správu.

Zkušenosti z nově vzniklých projektů Skupiny ČEZ ukazují, že promyšlený přístup k výstavbě a správě fotovoltaických parků prokazatelně přispívá k ochraně půdních vlastností, ekologické stabilitě a udržitelnosti krajiny. Taková opatření, pokud se aplikují systematicky, představují důležitý krok směrem k odpovědnému rozvoji obnovitelných zdrojů energie a jejich dalšímu přínosu životnímu prostředí.

ČEZ Obnovitelné zdroje

FVE Dolní Podluží

Soběstačná a zdravá země

Aby naše země byla silná a soběstačná,
aby naše krajina byla rok od roku čistší.
Proto rozvíjíme jaderné a obnovitelné zdroje
a zrychlujeme přechod k bezemisní energetice.
Proto jsme tu s vámi.

Jsme ČEZ. Jsme Čistá Energie Zítřka.

**ČISTÁ
ENERGIE
ZÍTŘKA**

www.cez.cz

Co je více strategické

Sleduji dnešní dění a někdy opravdu nevím, jak reagovat. Z internetu jsem nabyl přesvědčení, že dohadovat se můžeme opravdu o všem, nikdy to není jednoznačné vítězství jednoho, či druhého tábora. Výsledek je spíš půl na půl.

Vše si dovezeme včetně potravin

To je zjednodušeně přetlumočený názor některých politiků. Ti tvrdí, že české zemědělství nepotřebujeme, preferujeme například národní parky. Bohužel, jsem již pamětníkem, mohu tedy vzpomínat. V době existence Československa, v roce 1982 chybělo této republice obilí. Bylo tedy na nejvyšších místech rozhodnuto o jeho dovozu loděmi z USA a Kanady. Jednalo se o tak velké množství a bylo potřeba ho do republiky dostat tak rychle, že se přistoupilo ke zrušení fytozákazů na hranicích s Německem a fytopatologické kontroly se přesunuly přímo do místa vykládky a následné překládky, tedy do přístavu v Hamburku. Provedením byly pověřeny organizace PZO Koospol a ÚKZÚZ. Díky znalosti němčiny jsem byl dvakrát vybrán a za účasti jednoho „nohlada“ neznalého jazyka jsem tuto misi absolvoval v lednu a únoru 1982. Nešlo jenom o pšenici, ale také o kukuřici a krmné šroty. Dodneška ale nevím, a ani jsem po tom nepátral, zda veškeré dovozené množství bylo určeno jen pro Československo, nebo i další „spřátelené“ země. Považte, že každodenně odjíždělo z Hamburku 360 vagonů, po dobu dvou měsíců!

Pochybná kvalita obilí

Neznal jsem kontrakt a podmínky, možná svou roli hrála i cena. Ve většině dodávek realizovaných ze zaoceánských lodí do síla Rethé

Speicher a vagonů ale bylo obtížné najít zrna obilí. Evidentně dodavatel „vymetal“ staré zásoby a převážel se moučný prach s řadou skladištních škůdců, v jejich širokém výčtu jako pilous černý, pilous rýžový, potemník skladištní, lesák skladištní, aj. Když mi v jednom případě došla trpělivost, překládku z lodí jsem zastavil a nechal obilní substrát proplynovat za účelem likvidace škůdců fosfinem, dostal jsem od Koospolu takový „kartáč“, že málem hrozilo, že zásah budu muset uhradit. Byla to tvrdá celoživotní zkušenost pro mne osobně, ale bohužel hodně trpká a drahá pro stát.

Jsou potraviny strategickou surovinou?

Dnes mne však tato zkušenost nutí k otázce: Co je pro lidi strategičtější zbraní? Jsou to opravdu jen letadla, tanky, drony a výbušniny? Nejsou ještě strategičtější významnějšími samotné potraviny?

Zkušenosti z jiných zemí hovoří jednoznačně pro potraviny. Myslím, že kdyby k něčemu takovému došlo (což si samozřejmě nepřeji), myslím, že odpověď by byla jen jedna. Asi by v takové situaci nepomohla ani znalost Rakušanky brožurky „72 hodin“. První dva dny – ještě za peníze – by se nakupovaly benzin, nafta, voda a hlavně potraviny! Totiž ani s bramborami nemůžete vytvářet dlouhodobé zásoby v současných teplých panelácích. Také většina nových rodinných domů není podskle-

pena, čili byly by na tom podobně. A třetí den by začalo rabování...

Také přemýšlím o tom, kolik lodí by asi ze země Mercosuru dojelo do evropských přístavů s drony nad palubami. Drony létají hlavně v noci. Myslím, že orientací na dovoz potravin ze země Mercosuru bychom se hodně přiblížili závislosti evropského obranného průmyslu na dodávkách surovin z Číny.

Ani tento fakt nelze přehlížet! Nebylo by snadnější, lacinější a hlavně dostupnější podpořit české zemědělství, chránit naši ornou půdu, pěstovat a chovat vše potřebné k výrobě českých potravin, a současně vytvářet státní zásoby potravin? Já za sebe věřím tomu, že tuzemské potraviny jsou nejstrategičtějším produktem, a to nejenom pro blízkou budoucnost.

Ukrajina jako obilnice Evropy

Kdysi jsem se ve škole učil, že Ukrajina je obilnicí Evropy. Dnes je kolem toho ticho. Ani dlouholeté plány a různé výhledy nic takového nezmiňují. Ale co zde budeme pěstovat, až když to na stane? Není varováním současná záplava tzv. ukrajinského cukru? Cukrovku již také české plány neuvádějí. Padl další cukrovár. Kolik jich zůstane? Tři, nebo jen jeden zpracovávající cukrovou třtinu z Kuby nebo země Mercosuru? Tu také dopravíme loděmi? A co role cukrovky jako zlepšující, střídající plodiny v osevním postupu? Tu také zavrhneme? Nečekejme ale na to, že to, co máme pěstovat, vyřeší za zemědělce sám stát, resp. státní úředníci. To vždy a za každých podmínek a okolností vyřeší jen a jen soukromý byznys! Stát ale nesmí strkat hlavu do písku a musí pro byznys vytvářet podmínky, například rozumnými cenami energií a pohonných hmot.

Nečekejme, až toto nastane a česká pšenice bude ležet v silech a skladech. Vraťme se k tomu, co umíme pěstovat a o co bude zájem i ve světě! Co to je? Například sladovnický ječmen, brambory konzumní, sadbové, škrobové i na hranolky, chmel, ovoce, zelenina, len, konopí seté, luskoviny, semenné porosty trav, jetele, vojtěšky, léčivé rostliny atd. Důležité je nečekat, jednat, předvídat na základě vlastních zkušeností a rozhodnutí. Záběr zemědělství se neotočí za jeden měsíc. Sféry působení, stejně jako pěstované plodiny, dost dobře nelze změnit ze dne na den. O osevních postupech ani nemluvit.

Klamné sebeomezování EU

Případný zákaz dalšího používání účinné látky phenmedipham proti dvouděložným plevelům v cukrovce bude nejen testem EU v podpoře zemědělství, ale také vyjádřením pozice vůči sociální politice na venkově. Pokud nebudou mít pěstitelé cukrovky tento klíčový herbicid k dispozici, my všichni budeme znát cukrovku již jen jako nemoc naší populace. On totiž ji nikdo, ani jediný migrant nebude ručně okopávat a takto likvidovat plevel. To by vedlo nejen k likvidaci pěstování cukrovky pouze v ČR, ale v celé EU. Ostatně, zatímco vloni tato okopanina na našich polích zaujímala zhruba 66 tisíc hektarů, letos už jen přibližně 53 tisíc hektarů. K menší oseté ploše v ČR přispělo i uzavření jednoho cukrovaru, v Hrušovanech nad Jevišovkou. V posledních letech přestala fungovat i řada cukrovarů v zahraničí. Možná, že i to by potom hovořilo ve prospěch dohody EU s Mercosurem v podobě dovozu cukrové třtiny do všech evropských cukrovarů. Jak velká bude ale uhlíková stopa takových dovozů, nikomu nevdá?

Rezistence je hrozba

I když by tento pojem neměl nikoho, na základě známých problémů s antibiotiky používanými v medicíně překvapit, zdá se, že i kvůli zakazu celé řady účinných látek bude brzy problémem i při výrobě potravin. Je jen otázkou, který druh rezistence se objeví dříve. V důsledku nadužívání pouze omezeného množství účinných látek tyto mohou ztratit svůj účinek, protože škůdce si i na ně přirozenou genetickou změnou zvykne.

Pro snadnější porozumění problému. Stejně jako se zemědělec snaží ochránit svoji úrodu před škodlivým vlivem nechtěných organismů, tedy i jejich vlivu na snížení výnosu, tak se škodlivé organismy (plevele, škůdci, choroby) chtějí vyhnout nástrahám, které na ně lící pěstitel. Je úplně jedno, zda je pěstitelům zahrádkář, malý soukromý zemědělec nebo zemědělský holding. I proto je rezistence zcela přirozeným přírodním jevem.

Tlak chorob, škůdců, plevelů

Ten hrozí ve všech těchto uvedených oblastech ochrany rostlin. Je to další důsledek úbytku registrovaných účinných látek, potažmo obchodních přípravků a používání stále stejného přípravku. Dnes je již skoro pozdě upozorňovat na něco, co již existuje a bude se ještě navyšovat. Kde jste ale byli všichni ti, kteří byli u toho, když se začal používat „princip předběžné opatrnosti“, když jste věděli, že to toto hrozí? Dnes lamentovat nad tím, že od roku 2019 nebyla v EU zaregistrována žádná nová účinná látka, je trochu pozdě. Také představa, že každý pesticid lze nahradit bio přípravkem, stimulátorem, nebo něčím nechemickým.

Vzpomínám jak na jednom semináři propagátorů „zeleného směru“, jeden východočeský

ovocnář sdělil, že v jeho ovocném sadě 15 aplikací bio přípravků stojí přibližně 50–55 tis./ha. A to je velký byznys. Je tedy jasné, že bez dotací by si nic podobného zcela jistě nemohl dovolit. Ani pesticidy, ale ani bio-přípravky nejsou laciné. Je proto pro pěstitelů ovoce velmi těžké, čemu dát přednost. Bohužel, s vysokou výkupní cenou počítat nemůže.

Kontraproduktivní dotace

Vítám zlepšování vzhledu krajiny, silnic, cyklostezek, ale i obcí, například výsadbou zeleně. Vadí mi však, pokud se tak děje s podporou dotačních titulů z Ministerstva zemědělství a také z Ministerstva životního prostředí pouze ve prospěch například starých odrůd jablek. Dokonce je tato podpora kontraproduktivní! Proč? Protože staré odrůdy jsou velmi citlivé na dvě nejčastěji se vyskytující houbové choroby – padlí jabloňové a strupovitost. To znamená ošetřovat stromy postřiky fungicidy. Kdo to ale bude dělat, kdo tyto jabloně bude

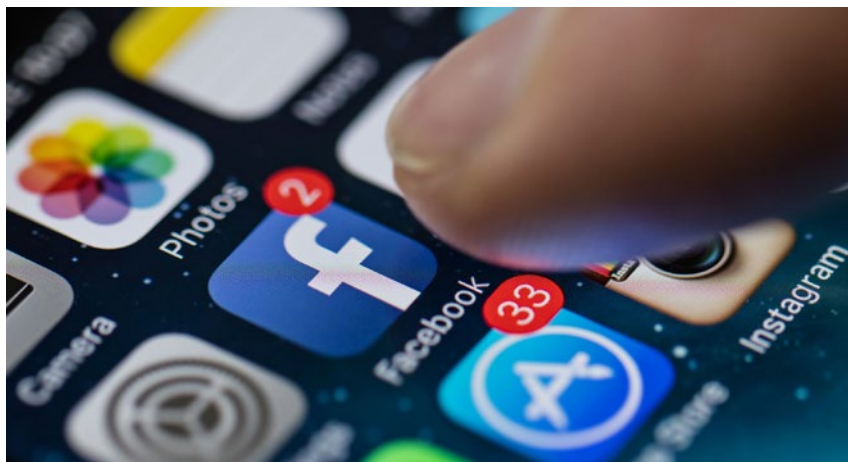
ošetřovat řezem? Je pravdou, že naše chuť je indikátorem dětství, resp. vzpomínek, jak chutnala jablčka starých odrůd u babičky. Bere ale někdo v úvahu, že v ČR existují české odrůdy jablek, které jsou rezistentní vůči oběma chorobám, a že dokonce chutnají lépe než staré odrůdy?

Nepřipadá vám absurdní, že obě ministerstva se hlásí k nedávno zveřejněnému Národnímu akčnímu plánu k bezpečnému používání pesticidů v ČR v letech 2025–2029, čili ke snižování spotřeby pesticidů, ale současně podporují výsadbu jablek, které chemické ošetření vyžadují? Cestou k pokroku je pouze věda, nikoli „pavěda“ a pochybné módní trendy. Respektujme proto české rezistentní odrůdy jablek a tyto vysazujme. A hlavně pamatujme: „Zdraví je dobro, o němž nevíme. Dokud ho neztratíme.“

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Sledujte nás také, ať víte první, co zaznělo na Facebooku Agrární komory ČR

f Uspořádali jsme předvolení debatu

S ohledem na nadcházející parlamentní volby jsme na našem 34. sněmu uspořádali kulatý stůl s politiky. Zástupci různých stran diskutovali o prioritách českého zemědělství. Debaty se zúčastnili Karel Havlíček z ANO, Jiří Lehejček z Česká pirátská strana, Marek Výborný z KDU-ČSL, Petr Macinka z Motoristé sobě, Vladimír Kremlík z Přísaha, Kamil Neuwirth ze Sociální demokracie, Eduard Levý ze Starostové a nezávislí • STAN, Jiří Michalisko z TOP 09. Celou politickou debatu si můžete prohlédnout v záznamu, který vznikl ve spolupráci se Zemědělec.cz.

16. září 2025

f Čeští zemědělci bijí na poplach

Na svém 34. sněmu se shodli, že produkce potravin se v Česku přestává ekonomicky vyplácet. Důvodem jsou vysoké výrobní náklady a nízké výkupní ceny. Náklady přitom dál rostou kvůli přibývajícím byrokracií a všemožným státním regulacím. Do červených čísel se propadají i dříve ekonomicky silná odvětví, jako jsou obiloviny, olejninu nebo cukrová řepa. Může za to i levná dovozní konkurence ze zemí mimo EU, kde se nemusí dodržovat tak přísné podmínky, jaké mají u nás zemědělci. Vyzýváme proto vládu, aby zajistila rovné podmínky na evropském trhu, snížila byrokratickou zátěž a posílila český agrární sektor.

15. září 2025

f Stále populárnější samosběry

Už jste někdy zkusili nasbírat za pár korun čerstvou zeleninu přímo z pole? Tisíce lidí si to nedávno vyzkoušeli například u Vojnic na Olomoucku. Samosběry zeleniny jsou skvělý způsob, jak domů získat suroviny za zlomek ceny, která je běžná v obchodech. Právě teď je ten nejvhodnější čas na samosběr brambor. Znáte nějaké místo, kam se pro ně vyplatí zajet? Podělte se o své tipy v komentářích.

11. září 2025

f Iniciativa 2025 nahradila úřednickou prázdnou

Ministerstvo zemědělství nedávno představilo svou Strategii 2030+. Zarážející ovšem je, že v ní zcela opomenulo jednu zásadní věc. Náležitě vyhodnotit, proč předchozí strategie z roku 2016, kterou připravil tehdejší ministr Marian Jurečka, vůbec nezačala fungovat. Obáváme se, že bez této potřebné analýzy se chyby budou jen vršit a opakovat. Náš zemědělský sektor se už dlouhodobě potýká s chaotickým přístupem státu, rostoucí administrativní zátěží a extrémně přísnými regulacemi. Výsledkem je neustále klesající konkurenceschopnost domácí produkce, útlum investic a bohužel i postupná rezignace mnohých zemědělců na jejich vlastní podnikatelskou činnost. Převzali jsme proto iniciativu. V zastoupení většiny českých zemědělců a potravinářů jsme vytvořili vlastní dokument: Společnou iniciativu 2025+. Není jen dalším úřednickým stohem nicneříkajících papírů. Jde o vizi, která vzešla přímo z praxe – od malých, středních i velkých podniků. Sjednocuje nás zájem o silné a udržitelné zemědělství v Česku, které bude prospívat krajině i lidem. A které bude zachováno i pro generace, co přijdou po nás.

10. září 2025

f Sliby byrokracií nevyřeší

Předvolební kampaně se opět naplno rozběhly a s nimi se vrací i obvyklé sliby politiků o snižování byrokracie. Zejména v zemědělství je toto téma ovšem obzvláště citlivé. Většina zemědělců je totiž přesvědčena, že byrokratická zátěž se v posledních letech nejenže nesnížila, ale naopak značně narostla. Zemědělci se potýkají se stále větším papírováním, složitějšími formuláři a neustálými kontrolami z různých úřadů. Když se navíc podíváme na reálné kroky, které mají vést ke zjednodušení, často jde spíše jen o kosmetické úpravy než o skutečné systémové změny. Místo toho, abychom viděli hmatatelné výsledky, posloucháme jen prázdné fráze. Na diskusích s politiky budeme chtít slyšet jasné vize a strategie vedoucí ke konkrétnímu snížení byrokratické zátěže.

2. září 2025

ŽIJEME

na venkově

25. ZÁŘÍ 2025

Úroda chmele bude průměrná, rizika poškození škůdci rostou

Koncem srpna začala v ČR sklizeň našeho „zeleného zlata“, tedy chmele, jehož je naše země tradičně jedním z největších světových producentů. Podle dat Ministerstva zemědělství (MZe) se v letošním roce pěstoval chmel na 4 812 hektarech chmelnic, což je meziročně mírný pokles ploch (o 0,68 %), naopak pěstitelé vysadili letos 226 hektarů nových chmelnic, což je meziročně o 30 hektarů více.

I když se kvalita i objem letošní úrody chmele stejně jako v případě jiných komodit a stejně jako každý rok regionálně liší, celkově má být letošní úroda v zásadě průměrná. Pozitivně pomohlo poměrně deštivé a chladnější počasí v průběhu července, což je jedním z mnoha

důkazů, že různé hospodářské polní plodiny potřebují ke svému optimálnímu vývoji mírně odlišné klimatické podmínky v průběhu kalendářního roku, a právě chmel se v tomto smyslu liší v letním období například od obilovin.

Jak přitom při zahájení letošní sklizně chmele konstatoval ministr zemědělství Marek Výborný, chmel patří v ČR mezi takzvané citlivé komodity, na které se vztahují některé speciální podpory. Jednou z nich je sazba dotace na jeden kus certifikované sadby, která

se letos zvýšila z 15 na 22 Kč za kus. Loni se pak zvýšila sazba na investice do kapkové závlahy na 93 000 Kč na hektar, přičemž v programu kapkové závlahy byla dosud podpořena jejich instalace na 1 316 hektarech chmelnic. V zatím posledním, 6. kole příjmu žádostí na projekty rozvoje venkova mohou pěstitelé chmele získat podporu na modernizaci sklizňové techniky a specializované stroje či na konstrukce chmelnic, přičemž projekty na vybudování nosných konstrukcí chmelnic jsou bodově zvýhodněny.

Právě investice do konstrukcí a kapkové závlahy patří mezi nemalé náklady, které jsou s pěstováním chmele spojené. Stále větším problémem je ale také expanze škůdců, (především svilušky a mšice), kteří i letos poškodili mnohé chmelnice. Jednou z výzev, zdaleka se netýkajících pouze chmelařství, je tak budoucí vývoj v oblasti zákazů přípravků na ošetřování hospodářských rostlin (POR), což je aktuálně velkým tématem v celé EU. Je totiž zřejmé, že unáhlené plošné zákazy používání některých látek, které jsou součástí POR, přináší pěstitelům a ve svém důsledku i spotřebitelům větší komplikace než jejich rozumná aplikace, přinejmenším do doby, než vědci vyvinou a než budou na trhu za rozumné ceny k mání jejich nechemické, například biologické náhrady. Rostoucí riziko takových zákazů logicky vede k rostoucímu riziku poškození porostů, nižší efektivitě produkce a tím i rostoucímu tlaku na růst cen potravin. To se sice chmele, respektive piva, naštěstí tolik netýká, neboť k výrobě půllitru piva jsou zapotřebí zhruba 3 až 4 šišky chmele (a také 2 100 zrněk ječmene, což se moc neví), a do cen piva se tak ceny zemědělských surovin promítají jen nepatrně. Což ostatně platí i pro ceny obilí a ceny pekárenské produkce.

I tak se ale stále řada spotřebitelů domnívá, že má růst cen zemědělských surovin na ceny potravin značný vliv. Není to pravda, alespoň v případě jmenovaných komodit, mezi něž patří právě i chmel.

Zpět ale k zákazům POR na evropské úrovni. Tam totiž dochází v poslední době, i kvůli trochu jinému složení Evropského parlamentu a vlád, k mírným posunům ve vnímání této problematiky. Zmínit lze například nedávno prezentovaný úmysl Francie, pro níž je zemědělství strategicky dost významné, podle kterého zvažuje tato země opětovné povolení některých dříve zakázaných pesticidů při pěstování zemědělských plodin. Proti takovému kroku sice okamžitě vznikla protestní petice a je samozřejmě otázkou, nakolik se úmysl opětovně legitimizovat některé POR (nebo alespoň nezakazovat další) může v praxi uplatnit. Téma přehodnotit některé dřívější zákazy se ale otevřelo a to je dobře.

Především proto, že laická veřejnost nemá příliš reálnou představu o míře rizik, která jsou spojena s aplikací POR, zejména v souvislosti s jinými karcinogenními zdroji, jež jsou běžnou součástí prostředí, ve kterém lidé žijí, a jejichž producenty jsou v míře větší, než kolik je jich používaných v zemědělství, jiné resorty a jiné lidské aktivity.

Hned na počátku je třeba konstatovat, že není pesticid jako pesticid. Mezi takto všeobecně označovanou skupinu látek totiž patří jak herbicidy včetně totálních herbicidů, fungicidy či insekticidy, přičemž potenciální rizika pro člověka jsou velmi rozdílná. Za velmi rizikové se například často označují přípravky na hubení hmyzu (insekticidy), a následné úhyny hmyzu (často se uvádějí opylovači) se dávají

do souvislosti s riziky pro člověka. To je ale minimálně částečně zavádějící, protože hmyz obecně je mnohem citlivější na celou řadu chemických látek než člověk, takže to, co je rizikem pro hmyz, nemusí a obvykle ani není rizikem pro člověka.

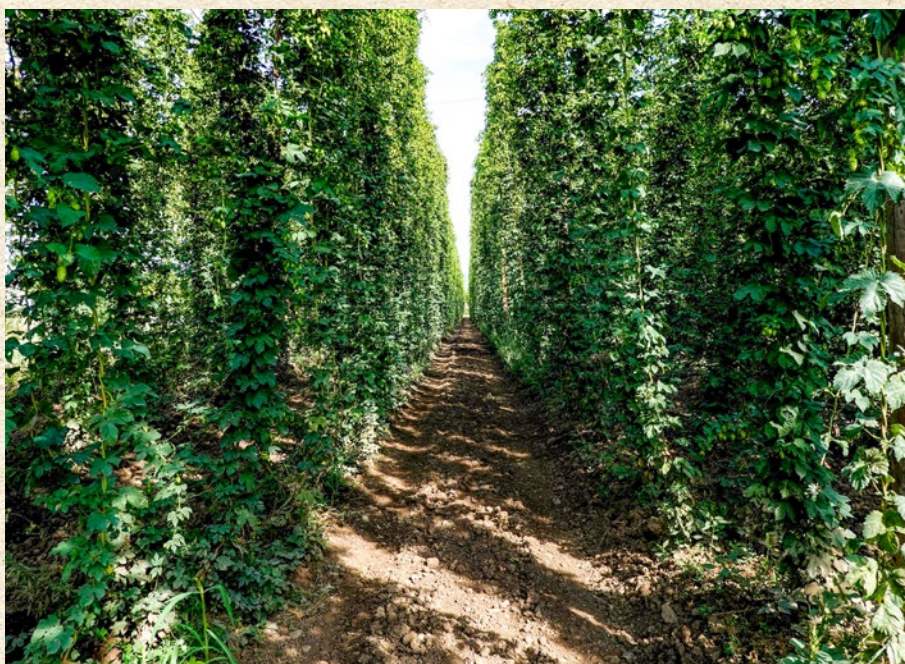
Mnohem větší riziko pro lidi přitom představuje základní a pro život nezbytné dýchání. Vzduch totiž obsahuje prakticky nekonečné množství částecek karcinogenních látek, které vznikají při průmyslové výrobě, ale také emisemi při automobilovém provozu. Nejde ale jen polycyklické aromatické uhlovodíky (PAU) vznikající při spalování benzínu a nafty, ale také o částecčky uvolňující se do vzduchu při ojíždění pneumatik. PAU ovšem také vznikají při jinak oblíbeném a často propagovaném grilování. Zcela běžnou a neviditelnou součástí vzduchu je pak polétavý prach, opět s prokazatelně karcinogenními účinky. Před karcinogenními látkami se člověk neschová ani doma, naopak riziko jejich zvýšeného příjmu dýcháním ještě roste v nevětraných místnostech.

I proto zařadila Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny (IARC) při Světové zdravotnické organizaci (WHO) již v roce 2013 znečištěný vzduch do karcinogenních látek stejně jako například azbest. Karcinogenní látky navíc vznikají i při přípravě pokrmů, například smažením na tučném olivovém oleji, který ale zastánci dekontaminace životního prostředí prezentují jako nejzdravější olej a mnozí celebrity kuchaři na něm také v kulinářských show veřejně smaží. Jak je tedy vidět, někde karcinogenní látky vadí a jinde ne.

Je přitom zcela zřejmé, že snižování karcinogenních rizik v prostředí je v zájmu všech obyvatel planety a snahy o to jsou všeobecně chválené. Svou logiku tak mají regulace postihující průmysl včetně automobilového průmyslu, vyčistit vzduch všude kolem nás ale není v lidských silách, a spoléhat se tak lze pouze na jeho propláchnutí dešťovými srážkami. Podstatné nicméně je, kolik a jakých karcinogenních látek (nejen) při lidské činnosti vzniká, a tedy prezentace informací, které látky a v jakém množství představují pro člověka největší riziko. Žádoucí by proto bylo porovnat množství a vliv karcinogenních látek napříč různými obory, a také třeba s jejich koncentrací ve vzduchu, který dýcháme.

Snižovat chemické zatížení životního prostředí je samozřejmě žádoucí, třeba i kvůli výše zmiňovaným opylovačům, a nejen jim. Podílet se má na tom určitě i zemědělství, míra regulací by se ale měla odvíjet od míry rizika na základě věrohodných dat a na základě analýz, které budou obsahovat komplexní důsledky příslušných opatření, včetně negativních důsledků zákazů.

Redakce Agrobaze

Nové technologie a osvěta pomáhají konkurenceschopnosti

Stejně jako v případě veškerých produkovaných a zpracovávaných komodit na území ČR se také chmele týká potřeba investic do nových technologií, které jednak mohou zvýšit efektivitu produkce, ale také snížit náklady na pracovní sílu, jejíž nedostatek je stále větším problémem nejen v tuzemském zemědělství. V případě chmele je problém ještě o něco větší než u jiných komodit, neboť jeho pěstování a zpracování je na pracovní sílu náročnější.

Praktickou ukázkou probíhající modernizace zpracování chmele prezentovalo v průběhu letošní sklizně na farmě společnosti Loužek Chmelařství, družstvo Žatec, podnik, který se už tři desítky let zabývá výrobou technologií, strojů a linek na sklizňovou a posklizňovou úpravu chmele. Prezентaci zorganizoval v posledních letech velmi aktivní největší tuzemský Pivovar Prazdroj a její součástí byla mimo jiné i ukáзка a možnost ručního česání chmele tak, jak jej mnozí v minulosti zažili na studentských brigádách. V porovnání s tím měli účastníci možnost vidět stávající modernizovanou česačku a sušičku chmele, a kromě toho se seznámit s dalšími aktivitami Prazdroje, které se týkají pěstování chmele v ČR.

I když se to příliš neví, je zmiňované Chmelařství, družstvo Žatec v současné době světovou jedničkou ve výrobě a modernizaci česacích strojů na světě. Jak přitom na setkání uvedl vedoucí závodu mechanizace podniku Jan Podsedník, vyráběné technologie jako nejlepší na světě vyhodnotil i příslušný výzkumný ústav v Německu. Družstvo podle jeho slov

vyrábí dva typy česacích linek, menší na sklizňovou plochu zhruba 25 hektarů, druhá je schopná zpracovat úrodu ze 35 až 45 hektarů. Zásadní je nepochybně úspora lidí – zatímco v minulosti obsluhovalo česací linky zhruba 20 zaměstnanců, v současnosti jde pouze o 3 pracovníky na zavěšování, a veškeré další následné zpracování probíhá automaticky. Klíčové je také zachování kvality v podobě minimalizace poškození hlávek chmele. Modernizovaná linka je schopna vytřídit 60 % hlávek tak, aby mohly jít rovnou do sušárny. V minulosti přitom procházelo 100 % hlávek celou česačkou, což právě zvyšovalo riziko poškození hlávek a také snížení objemu potřebných látek, ke kterému docházelo vyklepáváním v průběhu putování chmele česačkou. Náklady na moderní česačku se pohybují mezi 5 až 10 miliony korun, podle jejího typu a úprav na míru konkrétního chmelaře.

Také v případě modernizovaných sušáren je cílem snížit náklady na obsluhu, ale také urychlit proudění vzduchu a rekuperaci odpadního vzduchu, který je odebírán a opětovně vracen do ventilátoru, což zvyšuje o 6 až

8 stupňů teplotu v sušárně, a to pak znamená úsporu 30 až 40 % nákladů na energii. Důležitou součástí modernizovaných sušáren Chmelařství, družstvo Žatec je pak plná automatizace sušárny, která umožňuje obsluhu ovládat prostřednictvím panelu veškeré procesy, které v sušárně probíhají. To umožňuje on-line sušení bez ohledu na venkovní teplotu a vlhkostní podmínky a opět také zvýšit kvalitu chmele a výsledného produktu. Dodát lze, že komplex moderní česací linky a sušárny je na uvedené farmě Loužek první v ČR.

Pěstitelům chmele kromě toho pomáhají také nové technologie v projektu Prazdroje PRO CHMEL. Jeho součástí je aplikace, která z již instalovaných chytrých meteorostanic sbírajících data o srážkách, teplotě a vlhkosti vzduchu, půdní vlhkosti a další parametry umožní farmářům kvalifikovaně se rozhodnout, kdy a v jaké míře musí své chmelnice zavlažovat. Data z téměř 60 lokalit pokrývají všechny tři tuzemské chmelařské oblasti, tedy Žatecko, Úštěcko a Tršicko.

Redakce Agrobase

TOP Víno Slovácka 2025

V sobotu 16. srpna proběhlo v Uherském Hradišti vyhlášení výsledků akce „TOP Víno Slovácka 2025“. Jedná se o regionální ocenění vína ve Zlínském kraji a přilehlých obcích Blatnice pod Sv. Antonínkem a Blatnička. Nominovaná vína musí být vyrobena z hroznů odrůd révy vinné, které pochází ze sklizně roku 2024 na území ČR.

Agrární komora Uherské Hradiště
Zemědělský svaz ČR, územní organizace Uherské Hradiště

KATALOG XVI. ročníku soutěže a výstavy vín TOP Víno Slovácka 2025 Zlínský kraj

Uherské Hradiště 16. srpna 2025

Akci organizovala Agrární komora Uherské Hradiště ve spolupráci se Zemědělským svazem ČR, územní organizací Uherské Hradiště. Letos šlo již o XVI. ročník, který je významnou událostí vinařského života Slovácka. Akce se konala pod záštitou a následně i za účasti ministra zemědělství Mgr. Marka Výborného, hejtmana Zlínského kraje Ing. Radima Holíše, radní ZK Renaty Prchlíkové a starosty města Uherské Hradiště Ing. Stanislava Blahy a za podpory Agrární komory ČR.

Do letošního ročníku se přihlásilo 25 vinařů a vinařských podniků z vymezené oblasti a k hodnocení se sešlo celkem 134 vzorků, z toho 107 bílých vín a 23 červených vín a 4 růžová vína. Hodnocení proběhlo dne 5. srpna 2025 v prostorách Střední školy průmyslové, hotelové a zdravotnické v Uherském Hradišti, pod odborným dohledem vedoucího a zároveň garanta hodnocení Ing. Jakuba Šebesty. Rok 2025 překonal

dosavadní rekord z roku 2019 v počtu vzorků, i když to bylo o pouhý jeden exemplář. Letošní ročník však nepřinesl pouze vysoký počet vín, ale také účast nových vinařství, která soutěž obohatila o nový rozměr a zároveň posílila její prestiž. Deset nejlépe hodnocených vín a tři nejlepší kolekce vín, které obdržely certifikát, uvádí reprezentativní KATALOG XVI. ročníku soutěže.

Cílem akce je propagovat místní vinaře a jejich vína, seznámit návštěvníky s kvalitní produkcí severní části Slovácka a zároveň upozornit na vysokou úroveň zde pěstované révy vinné. Smyslem je také podpořit moravská vína a tradiční způsob hospodaření, který k této oblasti neodmyslitelně patří. To se podařilo naplnit, o čemž svědčil zájem veřejnosti i pozitivní ohlasy vystavovatelů.

Ludmila Holíková
ředitelka Agrární komory Uherské Hradiště

Vinař roku České republiky 2025: Vinařství Volařík triumfuje

Titul Vinaře roku České republiky 2025 získalo Vinařství Volařík z Mikulova na Břeclavsku. Na druhém místě se umístil Martin Čapka z Prušánek na Hodonínsku. Bronzovým Vinařem roku je Jiří Uherek ze Sudočovic u Hodonína. Výsledky každoroční soutěže organizátoři slavnostně vyhlásili na pražském Žofíně. Mezi finalisty bylo devět vinařství, celkem se soutěže účastnilo 66 vinařství, která přihlásila 666 vzorků vín.

Miroslav Volařík vpravo, vlevo enolog Ondřej Tichý

Ve finálovém kole soutěže vybírala odborná porota prestižního Klubu degustátorů složená ze světově uznávaných hodnotitelů vína a držitelů titulu Master of Wine z devítiky finalistů (osm vinařů z ČR a jeden ze Slovenska), která vzešla z prvního kola soutěže. Po napínavém průběhu přisoudila vítězství v soutěži Vinař roku České republiky 2025 společnosti Vinařství Volařík z Mikulova.

K absolutnímu vítězství si Vinařství Volařík odnáší rovněž titul Národního Šampiona bílých vín s vínem Ryzlink rýnský výběr z cibéb 2021. „Vážíme si vysokého hodnocení našich vín v tak prestižní soutěži, jakou Vinař roku pro nás vinaře je. Máme skvělý tým, který se stará o vše, od vinohradů až po prodej, a je mi ctí, že mohu být jeho součástí. Věřím, že již čtvrtý titul Vinař roku České republiky otevře dveře novým zákazníkům stejně tak, jako tomu bylo v minulosti,“ řekl enolog Vinařství Volařík Ondřej Tichý.

Ocenění Národní Šampion červených vín pro rok 2025 získal Roman Beneš z Hrušek

na Břeclavsku s vínem Rulandské modré výběr z hroznů 2022 a ocenění Nejúspěšnější rodinné vinařství si odnesl Martin Čapka. Zpestřením letošního ročníku byla i slovenská zahraniční účast. Titul Vinaře roku Slovenska 2025 odborná porota přisoudila společnosti Víno Matyášek Pezinok. Slovenským Národním Šampionem bílých vín se stalo Vinařství Ostrožovič Velká Trňa. Národním Šampionem červených vín je poté ze Slovenska Martin Pomfý z Vínosad.

Soutěž Vinař roku oceňuje jednotlivá vína zlatou, stříbrnou a bronzovou medailí v soutěžních kategoriích, ale zároveň posuzuje kvalitu každé přihlášené kolekce vín. Z prvního kola hodnocení do velkého finále postupuje typicky osm vinařů s nejlepším bodovým průměrem. Pro posouzení úrovně komplexní práce vinaře musí každá kolekce obsahovat vína nejméně tří soutěžních kategorií. V samotném finále se pak všech osm kolekcí hodnotí znovu bez ohledu na bodování v kole prvním. Odborná porota je složená ze světově uznávaných hodnotitelů vína a držitelů titulu Master of Wine.

„Děkujeme všem vinařům, kteří se do soutěže zapojili, a gratulujeme nejen vítězům, ale i všem finalistům, kteří ukázali to nejlepší z českého i slovenského vinařství. Vaše práce, nadšení a umění dělají z této soutěže skutečnou oslavu vína,“ uvedl šéf Organizačního výboru soutěže Petr Marek.

Dagmar Sedláčková
Foto: pořadatelé soutěže

Floristé si z Holandska přivezli spoustu inspirace

Na konci srpna členové Svazu květinářů a floristů České republiky a další zájemci absolvovali zájezd do Nizozemska, země, která je synonymem pro květiny, tradice a inspiraci. Program byl pestrý a pečlivě připravený tak, aby spojil odborné zážitky s možností načerpat nové nápady pro floristickou praxi.

SVAZ KVĚTINÁŘŮ A FLORISTŮ ČR PŘEDSTAVUJE

Účastníci se nejprve vydali do Aalsmeeru, kde je čekala světoznámá květinová burza. Pro mnohé to byla fascinující podívaná: tisíce květin, nekonečný pohyb objednávek a pečlivě připravené zásilky, které míří do celého světa. Následovala prohlídka velkoobchodu Waterdrinker, jehož pestrý sortiment vzbuzoval obdiv a byl velmi inspirativní. Návštěvu Aalsmeeru doplnila procházka historickou zahra-

dou a plavba lodičkou po kanálech a jezerech. Ta umožnila účastníkům poznat Holandsko z úplně jiné perspektivy a měla velký úspěch.

Druhý den se účastníci vydali do Haagu na prestižní světový šampionát ve floristice – World Cup Floral Art 2025. Zblízka tak mohli sledovat špičkovou aranžmá, moderní techniky i neotřelé kreativní přístupy. Mezi světovými floristy byla i Karolína Žáčková, reprezentantka České republiky. Účastníci měli příležitost vyjádřit Karolíně svou podporu a fandit jí během dvou soutěžních disciplín. Návštěva šampionátu byla příležitostí nejen nasát inspiraci, ale také porovnat vlastní zkušenosti s trendy v mezinárodní floristice.

Zájezd zakončila návštěva pobřeží Severního moře, kde si účastníci mohli odpočinout, nasát mořský vzduch a vychutnat si poslední chvíle pobytu. Celá akce tak spojila odbornou část s relaxací a přinesla řadu zážitků, které zůstávají v paměti i nadále.

Svaz květinářů a floristů ČR tímto zájezdem opět ukázal, že cestování a přímá zkušenost s mezinárodní floristickou scénou je pro profesionály neocenitelnou příležitostí k rozvoji i obohacení pohledu na vlastní práci.

*Text a foto Ing. Dagmar Krupičková
Svaz květinářů a floristů ČR*

Květiny na vozících na burze Royal Flora Holland

Soutěžní práce Karolíny Žáčkové

Karolína Žáčková při tvorbě soutěžní kytice

Česká reprezentantka Karolína Žáčková s asistentem Jaromírem Kokešem

Větrný mlýn v Aalsmeeru

Květiny na vozících na burze Royal Flora Holland

Přehlídka balkonových květin v PAC Dresden

PAC Dresden je pěstitelský podnik s bezmála 130letou tradicí, který se specializuje na produkci řízků a mladých rostlin, především záhonových a balkonových. Šlechtitelské oddělení pěstuje opravdu bohatou škálu okrasných rostlin. Cílem společnosti je produkce silných, uniformních a odolných odrůd rostlin.

Přehlídka sortimentu z nabídky PAC, Thienendorf

**SVAZ KVĚTINÁŘŮ
A FLORISTŮ ČR
PŘEDSTAVUJE**

V diagnostické laboratoři pac® Biotec testují pro své klienty vlastní materiál a kultury na přítomnost chorob. V laboratoři tkáňových kultur se rostliny ošetřují, skladují a množí in vitro dle potřeby. Zdravé řízků okrasných rostlin se do Drážďan dostávají z lokalit s mateřskými rostlinami v Africe, Portugalsku

a Izraeli. Kvalitu rostlin připravených k prodeji stále zásadně ovlivňuje vysoká kvalita matečných rostlin a rychlá přeprava řízků.

Matečné rostliny se pěstují na dvou místech, v Keni u jezera Naivasha a v portugalském Montiju, kde firma dělá vše pro to, aby vyprodukovala optimální řízků. Kentalya má ideální klima pro *Pelargonium*, *Dianthus*, *Impatiens N.Q.* a další. V létě se na tomto místě také nacházejí matečné rostliny vánočních hvězd *Poinsettia*. Portugalská společnost dodává mimo jiné řízků *Calibrachoa* a *Petunia*. Na tomto místě rostou

i organicky certifikované matečné rostliny bylin. Vychází materiál pro všechny matečné rostliny pochází z certifikovaných laboratoří.

Zájem o šlechtění záhonových a balkonových rostlin existuje ve firmě PAC Dresden již přibližně od roku 1925, kdy Wilhelm Elsner II. rozpoznal důležitost odrůdových rozdílů díky zvýšenému prodeji a větším šaržím. Samozřejmě firma pracuje na speciálních barvách a tvarech, ale jejich nejdůležitějším cílem jsou vynikající produkční vlastnosti. Robustní odrůdy s vynikajícím zakořeňováním a větvením a časným obdobím kvetení šetří výrobní náklady a zajišťují prodej.

Zákazníci žádají moderní odrůdy, které se rovnoměrně a dobře vyvíjejí v matečném porostu, jako mladé rostliny i v květináčích, bohatě se větví, kvetou brzy a rovnoměrně a jsou zdravé a odolné po celou dobu produkce. Nejžádanější jsou rostliny s atraktivními barvami a přitažlivými květy, které jsou zároveň odolné a stabilní během přepravy. Mladí lidé dnes také preferují rostliny, které přitahují včely a další hmyz. V Německu jsou oblíbené kultivary pelargoní, kterou jsou okrasné nejen květem, ale i listem a voní, například po citrusových plodech.

Aby firma PAC Dresden dosáhla všech těchto cílů, zaměřuje se na šlechtění a pěstování velkého spektra záhonových a balkonových květin. Jedná se především o pelargonie, záhonové a balkonové rostliny, strukturální rostliny, tedy okrasné listem, bylinky, půdopokryvné rostliny a vánoční hvězdy *Poinsettia*. Po křížení a výběru nejlepších sazenic se kandidátské odrůdy rozsáhle testují v několikaletých pokusech, včetně skleníkových a polních pokusů, produkčních pokusů a tepelných zkoušek v zahraničí, aby se zajistilo, že nová odrůda splňuje všechny požadavky.

Firma v posledních letech pořádá pro zahradníky tzv. Zákaznické dny, kdy umožňuje zájemcům navštívit podnik a prohlédnout si venkovní porosty a přehlídku novinek v Thienendorfu. Více informací naleznete na webových stránkách <https://pac-elsner.com/de/news.html>.

Text a foto Ing. at Bc. Marcela Nachlingerová, Svaz květinářů a floristů ČR

Zakořeněný řízek Pelargonium zonale

Porost Poinsettia pulcherima po rozestavení

Komentovaná prohlídka sortimentu se zástupci PAC Dresden, vpravo pan Alexander Knopp, odborník na ochranu rostlin

Podzimní slavnosti vína a burčáku lákají do sklepů i na hrady

Podzimní slavnosti vinobraní mají u nás dlouhou tradici. Na Moravě i v Česku se sklizeň vína spojená s burčákem a rozličnými radovánkami stala každoroční vítanou kratochvílí. Nedílnou součástí mnoha vinobraní se stává také pestrý doprovodný program s folklórní hudbou nebo prohlídkami sklepů. Přehled těch nejatraktivnějších akcí přinášíme níže, stačí si jen vybrat a dobře rozplánovat. Slavnosti vinobraní se konají až do konce října.

Vinobraní na Grébovce v Praze 2025

27. září 2025 14:00–20:00 hod.

Grébovka nebo také Havlíčkovy sady se často označují jako skrytý klenot v samém srdci Vinohrad. Krása prostoru, ochutnávky vybraného vína a delikates, živá hudba různých žánrů, taneční show, program věnovaný vinařským tradicím lákají každoročně davy návštěvníků z Prahy a celé České republiky. Pro děti bude připraven doprovodný program, poutavé vzdělávací aktivity, výtvarné dílny, divadlo a soutěže pro celou rodinu. Na vinobraní si přijde na své úplně každý.

Znovinský burčák fest ve Znojmě 2025

26. září 2025 16:00 – 27. září 2025 22:00 hod.

Tradiční oslava burčáku a vína v Louckém klášteře ve Znojmě, které pořádá vinařství Znovín. Poslední zářijový pátek a sobotu se můžete těšit na prodej burčáku, ochutnávky vín, občerstvení, stánky, cimbálovou muziku Jožky Šmukaře a další hudební vystoupení, posezení na nádvoří Louckého kláštera i uvnitř. Unikátní podívanou je vždy soutěžní šlapání hroznů bosýma dívčíma nohama.

Svatováclavské vinobraní na hradě Loket 2025

4. říjen 2025 10:00 – 5. říjen 2025 17:00 hod.

Zažijte jedinečné vinobraní ve středověkém stylu na jednom z nejmalebnějších hradů v Čechách. Ve dnech 4. a 5. října ožije hrad Loket oslavou vína, hudby, smíchu a skvělého jídla. V kulisách gotických hradeb vás čeká bohatý program plný chutí a vůní – od ochutnávky moravských i českých vín a burčáku přes gastronomické regionální speciality až po vystoupení živé hudby. Na akci bude zajištěna kyvadlová doprava Karlovy Vary – Loket – Staré Sedlo – Sokolov.

Burčákové slavnosti Hustopeče 2025

2. říjen 2025 17:00 – 4. říjen 2025 22:00 hod.

Recesistická akce připomínající vinařskou historii města, spousta zábavy, soutěže, ochutnávka burčáků v čele s purkmistrem a koňšely města či jarmark. Třídenní oslavy sladkého bouřlivého moku provází nezaměnitelná dávka humoru a recese. To vše a mnoho dalšího přinese již 30. ročník oblíbených

Burčákových slavností v jihomoravských Hustopečích.

Vrbovecké vinobraní s Hroznovou kozou 2025

25. říjen 2025 12:00–22:00 hod.

Největší vinařská událost ve Vrbovecké sklepni ulici je každoroční oslava ukončení sklizně ve vinicích a příležitostí k oživení starých vinařských tradic. Ve vinici u kapličky a v otevřených sklepech slavíme největší vinařskou událost – ukončení sklizně. Těšit se můžete na průvod vrboveckých radních, hotařů a vinařů v dobovém oblečení, lisování posledního hroznů, dávné zvyky ručení za Hroznového kozla a obdarování, burčák, mošt, mladé víno, zpěv.

Valtické vinobraní 2025

3. říjen 2025 15:00 – 4. říjen 2025

Město Valtice s partnery pořádá na podzim nejočekávanější akci roku v srdci Lednicko-valtického areálu – Valtické vinobraní – slavnost vína, burčáku a hlavně dobré nálady. Setkáte se s velkým množstvím krojovaných,

dětských národopisných souborů, mužských a ženských sborů, ale i známých osobností moderní hudby. Těšit se můžete i na krojovaný průvod. To vše doplní ochutnávka vynikajících místních vín, burčáků a krajových specialit.

Festival vína Český Krumlov 2025

25. říjen 2025 – 26. říjen 2025

Milovníci vína se mohou těšit na desítky degustačních večerů a přátelských setkání. Při nich často nahlédnou do míst, která běžně zůstávají návštěvníkům skrytá. Od předních českých i zahraničních someliérů a znalců vína načerpají spoustu zajímavostí, nahlédnou pod pokličku předních českých i zahraničních vinařství a ochutnají lahodná vína v kombinaci s gastronomickými specialitami z nejrůznějších koutů světa. Ani letos nebude chybět účast výrazných osobností české vinařské scény.

Festival otevřených sklepů – Podzim na Bzenecku 2025

25.–26. říjen 2025

Čeká vás přes 300 vín ve sklepech Bzence, Vracova, Vlkoše a Kyjova – od Zámeckého vinařství po malé rodinné sklepy. V ceně vstupu je jednorázová degustace festivalových

vín u zapojených vinařů – přes 300 vzorků u 32 vinařství. Kyvadlová doprava mezi obcemi, tištěný i online průvodce (appka) a degustační sklenička, plátěná taška s grafikou festivalu, poukaz na nákup vína v hodnotě 2x 150 Kč, nosička nebo reflexní páska na ruku.

Text a foto Dagmar Sedláčková

Zdroj: Kudyznudy.cz a pořadatelé

Vzácný úkaz nad Českem. Měsíční úplněk zastínila Země

Po dlouhých šesti letech a osmi měsících mohli lidé v Česku pozorovat úplné zatmění Měsíce. V neděli 7. září 2025 se k pozorování sešly na místech s dobrým výhledem na jihovýchod početné skupiny lidí.

Na jihu Moravy jeho nástup zastínil mraky, měsíční kotouč se ukázal až zhruba hodinu poté. To už byl ale zcela ve stínu Země a rudý Měsíc byl na noční obloze slabě viditelný.

Nejzajímavější část pozorování nastala až k deváté hodině večer, kdy se Měsíc začal opět rozsvěcovat. Do plného svitu mu to trvalo skoro hodinu, kdy zcela vystoupil ze stínu Země.

Na dlouhou dobu se jednalo o poslední úplné zatmění Měsíce viditelné v České republice. Na další si totiž zájemci musí počkat až do prosince roku 2028.

Dagmar Sedláčková

Odstavená ramena Dyje znovu ožijí. Změna toku nenaruší hranici s Rakouskem

Povodí Moravy ve spolupráci s rakouskými vodohospodáři zahájilo stavební práce na připojení tří odstavených říčních ramen zpět k Dyji. Dvě ramena budou napojena na českém území, třetí rameno se napojí v místech, kde řeka tvoří státní hranici s Rakouskem. Návratem odstavených ramen řece Dyji chtějí vodohospodáři zabránit jejich vysychání a úhynu vodních živočichů. Zároveň se zpomalí odtok vody z krajiny a zmírní se tak dopady sucha.

Řece Dyji se v 70. a 80. letech minulého století nevyhnulo tehdy obvyklé napřímování toku. Opatření měla tehdy stabilizovat střeženou státní hranici a zajistit protipovodňovou ochranu. V krajině však zkrácený tok nežádoucím způsobem urychluje odtok vody. Napojení ramen je dalším z řady projektů Povodí Moravy, který si klade za cíl zlepšit připravenost a odolnost říčního systému na klimatickou změnu a zpomalit odtok vody z krajiny.

Jižní Morava a Dolní Rakousko patří k regionům, které jsou suchem silně ohroženy. „Hlavním cílem tohoto projektu je prodloužit řeku Dyji o 1,1 kilometru a zavést revitalizační opatření na dalším 1,6 km dlouhém úseku řeky na hranici s Rakouskem, vzároveň odstranit opevnění břehu a stabilizovat břeh s využitím říčního dřeva. Projekt také přinese společný postup, jak se připravit na změnu

klimatu, který vznikne základě podkladů získaných pomocí technologie zeleného laseru,“ popsal David Veselý z Povodí Moravy, který v projektu zastupuje českého správce toku. Technologie zeleného laseru umožňuje sledovat, jak se mění teplota v různých typech přírodního prostředí. Díky tomu lze posoudit, jak se tato prostředí přizpůsobují změnám klimatu.

Dvě nevyužívaná ramena s označením D20 a D21 se propojí s Dyjí na českém území v lokalitě Pohansko. Rameno D20 se napojí na řeku na obou svých koncích, Dyje tak bude nově protékat pouze napojeným ramenem. Rameno označené D21 bude napojeno jen na svém dolním konci a bude fungovat jako slepé říční rameno. Třetí rameno s označením D13 se oboustranně napojí na Dyji v místech, kde řeka tvoří státní hranici s Rakouskem. „Hranice vede středem řeky Dyje a změna

jejího toku by tedy znamenala i změnu státní hranice. Do původního koryta tak bude vložen jen rozdělovací objekt, rozdělení průtoku vedení státní hranice neovlivní. Stávající koryto řeky se tedy zachová a podpoří se jeho samovolná revitalizace. I tak ale bude převážná část průtoku nasměrována do napojeného ramene,“ vysvětlil Veselý.

Napojení dvou ramen na Pohansku částečně financuje Národní plán obnovy a vyjde na 13,2 mil. Kč. Napojení ramene D13 bude současně spolufinancovat program Interreg AT-CZ, na kterém se podílí rakouská společnost pro správu toků viadonau a český správce toku Povodí Moravy s. p. a vyjde na 15,7 mil. Kč. Stavební práce začaly v polovině srpna a hotovo by mělo být v lednu příštího roku.

Návrat odstavených ramen řece Dyji není první akcí na tomto úseku. Již dříve byly ve dvou vlnách napojeny nejdříve tři a pak další čtyři ramena. „Aktuální etapa navazuje na předchozí rozsáhlou přeshraniční spolupráci. Spolu se současným projektem bude dokončena komplexní revitalizace na celkem 22 km dlouhém úseku řeky Dyje,“ řekl generální ředitel Povodí Moravy David Fína.

Povodí Moravy již v roce 2020 získalo za realizaci napojení odstavených ramen cenu AOPK ČR a cenu odborné i laické veřejnosti v soutěži Adapterra Awards 2020. „V CHKO Soutok jsou slepá ramena jedním z velmi důležitých prvků, na které je vázána plejáda vzácných živočichů i rostlin. Ta se časem zanáší a postupně stárnou, a proto je vhodné najít optimální způsoby, jak do některých z nich opět přivést vodu. Výsledky podrobného měření pomocí zeleného laseru nám mohou přispět k poznání, který ze způsobů napojení je optimální,“ uvedl Vladan Riedl z AOPK ČR.

Dagmar Sedláčková
Foto: Povodí Moravy

Prověřila je už i povodeň. Obnova Bečvy i Svratky jsou ted' ve finále soutěže

Hned dva projekty vybrala odborná porota mezi finalisty environmentální soutěže Adapterra Awards 2025. Projekt obnovy řeky Bečvy mezi obcemi Černotín, Ústí a Skalička a projekt navrácení řeky Svratky pod obcí Herálec zpět do historického koryta může ocenit i veřejnost hlasováním na webu soutěže.

Soutěž Adapterra Awards hledá inspirativní projekty, které pomáhají přizpůsobit města, domy a krajinu klimatické změně. V letošním roce posuzovala odborná porota 57 realizovaných projektů, z nichž vybrala nejlepších 18. Mezi ně patří i dva projekty Povodí Moravy – „Povodní prověřená obnova Bečvy“ a „Navrácení Svratky do historického koryta“.

Oba dva projekty byly záhy po svém dokončení prověřeny povodní v září loňského roku. „Dříve patřila řeka Bečva kvůli úzkému korytu z hlediska povodní k nejrizikovějším v Česku. To se však díky revitalizaci a navrácení přirozeného prostoru změnilo a při zářijové povodni bylo povodňové ohrožení obcí Černotín, Ústí a Skalička výrazně nižší. Ostrov zkouškou prošla také řeka Svratka v obci Herálec. Zvolené řešení ochrany obce na úroveň dvacetileté povodně, které kombinuje technické prvky v obci a přírodě blízká opatření pod obcí, se téměř na centimetry shodovalo s reálným průběhem povodně, která přišla vzápětí po dokončení stavby,“ popisuje generální ředitel Povodí Moravy David Fína.

Povodí Moravy se v soutěži uchází o ocenění v kategorii volná krajina. Které projekty odborná porota ocení, se dozvíme 4. listopadu 2025 na celostátní konferenci věnované adaptacím na změnu klimatu. Soutěž Adapterra Awards patří mezi adaptační projekty Nadace Partnerství, která pomáhá lidem pečovat o životní prostředí.

Povodní prověřená obnova Bečvy

Úkolem projektu bylo uvolnit Bečvu ze sevření v minulosti provedených vodohospodářských úprav a dát jí šanci navrátit se ke svým přirozeným procesům. Důsledkem revitalizace je lepší odolnost vůči povodňovým průtokům, a tudíž snížení povodňového ohrožení okolních obcí. V rozšířeném korytě dosahují povodně nižší hladiny a případný rozliv do krajiny probíhá pozvolně, bez ničivé energie. Navíc nedochází ani k nadměrnému transportu splavenin do nižších částí toku, kde by mohly omezovat účinnost povodňové ochrany. Výrazně je také sníženo riziko zimních povodní,

kteří vznikaly nahromaděním ledových záras v úzkém říčním korytě. Široká říční niva efektivně ovlivňuje i celé mikroklima oblasti, a snižuje tak dopad období extrémních teplot. Revitalizace řeky byla dokončena v roce 2022 a realizační náklady činily 386,9 mil. Kč. Financování zajistil Evropský fond pro regionální rozvoj prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí.

Navrácení Svratky do historického koryta

Obec Herálec chrání před povodní nová opatření, která kombinují přírodě blízké úpravy v podobě rozvolnění řeky Svratky pod obcí a technická řešení přímo v obci. Realizovaná opatření řeší oba dva hydrologické extrémy – suchem i povodně. Problémy spojené se suchem jsou řešeny v části provedené pod obcí Herálec. Na úseku toku v původní napřímené délce 1 550 metrů byly vytvořeny meandry, tůňe a brody. Celková délka se prodloužila o 1000 metrů, čímž se docílilo zpomalení odtoku vody krajinou a jejího přirozeného zadržování. Úpravy provedené v části koryta vodního toku přímo v obci zajišťují ochranu před povodní a reagují i na problémy spojené se suchem. Nově postavené ochranné zídky zajišťují požadovanou míru protipovodňové ochrany obce (Q20). Mezi těmito zídkami se vine nově upravené koryto řeky Svratky, které má co nejpřirozenější charakter.

Projekt byl dokončen v roce 2023 a realizační náklady činily 56 mil. Kč. Financování zajistil Evropský fond pro regionální rozvoj prostřednictvím Operačního programu Životní prostředí a státní podnik Povodí Moravy.

Povodí Moravy realizuje mnoho dalších adaptačních projektů. Mezi dokončené revitalizace státního podniku patří například revitalizace Trkmanky u Velkých Pavlovic, zmíněné napojení odstavených ramen Dyje či revitalizace vodohospodářského uzlu u Nedakonic. Aktuálně státní podnik provádí například rozsáhlou revitalizaci řeky Rudoltský u Lanškrouna a jejich dvou přítoků a v srpnu zahájil také napojení dalších dvou ramen řeky Dyje v pohraniční oblasti. „Řekám vracíme původní charakter, realizujeme přírodě blízká opatření a revitalizujeme řeky v povodí Moravy v místech, kde jsou taková řešení možná. Je ale důležité mít na paměti, že v osídlených oblastech není možné dělat stejná opatření jako v krajině. Podobné přírodě blízké úpravy jsou součástí komplexu opatření a musí se provádět v souladu s opatřeními pro posílení vodních zdrojů. Bez nich postrádají smysl, neboť nenahrazují vodní zdroje,“ vysvětlil generální ředitel Povodí Moravy David Fína.

Dagmar Sedláčková
Foto: Povodí Moravy

Největší leknín světa rozkvetl v Brně. Obnovují ho ze semen už 100 let

Po roce se opět těší pěstitelé i návštěvníci Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně z květů viktorie, největšího leknínu světa.

Její obří listy o průměru jeden a půl metru (v přírodě až dva a půl metru) i noční květy,

které během dvou nocí změni barvu z bílé na růžovou, každoročně přitahují pozornost návštěvníků. Letos je ale kvetení výjimečnější, uběhlo totiž úctyhodných sto let od chvíle, kdy viktorie poprvé v brněnské botanické zahradě vykvetla.

Sto let pěstování v Brně

Historie pěstování viktorie v Botanické zahradě PŘF MU sahá do roku 1925, kdy tehdejší zahradník František Jirásek poprvé vypěstoval tuto vzácnou tropickou rostlinu ve skleníku na Kotlářské ulici. Pěstování bylo tehdy obdivuhodným úspěchem, a i přes komplikace v době druhé světové války pokračuje bez přerušení až dodnes. Viktorie je tak právem jedním ze symbolů zahrady.

Roční cyklus života královny leknínů

Viktorie (dnes pěstovaný druh *Victoria cruziana*) je jednoletá rostlina, která se ve našich podmínkách pěstuje každoročně z vlastních semen. Již 100 let se vysévají její semena 8. března na Mezinárodní den žen.

V polovině dubna se mladé rostlinky přesazují a na 1. května se nejkrásnější jedinec vysazuje do velké pěstební nádoby uprostřed bazénu ve skleníku. Od té chvíle roste doslova před očima – každý list je větší než ten předchozí.

Rozkvetlá atrakce léta kvete v noci

Od června až do podzimu pak viktorie kvete až 25krát za sezónu. Květy se otevírají večer a během dvou nocí změni barvu i funkci – první noc je květ samičí, druhou samčí. Vzhledem k tomu, že květy kvetou převážně v noci a letos má viktorie krásné výročí, tak jsme připravili novinku – večerní prohlídky, které návštěvníkům umožní zažít noční magii tropického skleníku.

Botanický unikát kvete pouze v létě a jen několik málo botanických zahrad v Evropě ji pěstuje každý rok.

Dagmar Sedláčková
Foto: Botanická zahrada MU

U uhynulých zajíců na jihu Moravy se potvrdila myxomatóza

Státní veterinární správa (SVS) přijala koncem srpna hlášení místních mysliveckých sdružení, že se zvýšil úhyn polních v honitbách v Jihomoravském kraji. Myslivci tak odebrali vzorky a odeslali je k vyšetření do Státního veterinárního ústavu. Vyšetření vzorků od uhynulých zajíců ze Znojemska potvrdilo u zvířat virus myxomatózy.

Onemocnění se šíří především krev sajícím hmyzem (komáři, mouchy). K přenosu dochází i přímým kontaktem mezi zvířaty či nepřímo kontaminovanými předměty. S ohledem na současné klimatické podmínky lze očekávat další šíření myxomatózy v populaci zajíců i s možností zavlečení onemocnění do chovu domácích králíků. Na šíření viru do nových oblastí mají významný vliv i lidské aktivity. To se potvrdilo při skokovém šíření z místa původního výskytu na Pyrenejském poloostrově do střední Evropy.

Z výše uvedených důvodů je pro snížení rizika šíření nákazy důležité včas odstraňovat těla

uhynulých zajíců z nákazou zasažených oblastí a jejich neškodná likvidace, ať už v asanačním podniku, či dostatečně hlubokým zakopáním.

Virus myxomatózy se u zajíců projevuje typickými otoky v oblasti očí, uší, pysku a nosu. Kůže je zduřelá a zaničená. Změny lze najít i na pohlavních orgánech, případně končetinách. V podkoží vznikají uzlovité kožní léze, tzv. myxomy, které mohou následně infikovat bakterie. Na povrchu lézí se tvoří krusta, puchýřky a strupy. Postiženy jsou především sliznice hlavy, a proto bývá hlava viditelně zvětšená s typickými podkožními uzly. Dochází k otoku víček, které může vést k oslepnutí.

Léčba onemocnění neexistuje a úmrtnost při zavlečení onemocnění do chovu je velice vysoká, a to 50 až 90 %.

Adaptace viru dříve typického pro divoké a domácí králíky na zajíce je známá teprve několik let. Poprvé se náказа potvrdila v roce 2018 u zajíce iberského v Portugalsku. Následně virus potvrdili v roce 2024 na hranicích Německa a Nizozemska. V poslední době se potvrdily zprávy o šíření nákazy v oblasti dolního Rakouska a z příhraničních oblastí, ze kterých může docházet k šíření na území České republiky.

Dagmar Sedláčková

Pily se zařízly do dřeva. Sochaři tvořili postavy břeclavských pověstí

Vodníci na Dyji, pán Břeclavi Ladislav Velen ze Žerotína, Šibeničky – pověst o krásných sestrách, které byly oběšeny ve Staré Břeclavi, nebo zapomenutý příběh pýchy a lásky, který autor bude ještě měsíc zdokonalovat.

Inspirací pro letošní Dřevosochání se staly břeclavské pověsti a legendy. Za přítomnosti řezbářů Josefa Fröhliche, Jana Huňáče, Josefa Hodonského, Martina Lekavého a Lukáše Mrláka a představitelů města slavnostně završili týden trvající umělecké práce před kinem Koruna.

Akce se letos konala už podesáté. „Řezbáři dokázali během několika dní neuvěřitelné věci. Když se dívám na vodníky, už bych věděl, kam je umístit. Dřevosochání má v Břeclavi desetiletou tradici. Lidé se v týdnu u kina často zastavovali a sledovali práci řezbářů v terénu. Díky za vaši uměleckou práci,“ shrnul místostarosta Petr Vlasák.

„Velké díky za to, že jste přišli! Děkujeme všem, kteří nás v práci jakkoliv podpořili, třeba slovem nebo poklepáním po rameni. Právě taková podpora je tou nejlepší motivací. Moc si toho vážíme,“ poděkovali řezbáři přítomným návštěvníkům.

Dagmar Sedláčková
Foto: pořadatelé

FOTOREPORTÁŽ:

Mlékárenské dny v Příbyslavi

V pořadí 34. ročník Mlékárenských dnů v Příbyslavi proběhl letos od 10 do 14. září a nejen tuzemským spotřebitelům opět představil nabídku mlékařenských produktů, z nichž některé ani nenajdou v českých maloobchodních sítích.

Předseda ČMSM Jiří Kopáček informoval o růstu spotřeby i výroby

Akce se v posledních letech účastní i největší naše mlékárna Madeta

Ještě delší dobu se v Příbyslavi pravidelně prezentuje nadnárodní Savencia

Rekordním účastníkem je pak nedaleká mlékárna Polná

Své produkty letos poprvé ukázala také malá rodinná Farma Vlčí Hory

Kromě výrobků z kravského mléka mohli účastníci ochutnat i kozí sýry
Redakce Agrobaze

Stanovisko SPPK ku konsolidácii verejných financií 2026

Slovenská poľnohospodárska a potravinárska komora (SPPK) nesúhlasí s predloženým návrhom na konsolidáciu verejných financií v roku 2026 a žiada prepracovanie navrhovaných opatrení v spolupráci so zástupcami zamestnávateľov a odbornou verejnosťou.

Zastávame názor, že pred prijatím ďalších opatrení je v prvom rade nevyhnutné vypracovať podrobné vyhodnotenie predchádzajúcich konsolidačných opatrení, ktoré by poukázalo na dopad prijatých opatrení na verejné financie. Predložený návrh neobsahuje analýzu rizika pre potenciálne neúspešné opatrenia a ani analýzu dopadov na celkovú ekonomiku Slovenska v strednodobom horizonte. Chýba odpočet výsledkov predchádzajúcich konsolidácií, pretože navrhovaná 3. konsolidácia je pripravená v podstatne vyššej hodnote, ako sa očakávalo.

Z predloženého návrhu vyplýva, že navrhované konsolidačné opatrenia, ktoré sú mimochodom počtom opatrení doteraz najrozsiahlejšie, sa majú dotknúť v najväčšej miere zamestnávateľov, živnostníkov, SZČO, zamestnancov a spotrebiteľov.

Z navrhovaných opatrení sa subjektov pôsobiacich v agrosektore dotkne najmä vyplácanie náhrady mzdy zamestnávateľom pri pracovnej neschopnosti, nová výška tzv. daňovej licencie pre firmy so zdaniteľným príjmom nad 5 mil. eur, zavedenie QR platieb, reforma živnosti, úprava dní pracovného pokoja, zvýšenie zdravotného odvodu pre zamestnancov a zvýšenie minimálnych odvodov pre SZČO. Napríklad zvýšenie dph pri cukre a soli môže priniesť skončenie produkcie niektorých druhov potravín, resp. skrachovanie niektorých výrobných odvetví.

Zdražovanie potravín súčasne spôsobí zníženie kúpyschopnosti obyvateľstva, čo sa prejaví v nižšom nákupe potravín a zníženej spotrebe s domino efektom na celú vertikálu produkcie potravín a bude viesť k znižovaniu

potravinovej sebestačnosti Slovenska. Opäť sa zhorší dostupnosť výživovo dôležitých potravín pre ľudí, zníži sa miera kvality výživy a stravovania, čo predstavuje ohrozenie najmä u detí. Vzhľadom na enormný nárast mzdových nákladov pri súčasnej absencii podpôr by bolo dôvodné ako minimálne opatrenie zmrazenie základu pre výpočet príplatkov za sviatok, víkend a noc na úrovni roku 2025, ako prechodné opatrenie na jeden rok.

Vzhľadom na vyššie uvedené žiadame zásadne prepracovať navrhované opatrenia v rámci konsolidácie verejných financií na rok 2026, vypustiť opatrenia zaťažujúce agropotravinársky sektor a zamerať sa na zvýšenie príjmov štátu z iných zdrojov.

SPPK

Slovensko sa stáva európskym lídrom v potravinovej závislosti

Slovensko sa stáva v Európe lídrom v potravinovej závislosti. Záporné saldo zahraničného obchodu s agrokomoditami stále stúpa a na konci roku 2025 by malo dosiahnuť asi tri miliardy eur. Uviedli to v stredu na tlačovej konferencii predstavitelia opozičného KDH pri kritike ministra pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Richarda Takáča (Smer-SD).

„Ak by došlo k akejkoľvek kríze, Slovensko je ohrozené. Preto na to aj dnes chceme upozorniť práve v deň konania Agrokomplexu, že tu svieti zásadná červená vlajka. Slovensko nielenže nevie byť sebestačné, ale v tomto roku práve vo štvrtjej vláde Roberta Fica (Smer-SD) a pod vedením ministra Takáča dosiahne záporné saldo zahraničného obchodu SR historický rekord. Podľa odhadov do konca roka dosiahne až tri miliardy eur. Kým sme v roku 2016 začínali so saldom 1,3 miliardy eur pri dovoze potravín, na konci tohto roka už to budú tri miliardy eur,“ spresnil podpredseda KDH Viliam Karas.

„Vyzývame preto Ficovu vládu, aby zaradila rázne spiatocku, zásadne prehodnotila politiku v rezorte poľnohospodárstva a zásadným spôsobom znižovala závislosť Slovenskej republiky od dovozu potravín,“ zdôraznil Karas.

Súčasná vláda sa podľa podpredsedu KDH Mariána Čaučíka, žiaľ, k farmárom správa viac ako macošsky. Minister Takáč podľa neho stále nedorástol na to, aby otvorene povedal, ako je na tom slovenský agrozozor.

„Pán minister Takáč nám určite nepovie, koľko európskych peňazí aj vďaka jeho ministrovaniu a fungovaniu Pôdohospodárskej platobnej agentúry prepadne a ako obhajoval záujmy Slovenska v Bruseli,“ zdôraznil Čaučík, ktorý je v členom parlamentného výboru pre pôdohospodárstvo.

Minister Takáč a Slovensko malo podľa Čaučíka dostatok času na rokovania a obhajobu svojich pôdohospodárskych záujmov. „Pán minister by musel však byť pre Európsku komisiu dôveryhodným partnerom, ak by ve-

noval viac času riadeniu rezortu a menej iným politickým aktivitám,“ podčiarkol Čaučík.

„Keby bol minister Takáč dôveryhodným partnerom v Bruseli, dnes by sme nemuseli počúvať vyhlásenia o hroziacich katastrofách. Preto vyzývame ministra Takáča, aby konečne zverejnil, s akou katastrofou uzavrie Spoločnú poľnohospodársku politiku na roky 2016–2022. Po druhé, mal by predstúpiť pred občanov a vysvetliť, prečo ako jediný minister v celej EÚ ani v treťom roku nedokázal spustiť novú Spoločnú poľnohospodársku politiku na roky 2023–2027. Zároveň apelujeme naňho, aby si ešte raz poriadne našťudoval, aké možnosti má členský štát EÚ pri vyjednávaniach o rozpočte,“ dodal Čaučík.

TASR

Pěstitelé brambor jsou dobrými klimatology

Velmi dobře odhadli, že zvláště letní průběh počasí bude v roce 2025 normální. Tedy, že přál růstu brambor i s místy vydatnými srážkami a jindy vysokými teplotami.

I proto navýšili plochu pěstování brambor v České republice o 8 %, a to u všech směrů pěstování, nejen u brambor na zpracování. Zda to bude výhodné i při odbytu brambor a zvláště při hodnocení rentability pěstování, však zůstává otázkou. Výměra brambor totiž narostla v celém světě a zároveň došlo k poklesu prvotního nadšení pro hranolky v Číně a Indii. Stálíci jsou však škodliví činitelé brambor. Nejen plevy, ale hlavně houbové choroby a škůdci. Žádný z nich neubývá, právě naopak. Jsou popsáni v desítkách knih, metodik a článků. Bohužel s pohledem na účinnost vlastní ochrany se čím dál více snižuje počet účinných syntetických látek a tím i přípravků.

Dříve vývoj, registrace a představení nové účinné látky uživateli na trhu znamenal existenci nového přípravku v sortimentu. Dnes jsme bohužel svědky opačných případů. Také čas od času dochází k zavedení nového přípravku, ale velmi často se starou nebo směsí starých a známých účinných látek.

Za této situace je třeba pochválit pořadatele v pořadí 33. workshopu a potního dne na pokusných pozemcích Výzkumné stanice

Valečov, Výzkumného ústavu bramborářského Havlíčkův Brod za to, že za hlavní téma akce zvolili ochranu brambor proti škodlivým činitelům. Pořadatele je třeba pochválit také za celou precizní přípravu, včetně originálního občerstvení z chutných koláčů. To na zahájení zdůraznil i Ing. Jaroslav Čepl, CSc., ředitel Výzkumného ústavu bramborářského, když zdůraznil nejen odbornou náplň akce, ale i její společenskou stránku.

Jako v lékárně

Za situace, kdy nejen v ČR, ale i v Evropě při neexistenci možnosti ochrany plodin pesticidy klesají nejen výměry plodin a počty jejich pěstitelů, následně se i zdrazují potraviny, bylo vystoupení Ing. Pavla Mináře, Ph.D., očekáváno s velkým zájmem. Jmenovaný je ředitelem Odboru přípravků na ochranu rostlin ÚKZÚZ Brno a je tedy „spoluodpovědný“ za registrace přípravků, restrikce účinných látek i jednání v Evropské komisi. Ve svém vystoupení se snažil být optimistický. Měl k tomu tentokrát důvod, protože podle něj se v oblasti přípravků snad začíná „blýskat na lepší časy“. Zdá se totiž, že noví poslanci Evropského parlamentu, který už není tak zeleně naladěný, jsou přístupní diskusi o významu ochrany rostlin i s pesticidy.

Zda se změní celý systém i navazující předpisy, které se týkají zkoušení a registrace přípravků, zůstává ale stále otázkou. Všechny přítomné zaujal myšlenkou, že na přípravky na ochranu rostlin se bude třeba dívat jako na humánní léčiva. Celé spektrum látek, ať již chemických, nebo biologických, popř. výluhů z bylin, je dnes v lékárnách k dispozici více než dostatek. Každý typ léku má svůj účel a použití, o kterém rozhoduje lékař, popř. sám pacient. Dokonce i zde jsou situace, kdy jsme vděční za existenci razantního chemického léčiva, přesto, že má nějaké vedlejší účinky. Evropský parlament i zemědělci společně tlačí na Evropskou komisi, stejnou myšlenku přijala pro přípravky na ochranu rostlin a předpisy se změnily. Nezbývá než doufat, že nadějí je současná Evropská komise, která by mohla být přístupná změnám. Stejný tlak na EK vytváří i česká Agrární komora a její partnerské organizace v členských zemích EU.

Význam prognózy a signalizace houbových chorob

Toto téma představil ve svém vystoupení RNDr. Tomáš Litschmann, Ph.D., který na této problematice spolupracuje s VÚB již mnoho let. Dávno již víme, že se zvláště plísňové choroby brambor a alternariových skvrnitostí hned tak nezbavíme. Spíše jde o to, jak výskyt houbových chorob předvídat a jak a kdy účinně postříkat při pokud možno sníženém nákladu na ošetření. Nejnovější metody, klimatické údaje, přístroje i výsledky byly přítomným sděleny. Podrobné každodenní informace, zvláště o optimálních klimatických podmínkách pro rozvoj a eliminaci chorob, uvádí přímo web VÚB. Výsledky pokusů s herbicidy, fungicidy, insekticidy představili jejich výzkumní řešitelé z VÚB Havlíčkův Brod, Ing. Ervín Hausvater, CSc., Ing. Petr Doležal, Ph.D., a Ing. Pavel Kasal, Ph.D.

Nesmysly kolem Reglone

Přípravek Reglone pěstitelé sadby brambor znají desítky let jako desikant. Tak zní jeho registrace a poněkoliště ho úředníci povolili používat Hurá! O tom, že podmínky jeho použití k desikaci brambor jsou ale tak početné a hlavně nesmyslné, hovořil Ing. Jaroslav Domkář, hlavní agronom firmy AGRO Posázaví z blízké Okrouhlice. Akciová společnost hospodáří na 1 750 ha. Každodenně prodává 26 000 l mléka. Sadbu brambor na výměře 100 ha pěstuje pro firmy Medipo Agras, Nordica,

Europlant, Agrico, Vesa Velhartice. Letos zde množí 25 odrůd brambor. Podmínky použití Reglone de facto eliminují jeho použití. Prakticky je nepoužitelný a pěstitele sady brambor nutí k mechanickému rozbíjení natě. Je vůbec realistické nařídít použití k vlastní aplikaci traktor s kabinou 3 a 4, který má nejvyšší stupeň zabezpečení s nejučinnějšími filtry? To si úředník myslí, že si pěstitel brambor pouze pro to, aby vyhověl podmínkám aplikace Reglonu, pořídí traktor v ceně cca 13 milionů korun? Znamená to vyřadit traktory staré 10 let a více? To někdo myslí opravdu vážně? Pokud použili přípravku Kabuki, docházelo k obrostům a někdy také dalším výskytům plísně bramboru a pochopitelně i nutnosti dalšího ošetření fungicidy. Kalkuluje toto někdo a řeší to s agronomickou praxí?

Soukromý pozemek

Aplikace Reglone na soukromém pozemku nutí pěstitele brambor označit pozemek po celém jeho obvodu po aplikaci přípravku se zákazem vstupu. To by znamenalo v Okružnici rozmístit více než 500 cedulí o zákazu vstupu. Vždyť ale jde o soukromý pozemek, na který je každé cizí osobě zakázáno vstupovat i bez desikace Reglone. Ctíme zákony, a tedy i soukromý majetek, nebo se úředníci domnívají, že stále ještě žijeme v socialismu a že tedy vše patří všem?

Ekonomika pěstování a náklady na ochranu

Marná sláva i u brambor musí rozhodovat finance. Bohužel řadu zajímavých čísel nemohl Ing. Milan Čížek, Ph.D. prezentovat, protože k tomu neměl potřebné vybavení ani tomu nepřálo počasí. Doporučuji příště, aby při takové prezentaci byly k dispozici dataprojektor a plátno a prezentace se odehrávala někde v interiéru. Myslím, že ani zařazení eko tematiky do popředí libovolného programu neuškodí. Díky sdílnosti autora vám nyní předkládám část jím zpracovaných informací, které se týkají ekonomiky ochrany brambor. Data

o rentabilitě výroby i nákladech na ochranu brambor získal u deseti producentů brambor z Českomoravské vrchoviny.

V období 2017–2024 se každoročně hodnotila plocha 1 260 ha brambor. Průměrný výnos brambor v ČR (dle ČSÚ) je v porovnání s Německem na úrovni 64 %. V šesti hodnocených letech byly brambory rentabilní plodinou se započtením dotací (+ 29,7 %) i bez nich (+19,4 %). Náklady na ochranu brambor představují 11 % přímých nákladů, což je průměrně 12 663 Kč/ha, s rozpětím 10 299–18 393 Kč/ha. Průměrný počet ošetření je 13,4×. Hlavní nákladovou položkou je nákup fungicidů, což je 7,30 ošetření s průměrnou cenou za aplikaci 820 Kč/ha. Kromě insekticidů a desikantů se zvyšují náklady také na ostatní přípravky (v roce 2024 již 2 690 Kč/ha).

Workshop na poli

Nelze nevyzdvihnout workshop jako volnou

přehlídku 200 odrůd brambor přímo na poli ve Valečově. Vystavené odkopy hlíz ze tří trsů byly více než přesvědčivé u jednotlivých skupin i jednotlivých odrůd. Domnívám se, že teprve poté, co by veřejnost viděla a pochopila, že neexistuje pouze jen ta jedna odrůda, kterou si kupují v supermarketu. Příště je třeba pozvat i mnohé televizní štáby.

Brambory jsou náročné

Brambory jsou plodinou, kdy ze strany výskytu zvláště škůdců a houbových chorob je třeba být neustále ve střehu. Je také třeba zajímat se o nové odrůdy, stejně jako vyhodnocovat to, jak se chovají na baličkách a jaké je provází další a další restrikce. Nicméně v rostlinné výrobě jsou brambory jednou z mála plodin, která je zatím zisková. Z toho však nelze vyvodit závěr, že ceny potravin rostou kvůli drahým zemědělcům.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Ing. Jaroslav Čepl, CSc., ředitel Výzkumného ústavu bramborářského

70. Mistrovství světa v orbě mělo jednu disciplínu i pro návštěvníky

Organizátoři této akce původně ohlásili pro soutěžící oráče dvě soutěžní disciplíny. Orbu na strništi a orbu na louce.

Páteční přeháňky vždy trvaly krátce a soutěžení neovlivnily. Teprve celonoční déšť z pátku na sobotu v množství 60 mm ale přidal novou disciplínu pro návštěvníky. Ti museli prokázat svou zdatnost tím, že se pokusili zaparkovat auto na zatravněné a promáčené louce.

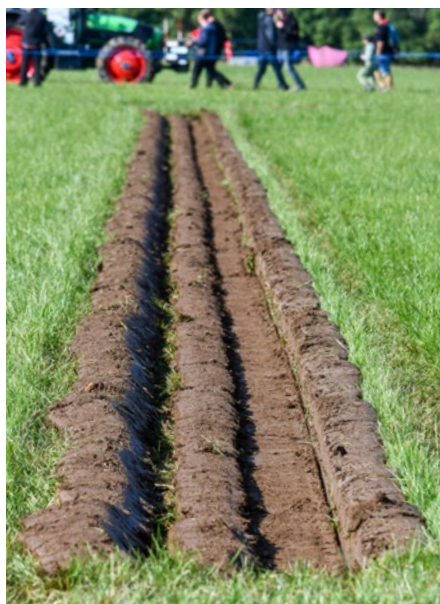
Když bratřenci Veverkovi v roce 1827 vynalezli první ruchadlo, zcela jistě netušili, že se orba rozšíří do celého světa až tak, že se v ní budou konat světová mistrovství. Po 20 letech se

70. ročníku Mistrovství světa v orbě ujala Česká republika. To se konalo se 5. a 6. září 2025 v Horoměřicích u Prahy a na jeho organizaci se podílela Česká zemědělská univerzita. První den byla na programu orba na strništi, druhý den orba louky.

Obou soutěží se ve dvou kategoriích zúčastnilo téměř 50 oráčů z 26 zemí. S některými dorazili i jejich fandové, popřípadě manželky či přítelkyně, podívat se přišla ale i široká

veřejnost. Zatímco oráči přesvědčovali porotce i početné diváky o kvalitní orbě v jejich podání, novinky v pluzích a technologiích orby představovali návštěvníkům světoví i tuzemští výrobci. Mistrovství světa v orbě připomínáme nyní fotoreportáží. Povedlo se oráčům, organizátorům i vystavovatelům a stalo se tak vítězem nad bezorebnými technologiemi.

Text a foto Ing. Michal Vokřál, CSc.

Současná politika vede celý agrární sektor k záhubě

Školní statky České zemědělské univerzity v Praze hospodařily dlouhá léta ve ztrátě, z níž se je podařilo vymanit Jindřichu Macháčkovi. Do funkce ředitele nastoupil zemědělský manažer, který v minulosti šéfoval zemědělské divizi Agrofertu, loni v říjnu. Jak vidí budoucnost Statků ČZU, co je podle něj hlavní problém českého zemědělství a co si myslí o evropské zemědělské politice? O tom mluví v rozhovoru pro časopis AGRObase.

Jste zkušený zemědělský manažer. Co vás vedlo k přechodu do sféry, která není soukromá? Vnímáte to jako výzvu?

K tomuto rozhodnutí mě vedla možnost větší flexibility, rozmanitost požadavků zemědělců s různým spektrem problémů a strukturou výroby. Výzva to každopádně je. Jsem zvyklý pojmenovávat věci pravým jménem, což klient, který si za mé služby platí, často hůře přijímá.

V minulosti jste restrukturalizoval několik zemědělských podniků a netajíte, že je to v plánu na Statcích ČZU. Jak chcete podnik dostat do černých čísel?

V černých číslech již Statky ČZU jsou. Pod-

stata je jednoduchá. Najít největší problémy a začít je skutečně řešit. Většinou je třeba tvrdá práce všech zaměstnanců a přijmout nepopulární změny, které vedou ke snížení režijních nákladů a zvýšení naturálních výnosů. Bohužel do zemědělského podnikání stále více zasahují politická rozhodnutí, která mnohdy výše uvedenou snahu dehonestují.

Co na Statcích ČZU aktuálně chováte a pěstujete?

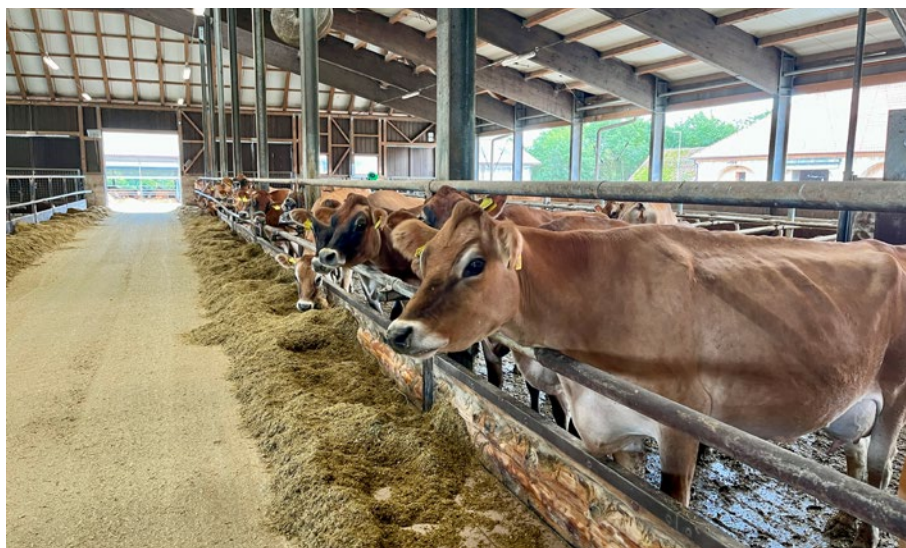
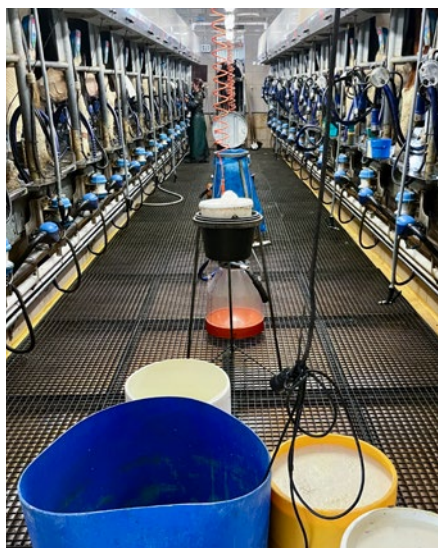
Statky ČZU hospodaří na 2680 hektarech zemědělské půdy s klasickým osevním postupem. Pěstujeme obiloviny, řepku, mák, slunečnici, sóju a krmné plodiny pro potřeby živočišné výroby. V živočišné výrobě se statky

věnují chovu skotu. Chováme 500 kusů holštýnských krav, 190 kusů plemene Jersey s produkcí A2 mléka, které lépe vyhovuje lidskému organismu a může být vhodné i pro lidi s různými alergiemi. V rámci zachování genové rezervy chováme České červinky se základním stádem 22 kusů.

Jak funguje projekt Chytrá krajina v lokalitě Amálie? Chcete jej zachovat?

Chytrá krajina je unikátní projekt, kde je skutečně zmapován celý biologický proces s přesnými výstupy. V kombinaci různorodých plodin, dřevin, zvířat s možností ověření působení všech přírodních vlivů na vegetaci. Projekt chceme určitě zachovat s cílem

poskytnout zemědělské veřejnosti ověřené principy pěstování plodin se synergií chovu zvířat, které povedou k šetrné a dlouhodobé zemědělské produkci.

Myslíte, že by vaše řešení mohlo být inspirací pro české zemědělství?

Nemám patent na rozum a myslím, že mezi zemědělci jsou zkušenější a lepší lidé než já. Inspirací by moha být moje otevřenost, přímocharost a skutečné pojmenování problémů, kterým bude rozumět celý pracovní kolektiv.

Co je z vašeho pohledu hlavní problém českého zemědělství?

Hlavním problémem českého zemědělství je absence dlouhodobé výrobní koncepce a mnohdy nekompetentnost lidí, kteří ovlivňují sektor rozhodnutími, která postrádají selský rozum s přesahem na dlouhodobé dopady pro celý sektor, krajinu, životní prostředí a obyvatele.

Zemědělské podniky mluví o problémech s nedostatkem pracovníků, především v živočišné výrobě. Máte podobné zkušenosti?

Nedostatek kvalitních pracovníků není problém pouze živočišné výroby, ale celého sektoru. Chybí pracovníci všech profesí, technici a manažeři nejsou výjimkou. Statky ČZU trápí stejné problémy jako ostatní zemědělce.

Jaká je struktura zaměstnanců na Statcích ČZU, jak velkou roli hrají studenti?

Struktura zaměstnanců je podobná jako v celém sektoru. Chybí mladí, kteří by byli schopni nabrat zkušenosti od starších. Studentů na statcích ČZU moc nemáme. O praxi v zemědělství není u mladých lidí zájem, což je největší problém.

Co by pomohlo zvýšit zájem lidí o práci v zemědělství?

Určitě lepší PR celého oboru. Menší dehonestace zemědělců od veřejných médií, která

vytrhávají věci z kontextu a dehonestují české zemědělce před širokou veřejností ve všech směrech.

Mluví se o krácení výdajů na zemědělství v národním rozpočtu na příští rok. Co si o tom myslíte?

Myslím si, že to podtrhuje nekompetentnost lidí, kteří o tom rozhodují. Znevýhodní celý sektor, na takzvaném jednotném evropském trhu dojde k narušení celé zemědělské vertikály a ve finále vše zaplatí občané České republiky, ale v očích obyvatel budou obviněni zemědělci.

Škrtat se má i v unijním zemědělském rozpočtu po roce 2027, jak tento záměr hodnotíte?

Vaše otázka podtrhuje můj názor, že úspěch zemědělců z více jak 50 % ovlivňují politická rozhodnutí. Dojde ještě k většímu souborji státních rozpočtů a tím i podmínek pro zemědělce v jednotlivých členských zemích na jednotném trhu s výsledkem, že silnější vyhrává.

Kam podle vás směřuje evropské zemědělství?

Pokud se něco nezmění, evropské zemědělství se stane ještě více nekonkurenceschopné vůči světovým výrobcům potravin, což bude mít neblahý dopad na obyvatele a celou evropskou lokalitu. Zkráceně řečeno, současná politika vede celý sektor k záhubě.

Krátkodobou i střednědobou vizi jste nastínil. Kde vidíte Statky ČZU třeba za 10 let?

Pokud bych skutečně viděl tak daleko, byl bych génius, což nejsem. Vše bude záležet na České zemědělské univerzitě, kterým směrem se statky vydají, ale dle mého by na ČZU mělo vzniknout unikátní pracoviště pro výzkum a vývoj pěstování plodin a pro chov zvířat v konvenčních podmínkách s ověřeným aplikovaným výzkumem. Výše uvedené ztraktivní obor pro mladé lidi a poskytne zemědělcům špičkové odborníky a výrobní postupy, které bude možné použít v byznysové sféře.

Redakce Agrobaze

Získali jsme 1. místo! Nejúspěšnější projekt EIP – bude příští právě ten váš?

Na české zemědělce, potravináře i lesníky čeká letos na podzim víc než 7 miliard korun. Šesté kolo žádostí v rámci Strategického plánu SZP 2023–2027 se otevírá už 14. října a zavírá 4. listopadu. Pokud plánujete nové stroje, stáje, vinici, technologii do podniku nebo rozjezd hospodaření, je nejvyšší čas začít. A pokud máte toho správného partnera po boku, může z toho být víc než jen dotace. Přečtěte si příklad našeho klienta, který nejen že úspěšně získal projekt, ale také se s nejvyšším počtem bodů postavil na první příčku schválených projektů.

PŘÍKLAD Z PRAXE: INOVACE V ODCHOVU TELAT

Na farmě v Klučenicích se rozhodli udělat odvážný krok: spojili síly s univerzitními odborníky a pustili se do projektu v programu EIP. Cílem bylo zlepšit odchov telat, snížit jejich úhyn a zajistit zdravější vývoj už od prvních dnů života.

Do stáje nainstalovali moderní senzory, které v reálném čase sledují nejen aktivitu a zdraví telat, ale také mikroklima – teplotu, vlhkost a kvalitu vzduchu. Všechna data proudí

do systému řízeného umělou inteligencí, která je vyhodnocuje a doporučuje úpravy v krmení nebo větrání. Pokud se některé tele začne chovat neobvykle, systém upozorní ještě dřív, než se projeví příznaky nemoci.

Přínosy pro farmu:

- Lepší zdravotní stav a nižší úhyn – včasná reakce znamená vyšší šanci na uzdravení.
- Úspora krmiva – přesně nastavené dávky snižují plýtvání a šetří náklady.
- Přenositelnost – technologie je možné aplikovat i na dalších farmách.

- Know-how z vědy do praxe – farmáři získali poznatky, které by jinak zůstaly v laboratořích.

Projekt z Klučenic nebyl jen úspěšný – stal se prvním a zároveň nejúspěšnějším projektem v intervenci 51.77 / 53.77 – Inovace a projekty EIP. A jsme hrdí, že jsme stáli u jeho přípravy právě my v GRANTEXU.

Tento příklad ukazuje, že spolupráce mezi zemědělci a vědci není formalita do žádosti o dotaci, ale reálný způsob, jak přinést praktické inovace přímo na farmu – a nastavit latku i pro ostatní.

Od inovací k tradičnímu zpracování

Ne každý projekt musí stát na senzorech a umělé inteligenci. Stejně úspěšně lze využít podporu k tomu, aby se farma vydala cestou zpracování vlastní produkce a dostala se blíž ke svým zákazníkům. Přesně to je příklad společnosti REDU.

PŘÍKLAD Z PRAXE: JAK SE Z FARMÁŘE STANE POTRAVINÁŘ

Společnost REDU byla dlouhá léta klasickým zemědělským podnikem – pěstovala plodiny, chovala hospodářská zvířata a prodávala suroviny odběratelům. Vedení farmy si ale postupně uvědomilo, že právě v tomhle modelu je jejich slabina. Ceny surovin kolísají, zpracovatelé tlačí na cenu a práce zemědělce zůstává často nedocenená. Proto se rozhodli udělat krok, který by ještě před pár lety zněl odvážně: začít zpracovávat vlastní produkci a dostat se blíž ke koncovému zákazníkovi.

Výsledkem byla výstavba moderní boudy, která farmu posunula o třídu výš. Nešlo jen o budovu s nerezovými stoly, ale o celé technologické zázemí, které splňuje přísné hygienické standardy a zároveň umožňuje ma-

ximální efektivitu. Do provozu se nainstalovaly systémy pro sledování teploty, vlhkosti a čistoty vzduchu, aby se zaručilo, že maso bude vždy zpracováno v optimálních podmínkách. Automatické váhy a třídící linky pak zajistí, že žádná část suroviny nepřijde nazmar.

Přínosy se ukázaly velmi rychle:

- REDU už není jen producent surovin, ale také výrobce kvalitních potravin.
- Díky vlastnímu zpracování se farma stala méně závislou na výkupních cenách a má větší kontrolu nad výsledkem své práce.
- Zákazník dostává produkt s jasným původem – od zvířete na farmě až po balíček masa v obchodě.
- Podnik získal stabilnější příjmy a mohl si dovolit investovat i do dalších oblastí hospodaření.

Celý projekt je ukázkou, jak se dá propojit zemědělství a potravinářství. Farmář, který ještě včera jen dodával do řetězce, se díky dotaci dokáže proměnit v producenta hotových potravin s vlastní značkou. To přináší přidanou hodnotu nejen samotné farmě, ale i spotřebitelům, kteří mají možnost kupovat kvalitní české potraviny přímo „od zdroje“.

REDU tým jasně ukázalo, že cesta „od pole až na stůl“ není jen marketingový slogan, ale reálná strategie, která může posílit stabilitu podniku a zvýšit jeho konkurenceschopnost.

TŘI TÝDNY, KTERÉ MOHOU VÝRAZNĚ POSÍLIT I VAŠE HOSPODÁŘSTVÍ

Chcete, aby se v příštím čísle psalo právě o vás? Pak nestačí jen přemýšlet, ale je nutné konat. Již 14. 10. se otevře příjem žádostí pro podzimní kolo dotací, které bude otevřeno pouze 3 týdny. V tomto období je nutné žádost podat.

Zní to jednoduše? Bohužel to však nestačí. Každé dotační kolo je soutěž. Nestačí žádost jen poslat – rozhodují body za preferenční kritéria. A ty získáte jen dobrou přípravou.

- Bodová hranice roste, rozhodují i maličkosti.
- Vyplatí se zkontrolovat, do které výzvy váš projekt opravdu patří.
- Příprava trvá – technické podklady, finanční zdraví, podnikatelský plán...

Tip: Nečekejte na poslední den. Každý rok někdo přijde o dotaci jen kvůli chybějícímu dokumentu nebo technickému problému na Portálu farmáře.

Klučenice i REDU ukazují, že podpora může farmu posunout o obrovský kus dál. Možná bude příštím příběhem právě ten váš. Ozvěte se nám a společně najdeme cestu, jak z dotace vytěžit maximum.

Za **GRANTEX AGRO**
Ondřej Horčíčka
dotace@grantex.cz

Jaké intervence se letos otvírají?

Podzimní kolo nabízí podporu v těchto hlavních programech:

- 33.73 – Investice do zemědělských podniků (stáje, technika, sklady, welfare zvířat)
- 34.73 – Investice do zpracování zemědělských produktů (bourárny, mlékárny, moštárny, e-shopy)
- 49.75 – Zahájení činnosti mladého zemědělce (18–40 let, start podnikání)
- 51.77 – Inovace při zpracování zemědělských produktů
- 53.77 – Operační skupiny a projekty EIP (spolupráce farmářů a výzkumu)
- Lesnické intervence (obnova lesa, investice po kalamitách)

Termíny, které musíte znát

- 14. 10. – 4. 11. 2025 – příjem žádostí (pouze přes Portál farmáře SZIF)
- 18. 11. 2025 – zveřejnění doporučených projektů
- 16. 12. 2025 / 17. 3. 2026 – termíny pro doložení příloh
- Březen – červenec 2026 – administrativní a bodové hodnocení SZIF
- Do 1 roku od podání žádosti – podpis Dohody o poskytnutí dotace

V prevenci rizik požárů může hrát roli i zemědělská půda

Letošní, historicky nejrozsáhlejší letní požáry zejména na jihu a západě Evropy odstartovaly poměrně logicky diskusi o tom, jak v budoucnosti rizika požárů eliminovat, a co je (nebo může) být také příčinou expanze požárů v EU.

Generální příčinou obecně je přitom oteplování jako projev klimatických změn, což je a nadále nepochybně bude argumentem pro ochránce přírody a zastánce regulací ve strategii Green Deal. Na druhou stranu ale sílí hlasy, že jsou to právě i opatření na ochranu přírody, která riziko požárů zvyšují. Stále častěji se také zmiňuje, že v prevenci rizik požárů může hrát pozitivní roli také obhospodařovaná zemědělská půda v okolí venkovských obcí.

Podle stále ještě letos neukončených statistik zasáhly v roce 2025 požáry v zemích EU území o rozloze 1 016 681 hektarů, tedy 10 167 kilometrů čtverečních, čímž byl překonán rekord z roku 2017, který činil 988 524 hektarů. Zároveň jde podle statistik o největší postižené území od doby, kdy se taková statistika vede, tedy od roku 2006. Vedle Španělska a Portugalska, kde dosud (na konci srpna) požáry

zničily dohromady plochu přes 677 000 hektarů, nahlásilo největší požáry zasaženou plochu Rumunsko (126 047 hektarů), Itálie (71 059 hektarů) a Řecko (46 873 hektarů). Procentuálně největší část rozlohy jednotlivých zemí letos požáry spálily v Portugalsku (2,99 %), na Kypru (2,3 %) a ve Španělsku (0,8 %).

Podle dat projektu FIRE-RES připadalo přitom v posledních 30 letech průměrně 80 % veškeré spálené plochy lesními požáry na státy Středomoří, riziko se ale stále rozšiřuje a například v letech 2018 a 2022 se lesy středního pásma a takzvané boreální lesy podílely na ploše zdecimované požáry téměř z poloviny. To potvrzují i zjištění služby Copernicus, které zpracoval tým novinářů španělské organizace CIVIO. Podle nich se území EU, kde nastává požární počasí s velmi vysokým

nebo extrémním rizikem požárů, od roku 1971 do roku 2021 zdvojnásobilo a aktuálně pokrývá již 40 % rozlohy kontinentu.

Právě Španělsko je tak logicky země, která se příčinami, důsledky a prevencí požárů intenzivně zabývá. Jak přitom nedávno konstatoval španělský lesnický expert Rojas Briaies, ve Španělsku se za posledních 50 let zvýšilo kvůli cílenému zalesňování o 160 % množství biomasy jako paliva pro požáry, a španělský venkov zároveň opustilo velké procento lidí, kteří tam hospodařili. Zatímco v roce 1960 tvořilo venkovské obyvatelstvo ve Španělsku 43,4 %, v roce 2021 už to bylo jen 16 %.

Útlum zemědělského hospodaření v krajině je tak nejen podle španělských farmářů jednou z příčin tamních požárů. Podstatně nižší stavy ovcí, koz a dalších hospodář-

ských zvířat totiž nestačí likvidovat postupně přirůstající biomasu v podobě keřů a dalších hořlavých krajinných prvků, a snižuje se tak plocha přirozeně vznikajících protipožárních pásů v krajině. Další zásadní problém vzniká po zařazení nějakého území do režimu bezzásahovosti a biosférických rezervací, kde je omezena nebo zakázána pastva a v nichž mají zemědělci zákaz do přirozeného vývoje zasahovat. Rizika omezování chovů hospodářských zvířat, která spásají biomasu a likvidují tak možné zdroje požárů, prokázaly ostatně ve Španělsku i záběry z dronů. Z nich vyplývá, že v místě bez pastvy plochy požáry zasáhly, zatímco v místech spásaných zvířaty byly plochy trav a vegetace nepoškozeny. Dodát lze jen, že pasoucí se dobytek významnou měrou přispívá ke zvyšování druhové pestrosti krajiny, a to jak zvýšením počtu na pastvách rostoucích rostlin, jimž pastva uvolňuje místo k existenci v konkurenci s agresivními a invazními druhy, tak nárůstem druhů hmyzu, který je buď vázán na určité druhy bylin, nebo na trus hospodářských zvířat. Reálná praxe tak opět ukazuje, že ochrana přírody je mnohem komplexnější výzva, kterou nelze vyřešit „od stolu“ pouhou povinností dodržovat bezzásahové režimy.

To se ostatně týká i zákazů řízeného vypalování lokalit, dříve rozšířené formy prevence požárů, která je stále běžně uplatňována mimo EU, zejména pak v anglosaských zemích. I v tomto případě je třeba připomenout, že popel z řízených (ale i neřízených) požárů obohacuje půdu a působí tak jako přirozené hnojivo, zároveň ale působí řízené požáry jako aktivátor pro existenci některých druhů rostlin, a tedy se i tímto způsobem podporuje biodiverzita. Vůbec nejdůležitější ale je, že řízeně vypalované lokality působí jako bezpečnostní pásy, které zamezují dalšímu šíření ohně.

Prevencí rizik požárů prostřednictvím zemědělského hospodaření se ale nezabývají pouze ve Španělsku. Obhospodařovaná zemědělská půda hraje v prevenci požárů důležitou roli i podle francouzské ministryně zemědělství Annie Genevard, podle níž se oheň šíří mnohem rychleji v „zanedbaných“ lesích nebo v křovinatých oblastech. Ministryně v této souvislosti proto představila svůj úmysl na obnovení „ochranného zemědělství v okolí vesnic“, což by mělo přispět ke zmírnění budoucích lesních požárů.

O prevenci rizik požárů formou produkčního zemědělství se každopádně začíná vážně diskutovat po celé EU, a to nejen mezi farmáři, ale také v celé řadě výzkumných a vědeckých institucí, přičemž cílem je zjistit, jakými způsoby lze k prevenci zemědělskou půdu využít a jak snížit množství biomasy jako potenciálního paliva. Je totiž zřejmé, že s postupujícími teplotami riziko požárů poroste, a reagovat by na to měly i podmínky pro zemědělské hospodaření v krajině.

Jen v letošním roce pouze ve Španělsku, Portugalsku a Francii požáry poškodily více než 20 000 hektarů zemědělské půdy včetně vinic, což bude mimo jiné znamenat pokles jihoevropské nabídky zemědělských produktů, která se na uvedené ploše produkovaly. Kromě existenčních problémů pro postižené farmáře to ale také znamená jeden z mnoha impulzů k růstu cen zemědělských komodit, a v důsledku i cen potravin. Propad nabídky nebude fatální, ale v dalším období se může zvyšovat. Což je ale další z řady výzev k modifikaci na první pohled líbivých a často dobře

míněných regulací v zájmu ochrany přírody, které, jak praxe ukazuje, mohou nakonec ve svém důsledku působit zcela opačně. Ne přímo se to ostatně týká i v současnosti tolik diskutované povinnosti dokladovat při produkci některých zemědělských komodit a dřeva vliv takové produkce na odlesňování (EUDR). Právě lesní porosty totiž tvoří území, v nichž nejčastěji hoří, a sem tam nějaké vykácet tak nemusí být zločinem proti přírodě, ale naopak její ochranou.

Redakce Agrobase

Pozitiva a rizika lesního turismu v ČR

I vzhledem k tomu, že plocha lesních porostů zaujímá zhruba třetinu území naší země (a tato plocha stále mírně přibývá), a také proto, že návštěva lesa člověka v praxi nic nestojí (nepočítáme-li náklady na pohonné hmoty při cestě do lesa), je návštěvnost lesů v naší zemi vysoká, a poměrně dlouhá je i doba, kterou lidé v lese stráví. Úměrně tomu se tak zvyšuje vybavenost lesů turistickými prvky, počet naučných stezek a podle vývoje počasí i hodnota lesních plodů, které si z návštěv lesů obyvatelé ČR odnášejí.

Podle nejaktuálnějších statistik navštívil les v roce 2024 každý občan naší země v průměru 44krát, přičemž téměř čtvrtina (73,7 %) se do lesa vydala alespoň jednou měsíčně. Hodnota lesních plodů nasbíraných veřejností v lese loni činila 7,2 miliardy Kč, z hlediska objemu šlo pak tradičně o houby, jichž si obyvatelé odnesli z lesa 21,3 tisíce tun. Dodát lze jen, že tak častá frekvence návštěv lesa není ve světě zas tak běžná a že v lese zůstávají po návštěvních (bohužel) tuny odpadu, který je třeba za nemalých nákladů odstraňovat. Také lze ale dodat, že i když soukromé lesy všeho druhu tvoří v ČR necelou polovinu výměry lesních porostů, měla by být (teoreticky) hodnota

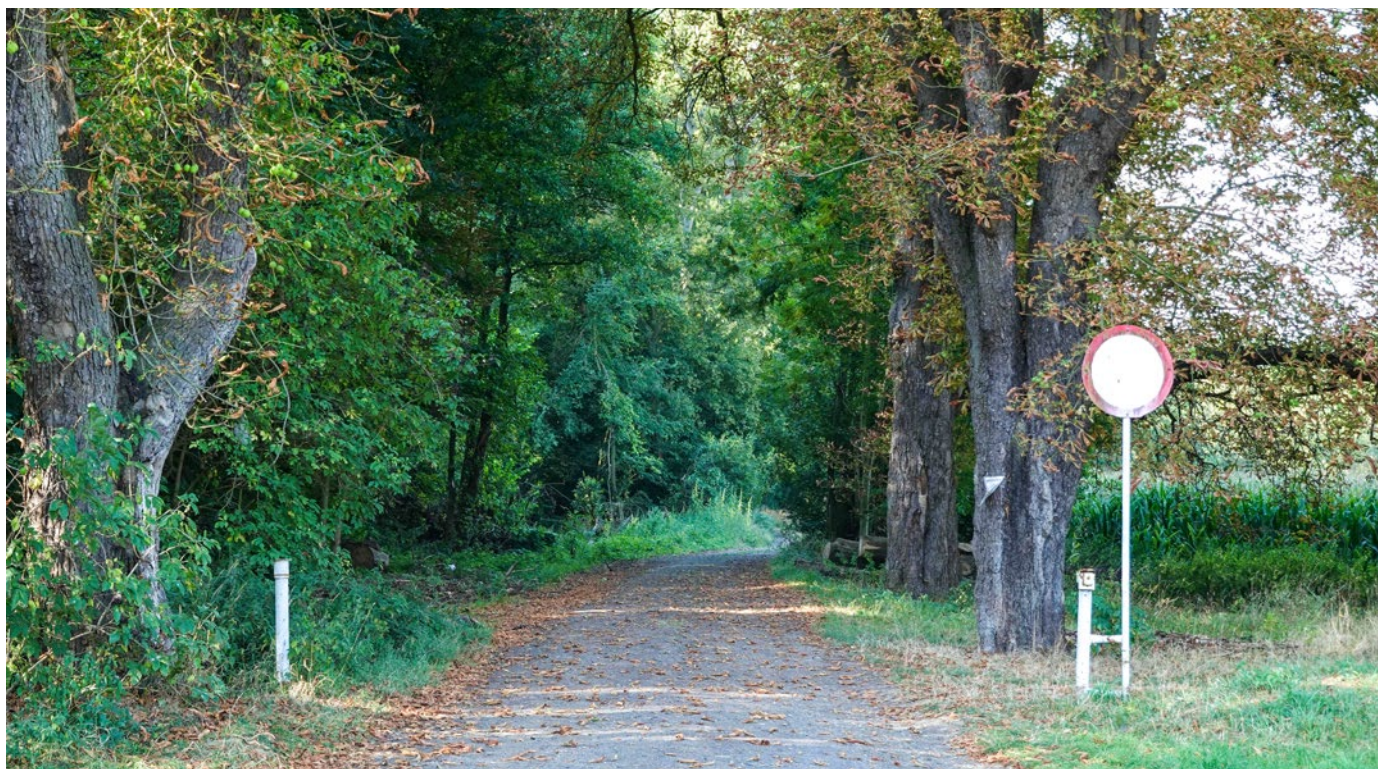
nasbíraných plodů z nich příjmem vlastníků, což samozřejmě není, i když jde o zhruba 3,5 miliardy Kč. Což jsou jen některé z důvodů, proč by měl stát újmu z tržeb a alespoň část nákladů na správu lesa kompenzovat jako ocenění veřejných funkcí lesa jako takového.

Jak už bylo řečeno, lesní porosty v ČR jsou protknyty množstvím turistických i speciálních naučných stezek, a i jejich počet i nadále poroste. Jedním z nových impulzů je projekt „Putování za kořeny“, který společně podporuje Ministerstvo zemědělství a Ministerstvo pro životní prostředí a jehož iniciátorem je

spolek Svatá Ludmila, z.s. „V provozu“ je již například poutní Stezka svaté Ludmily z Mělníka na Tetín nebo Vintířova stezka z Blatné do Břevnovského kláštera.

Hlavním cílem je přitom podpořit takzvaný poutní turismus, který je znám z mnoha zemí a jehož symbolem je každoroční putování do španělského Santiago de Compostella, jehož se zúčastňují i stovky lidí z naší země. V ČR má jít o celonárodní iniciativu, která propojuje kulturní a přírodní bohatství s udržitelným rozvojem venkova. Obecným cílem je pak „rozprostit“ venkovský (a lesní) turismus do méně frekventovaných míst a lokalit tak,

aby se turisté nehromadili na „profláknutých“ místech, což nejen lesníkům, ale i místním obyvatelům působí značné problémy a zásahy do jejich soukromí. Rozumná intenzita turismu naopak může zejména do chudších oblastí přinést finanční prostředky, to ale zejména za předpokladu, že pro turisty bude v příslušných lokalitách vytvořeno nějaké základní zázemí. Nemusí to být přitom hned nové hotely nebo penziony, ale třeba jen možnost nakoupit si v místě nějaké zemědělské suroviny nebo potraviny z nich vyrobené v režimu „ze dvora“, nebo možnost kulturně si odpočinout na výletech a procházkách.

Jak přitom uvedl po podpisu memoranda zakotvující spolupráci ministerstev a nevládních organizací ve zmiňovaném projektu ministr Marek Výborný, do Putování za kořeny by se měl zapojit také státní podnik Lesy České republiky (Lesy ČR) v podobě cíleného budování odpočinkových míst a altánů na trasách poutních cest. Lesy ČR přitom již taková zázemí pro turisty nějakou dobu budují a začaly s tím ještě před spuštěním projektu. Turisté mohou mnohá z nich nalézt například na webových stránkách podniku, konkrétně na lesy.cz/sprava-vodnich-toku-a-bystrin/lesy-pro-zivot/.

Jednou z nejnovějších aktivit je třeba výstavba tří dřevěných přístřešků vybudovaných Lesy ČR na Litvínovsku jako součást programu Lesy pro život. Konstrukce přístřešků je z modřínového dřeva, střeška je pak pokryta kanadským šindelem a osazena pozinkovanými okapnicemi, její štíty chrání před deštěm a větrem modřínové lišty. Řadu přístřešků a altánů již v minulosti vybudovaly

Lesy ČR na turisticky skutečně atraktivních místech, například u Božích muk u Kobylé nad Vidnavou v Olomouckém kraji. Replikou historické stavby z konce 18. století je pak altán ze smrkového dřeva s kamennou podestou a modřínovým střešním šindelem „U Modrého obrazu“ na šumavské Kleti. Nachází se na křižovatce cyklotras, naučné stezky Granátník i turistické cesty z Českého Krumlova. Obraz Krista na blankytně modrém pozadí připomíná tragickou událost z roku 1787, kdy na Kleti kvůli pytlákům zemřel knížecí hajný. Na turisticky navštěvované stezce Kralický Sněžník pak již nějakou dobu stojí dřevěný přístřešek nad takzvaným Mléčným pramenem u Velké Moravy v Pardubickém kraji. Altán stojí na stávající betonové hrázi u prameniště a návštěvníci lokality mohou průzorem v podlaží pozorovat hladinu prameniště.

Drobné stavby zvyšující komfort turistů a návštěvníků přitom mohou přispět k osvětě o historii i současnosti lesních porostů v ČR a jejich roli v krajině, ale také mohou kultivovat chování návštěvníků lesa. Pokud jsou například součástí odpočívadel a altánků nějaké vhodné kontejnery na odpady, snižuje se tím riziko odhazování odpadků v lese jako takovém, nehledě na to, že pro většinu návštěvníků je odhazování odpadků v místě s nějakou vybaveností a za přítomnosti na místě přítomných lidí přece jen méně přijatelné než při procházce v lese, kde je nikdo nevidí.

I tak je ale zřejmé, že zásady správného chování v lesích by bylo žádoucí návštěvníkům opakovaně připomínat, a informace o tom

umísťovat například i jako součást odpočívadel a vybudovaného zázemí. To se na některých lokalitách skutečně děje, na většině z nich ale ne. Zejména při vědomí stále čtenějších požárů, z nichž mnohé a obvykle ty nejrozsáhlejší vznikají právě v lesích, jde zejména o sdělení o zákazu rozdělávání ohně a sankcí, které „zakladatelům“ požárů ze zákona hrozí. Je až s podivem, kolik lidí vůbec neví, že v lese není dovoleno rozdělávat oheň, což mimo jiné souvisí s obecně velmi nízkým povědomím o lesnictví (a zemědělství) v naší zemi. Poutní turistika a zázemí s ní spojené by ale mohla k šíření pro veřejnost osvětových informací také alespoň částečně přispět a z pohledu vlastníků a správců lesních porostů snížit rizika problémů, která v souvislosti s lesním turismem vznikají. V neposlední řadě se také může stát lesní turistika jedním z argumentů pro reálné finanční oceňování veřejného zájmu, který lesní porosty v řadě rovin naplňují. Vybudovaná zázemí, případně nějaké služby spojené s návštěvou lesů přitom viditelně a logicky veřejnosti demonstrují, že k tomu byly zapotřebí nějaké investice a že tedy péče o les vlastníky něco stojí. Jinými slovy, že nejde jen o vytěžení dřeva a byznys spojený s jeho prodejem, který navíc (což většina veřejnosti opět netuší) nemusí přinášet žádný zisk, nebo jej přináší jen nárazově. Aktuálně lze navíc za veřejně prospěšnou funkci lesů považovat jejich potenciál k ukládání uhlíků, což je samo o sobě také argumentem k jeho ocenění. Argumentů k tomu tedy přibývá a jedním z kamínek do konečné mozaiky tak může být (a měla by být) i lesní turistika.

Redakce Agrobase

V roce 2024 největší škody v lesích způsobil vítr

Podle evidence zaslané vlastníky a správci lesa Lesní ochranné službě dosáhl v roce 2024 celkový objem nahodilých těžeb téměř 4,6 mil. m³. Z toho tvořily abiotické vlivy (vítr, sníh, námraza, sucho a všechny ostatní abiotické příčiny včetně antropogenních faktorů) cca 62 % (2,87 mil. m³), biotické vlivy 38 % (1,73 mil. m³). Po delší době se tak obrátil poměr abiotických a biotických činitelů na nahodilých těžbách, což ukazuje na již výraznější ústup kůrovcové kalamity. Rok 2024 byl tedy pro lesy opět o něco příznivější než předchozí léta.

V roce 2023 bylo z obdobného území hlášeno celkem nahodilých těžeb 5,9 mil. m³, 10,2 mil. m³ v roce 2022, 13,8 mil. m³ v roce 2021, 19,8 mil. m³ v roce 2020 a 19,2 mil. m³ v roce 2019. V roce 2024 tedy došlo k dalšímu poklesu nahlášeného objemu nahodilých těžeb.

Evidence prezentuje údaje o škodách na lese způsobených abiotickými faktory, přičemž všechny uváděné údaje o objemu dřeva nebo ploše porostů zasažené působením hodnocených abiotických činitelů představují součty z hlášení zaslaných vlastníky lesa na adresu Lesní ochranné služby. Údaje pokrývají přibližně 70 % plochy lesa v Česku. Nejedná se tedy o přepočítaný celkový objem.

Vítr

U abiotických příčin poškození dominoval v roce 2024 vítr. Nahlášený objem dřeva, které

v roce 2024 poškodil vítr, byl 2,12 mil. m³. Jeho podíl na abiotických těžbách tak dosáhl 74 %. V porovnání s rokem 2023 došlo u větru k navýšení objemu poškozeného dřeva o 0,56 mil. m³.

Sucho

V průměru za celou republiku byly roky 2020–2024 pro stav lesa z hlediska zmírnění stresu suchem spíše příznivé, a to i přesto, že v každém roce se vyskytovala období s přísuškou. Přestože nebyly srážkové úhrny v uplynulých pěti letech nadprůměrné, vyznívá hodnocení příznivě zejména při srovnání se suchými až velmi suchými obdobími let 2015–2019.

Podle zaslané evidence došlo v roce 2024 k těžbám stromů poškozených suchem v objemu 562 tis. m³. V porovnání s rokem 2023 (830 tis. m³) tak došlo k poklesu o 268 tis. m³.

Podíl sucha na abiotických těžbách dosáhl v roce 2024 cca 20 %. V roce 2023 to bylo necelých 33 %.

Jde o další rok, v němž poklesl objem škod evidovaných vlastníky jako škody suchem. Ke zlepšení situace přispěl příznivější průběh počasí během roku, kdy se vyskytovala období s dostatečným množstvím srážek.

Sníh a námraza

Sníh podle zaslané evidence v roce 2024 poškodil přibližně 130 tis. m³. Ke kalamitnímu poškození lesa sněhem došlo naposledy v roce 2019 a předtím v letech 2010 a 2011. Podíl škod sněhem na celkových abiotických těžbách byl v roce 2024 ca 4,5 %.

Námraza v roce 2024 poškodila přibližně 16,3 tis. m³ dřeva. Podíl na celkových abiotických těžbách byl v roce 2024 pouze 0,6 %. Od roku 1990 vlastníci lesa kalamity, které způsobila námraza, zaznamenali v roce 2015 (cca 362 tis. m³), 2006 (cca 217 tis. m³), 1997 (cca 373 tis. m³) a největší pak v roce 1996 (téměř 2 mil. m³).

Ostatní abiotické faktory

Ostatní abiotické faktory (exhalace, mráz, požáry a jiné nespecifikované nebo neurčené příčiny) poškodily v roce 2024 cca 32,4 tis. m³ dřeva. Podíl těchto ostatních faktorů na celkových abiotických těžbách představoval v roce 2024 přibližně 1,1 %.

Rozdělení abiotických škod podle krajů

Při hodnocení objemu nahlášených nahodilých abiotických v roce 2024 nahlásil nejvyšší objem Jihočeský kraj (442,6 tis. m³), Středočeský kraj (310,8 tis. m³) a Kraj Vysočina (299,3 tis. m³).

Objem 200 tis. m³ abiotických nahodilých těžeb v roce 2024 podle údajů z hlášení překročili také v kraji Jihomoravském (276,8 tis. m³), Plzeňském (254,5 tis. m³), Moravskoslezském (248,1 tis. m³), Olomouckém (209 tis. m³) a těs-

ně pod touto hranicí se zařadil kraj Karlovarský (199,4 tis. m³).

Vítr poškodil v roce 2024 nejvíce stromů v Jihočeském kraji (cca 418 tis. m³) a tento kraj tak dominuje větrným škodám už pátý rok za sebou. Druhý nejvyšší objem dřeva poškozeného větrem za rok 2024 nahlásili vlastníci z Moravskoslezského kraje (221 tis. m³) a dále z Plzeňského kraje (214,3 tis. m³), Kraje Vysočina (182,4 tis. m³), Středočeského kraje (172,3 tis. m³) a Karlovarského kraje (170,4 tis. m³).

Objem dřeva poškozeného suchem byl v roce 2024 nejvyšší v Jihomoravském kraji (106,3 tis. m³), následovaly Středočeský kraj (96,1 tis. m³) a Kraj Vysočina (77,4 tis. m³).

Požáry

V roce 2024 došlo k výraznému snížení počtu

a rozsahu požárů. Na území republiky lesníci evidovali 1 284 lesních požárů na celkové ploše cca 140,4 ha (2023: 1512 požárů na 217,4 ha; 2022: 2473 požárů na 1715 ha; 2021: 1517 požárů na 411 ha; 2020: 2081 požárů na 484 ha). Údaje o požárech čerpáme ze zdrojů Generálního ředitelství hasičského záchranného sboru.

K nejpočetnějším požárům při objasnění příčin dochází tradičně vlivem lidské činnosti, a to zejména z nedbalosti (638 požárů na celkové rozloze 56,4 ha), z čehož zdaleka nejvyšší počet i rozsah lesníci evidovali po rozdělování ohňů.

Přírodní vlivy (blesk) zapříčinily vznik požáru v 10 případech, přičemž škoda v ploše se nevykázala. Celkově početně nižší byly požáry evidované z neobjasněných příčin, celkem 134 případů a na výrazně nižším rozsahu

Přírodní vlivy a škůdci dokážou narušit i zdravý lesní porost. Sucho a kůrovcová kalamita jsou toho jasným dokladem.

11,6 ha (v roce 2023 se jednalo o 179 případů na 55,7 ha, v roce 2022 to bylo 279 požárů na 160,2 ha).

„Abiotické vlivy a antropogenní činitelé“ zpracoval Ing. Radek Novotný, Ph.D., e-mail: novotny@vulhm.cz

Připravil Ing. Jan Řezáč e-mail: rezac@vulhm.cz

Čtvrtým rokem se v lesích snížily kůrovcové těžby

Podle evidence zaslané vlastníky a správci lesa Lesní ochranné službě, které zahrnují cca 70 % plochy lesů v ČR, dosáhl v roce 2024 celkový objem nahodilých těžeb téměř 4,6 mil. m³. Z toho celkový objem evidovaného smrkového kůrovcového dříví činil 1,436 mil. m³, což meziročně představuje pokles o téměř tři pětiny. V roce 2023 se jednalo o 3,201 mil. m³, v roce 2022 celkem o 5,558 mil. m³, v předešlém roce 2021 o 9,540 mil. m³ a v roce 2020 o 14,894 mil. m³.

Když se objem evidovaný v roce 2024 přepočítá na celkovou rozlohu lesů v Česku, dostaneme hodnotu více než 2 mil. m³ vytěženého smrkového kůrovcového dříví.

Působením všech biotických škodlivých činitelů bylo podle evidence v roce 2024 poškozeno přibližně 1,73 mil. m³ dřevní hmoty. Meziročně

se jedná o pokles o polovinu, neboť v roce 2023 se jednalo o 3,42 mil. m³. Prakticky výhradně se jednalo o poškození způsobené dlouhodobě přemnoženým podkorním hmyzem.

Rok 2024 byl vysoce nadprůměrný teplotně (odchylka +2,0 °C) a nadprůměrný srážkově (113 % normálu; pokud by ale nebylo započítáno „povodňové“ září, jednalo by se jen o 96 %).

Letovou aktivitu lýkožroutů nastartoval extrémně brzy mimořádně teplý přelom března a dubna. V polovině měsíce však byla na dva týdny přerušena silným ochlazením, po kterém opět pokračovala. Absence vícedenní periody s teplotami nad 25 °C omezila a zpomalila letovou aktivitu lýkožroutů.

Vrchol jarního rojení nastal již začátkem května. Brouci dceřiné generace začali poletovat v druhé polovině června a jejich letová aktivita vrcholila s vlnou veder v polovině července. Extrémní srážkové úhrny v polovině září

definitivně ukončily letovou aktivitu lýkožroutů v roce 2024.

Dostatek srážek, byť nerovnoměrně rozložených, zachoval a posílil na většině území ucházející fyziologickou kondici smrku. Vývojová stadia lýkožroutů současně trpěla zvýšenou mortalitou v požercích, způsobenou jak vnitro-populačními konkurenčními vlivy, tak vnějšími abiotickými a biotickými faktory.

Pro celkové pochopení situace je však důležité zmínit, že prakticky na celém území se lýkožrouti na smrku pořád vyskytují v kalamitním stavu. V přepočtu reprezentuje hlášený objem kůrovcového dříví v průměru přibližně 1,7 m³/ha smrkových porostů všech věkových stupňů v Česku. Jedná se tak o více než osminásobné překročení hodnoty odpovídající základnímu stavu lýkožroutů 0,20 m³/ha podle vyhlášky MZe č. 101/1996 Sb., v aktuálním znění.

Podle evidence lesníci v roce 2024 provedli toto množství obranných a ochranných opat-

ření proti kůrovci na smrku: položili cca 293 tis. m³ lapáků a cca 30 tis. ks otrávených lapáků, instalovali cca 23 tis. feromonových lapačů, z napadené hmoty odkornili cca 172 tis. m³ a chemicky asanovali cca 256 tis. m³. Před odvozem tak v lesních porostech nebo na skládkách přímo asanovali cca 30 % vytěžené kůrovcové hmoty.

Na snížení stavů kůrovce má značný vliv průběh počasí, ale úplně vyhráno ještě není.

V roce 2024 nejvyšší evidované objemy vytěženého smrkového kůrovcového dříví vykázal kraj Plzeňský (309 tis. m³; 2023: 700 tis. m³), Moravskoslezský (197 tis. m³; 2023: 167 tis. m³) a Olomoucký (193 tis. m³; 2023: 392 tis. m³). Více než 100 tis. m³ lesníci evidují v krajích Jihočeském (122 tis. m³; 2023: 238 tis. m³) a Zlínském (112 tis. m³; 2023: 183 tis. m³).

Co se týče okresů, v roce 2024 nejvyšší evidované objemy vytěženého smrkového kůrovcového dříví vykázaly okresy Klatovy (125 tis. m³; 2023: 241 tis. m³) a Šumperk (101 tis. m³; 2023: 131 tis. m³).

Nad 50 tis. m³ lesníci evidovali v okresech Bruntál, Frýdek-Místek, Tachov, Vsetín, Praha, Jeseník a Karlovy Vary.

Hlavním druhem lýkožrouta aktuální kůrovcové kalamity je po celou dobu lýkožrout smrkový. Doprovodnými druhy jsou lýkožrout lesklý a lýkožrout severský. Všechny tři druhy se vyskytují velice často společně na každém stromě, a to už i na většině území Čech. Na jednom stromě obvykle dominuje v bazální a kmenové části lýkožrout smrkový, kdežto druhy severský a lesklý obsazují nejčastěji tenčí koronové partie, které jsou pro lýkožrouta smrkového méně atraktivní.

Zejména na severovýchodě země, postiženém komplexním chřadnutím smrku a dlouhodobými kůrovcovými gradacemi z posledních dekád, kde se smrk v nižších a středních polohách vyskytuje zpravidla již jen ve velmi rozvolněných porostech s nízkým zakmeněním, dosahuje lýkožrout severský často vyššího zastoupení než ten smrkový.

Podle hlášení se lýkožrout severský podílel na objemu kůrovcového dříví v roce 2024 v meziročním srovnání přibližně o polovinu nižším objemem, když lesníci evidovali cca 65 tis. m³ (2023: cca 135 tis. m³). Jde však jen o orientační údaj, neboť jeho šíření a nárůst významu stále pokračuje.

Na postupném zlepšení kůrovcové situace v posledních čtyřech letech se podílejí zejména tyto faktory: příznivější klimatické podmínky, lepší situace na trhu s dřevní hmotou, stabilizace cen dříví, navýšení těžebních, odvozních a zpracovatelských kapacit.

Významné je také snížení potravní nabídky způsobené úbytkem pro lýkožrouta smrkového nejatraktivnějších starších smrkových porostů v nižších a středních polohách během aktuální kůrovcové kalamity. I přes opakované meziroční zlepšení situace však stále ještě nelze hovořit o opětovném získání úplné kontroly nad populacemi kůrovců.

V roce 2025 se první brouci objevili v polovině dubna, ale naplno se rojení rozběhlo na přelomu dubna a května. Podle modelů rychlosti vývoje lze tedy v případě l. smrkového pro letošek počítat opět s jednou úplnou generací v nejvyšších polohách a dvěma všude jinde.

Srážkové úhrny hluboce pod dlouhodobým průměrem v průběhu zimy i první poloviny letošního roku vytvářejí periody opakující se sucha, což by v souběhu s dalšími vlivy mohlo opět ústít v nástup gradace lýkožroutů. Pravděpodobněji se však v roce 2025 bude jednat o podobný trend jako v předchozích čtyřech letech. Časný nástup rojení ve spojení s několika různě dlouhými přerušeními představuje ve výsledku spíše pozitivní průběh, který dává více času na zpracování napadené dřevní hmoty.

Zpracoval Ing. Jan Řezáč
e-mail: rezac@vulhm.cz

Lesnická věda v roce 2024

Současná situace v lesnictví naléhavě vyžaduje spojení vědy a praxe. Významným partnerem vlastníků a správců lesů je Výzkumný ústav lesního hospodářství a myslivosti, v. v. i. V roce 2024 řešili jeho pracovníci 40 výzkumných projektů a zaznamenali celkem 249 publikačních výstupů. K velkému úspěchu patří skutečnost, že vědci u jedle, borovice a smrku zjistili úlohu genu zapojeného do procesu obrany stromů proti biotickým stresům.

Témata projektů se zaměřila na aktuální problémy lesního hospodářství, které vyplývají z nejistot, které způsobují současné a i předpokládané projevy změny klimatu. K nim náleží obnova lesů po kůrovcové kalamitě, využití potenciálu pionýrských, ale i geograficky nepůvodních dřevin, genetický výzkum odolných jedinců hlavních dřevin i nové postupy obnovy a výchovy lesů, jež přispějí k pěstování strukturně, věkově i druhově i geneticky pestrých lesů. Z hlediska adaptace na změny klimatu je významná problematika ukládání uhlíku v lesních porostech i v lesních půdách a možnosti zlepšení funkčnosti vodního režimu krajiny.

Nelze nezmínit jednu z dramatických zkušeností loňského roku, a to povodně v oblasti severní Moravy a Slezska v září 2024. Právě v povodí Černé Opavy v Hrubém Jeseníku řeší pracovníci VÚLHM projekty zaměřené na hydrologické funkce lesů. Stanice útvaru Ekologie lesa na Švýčárně drží neveselý rekord v maximálním denním úhrnu srážek (14. 9. 2024, 386 mm), který bezprostředně předcházel povodňové situaci. Výsledky ukazují nezastupitelnou roli lesů v hydrologickém fungování krajiny i možnosti lesních hospodářů, kteří ji mohou do určité míry posilovat, nebo naopak oslabovat.

Ředitel VÚLHM, v. v. i., doc. Ing. Vít Šrámek, Ph.D., k tomu řekl: „Doufáme, že v blízké i vzdálené budoucnosti budou naše výsledky stále sloužit k hodnocení stavu a vývoje lesních ekosystémů a k návrhům opatření, která nám umožní se co nejlépe vypořádat s komplikovanými přírodními situacemi, jež nás nepochybně čekají.“

Zde je několik příkladů dosažených výsledků výzkumu:

Šlechtění lesních dřevin s uplatněním biotechnologických a molekulárních metod

- Vědci pomocí RNA analýz prováděli výzkum vlivu stresu způsobeného žírem podkorního hmyzu na růst a zdravotní stav vybraných lesních dřevin (jedle bělokore, borovice lesní a smrku ztepilého) a identifikovali geny, které odlišně reagovaly na stresové podmínky u napadených jedinců. Byla zjištěna významná úloha genu fenylalanin

amoniaklyázy (PAL), který je klíčový pro biosyntézu ligninu a flavonoidů. Jedná se o gen zapojený do procesů obrany stromů proti biotickým stresům.

- Racionální diskuse nad možností využití nepůvodních dřevin v lesním hospodářství může probíhat pouze na základě exaktních poznatků ověřovaných v praxi a VÚLHM tomu dlouhodobě věnuje náležitou pozornost. Příkladem je šetření na trvalých výzkumných plochách s dubem červeným, který se na některých stanovištích považuje za invazivní druh. Výsledky potvrzují vysokou odolnost této dřeviny k měnícím se klimatickým podmínkám a schopnost růst na širokém spektru přírodních stanovišť. Získané údaje o produkci výrazně převyšují hodnoty, které udává celková evidence pro dub červený v souhrnné zprávě ÚHÚL (dnes NLI) pro ČR v roce 2023.
- Další poznatek s dopadem do praxe vychází z hodnocení výzkumných ploch s douglaskou tisolistou. Při introdukci této dřeviny je nutné respektovat výsledky z dlouhodobě sledovaných výzkumných výsadeb, tzv. provenienčních ploch. Ukázalo se, že provenience ze státu Washington vykazují nižší stupeň defoliace než kanadské provenience z Britské Kolumbie či ze státu Oregon a lze je tedy doporučit pro využití v našich podmínkách.

Obnova lesa a zalesňování

- Aktuálně probíhá obnova lesů po kůrovcové kalamitě na velkých výměrách. Hodnocení ujímavosti výsadeb na pokusných plochách opět potvrdilo dřívější zkušenosti o zásadním vlivu kvality sadebního materiálu. Ta měla větší dopad na výsledek obnovy než konkrétní přírodní podmínky na lokalitách výsady.
- Na základě provedených výzkumů a ověřování vědci nechali patentovat nové repelentní přípravky proti okusu a ohryzu nadzemních částí a proti poškozování kořenů výsadeb lesních dřevin se specifickým složením, které přihlásili jako patent č. 310161 „Přípravky na odpuzování zvěře a škůdců, způsob jejich přípravy a použití“.
- Významným tématem současného lesnictví je pěstování porostů přípravných dřevin (především břízy a topolu osiky). Jejich produkce je díky rychlému růstu významná již v mladém

věku. Na základě provedených šetření se po využití jejich „přípravné funkce“ doporučuje tyto porosty jednorázově nebo postupně odtěžit, aby se uvolnily cílové dřeviny ve věku 20–50 let od jejich vzniku. Tím se získá zajímavé množství dřevní hmoty již ve 30 letech v objemu 180–250 m³/ha v závislosti na stanovištních podmínkách. Z těchto poznatků vychází i metodika doporučující tři základní pěstební postupy v přípravných porostech s dominancí břízy. První se zaměřuje na pěstování kvalitních sortimentů ve stejnorodých březových porostech. Další dva se zaměřují na krátkodobé (do 30 let) a dlouhodobé (do 60 let) pěstování ve směsích s dalšími cílovými dřevinami.

Připravil: Ing. Jan Řezáč, VÚLHM, v. v. i.,
e-mail: rezac@vulhm.cz

moje.agdata.cz

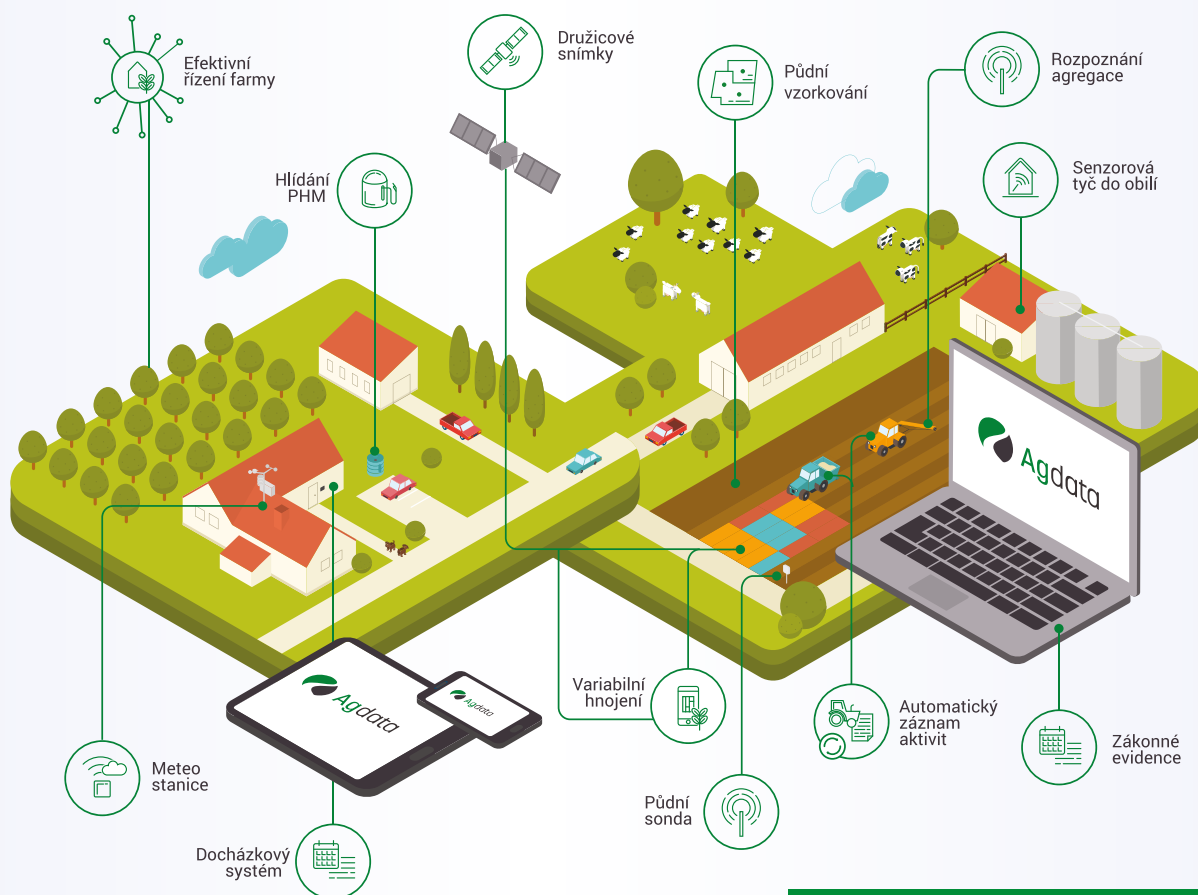
agdata.cz

obchod.agdata.cz

Pomáháme efektivně řídit vaši farmu

Zvyšte výnosy až o 18 %
s variabilními aplikacemi
hnojiv a **snižte náklady**
na PHM až o 5 %
s hlídáním strojů

- Online systém pro řízení farmy
- Zákonné a dotační evidence
- Inteligentní GPS a telematika
- Automatické zemědělské senzory
- Správa nemovitostí a pachtů

Agdata s.r.o.
Nové sady 988/2, Brno, 602 00

- Skladové hospodářství
- Precizní zemědělství
- Napojení na třetí strany
skrze API (čerpací stanice,
účetní systémy, vážní)

1 / ŠETŘÍME
Váš čas a starosti

2 / DIGITALIZUJEME
Vaši farmu

3 / VŠE ONLINE

moje.agdata.cz

agdata.cz

obchod.agdata.cz

Zemědělská politika si zaslouží mnohem víc

Pokud jde o dopad návrhu Víceletého finančního rámce (VFR) Komise na Společnou zemědělskou politiku (SZP), nemá smysl tvrdit, že ďábel se skrývá v detailech, z nichž mnohé ještě nebyly zveřejněny. Ďábel je všem na očích – v prázdných slibech při řešení nejzávažnějších dvojích výzev, kterým čelí globální zemědělství.

V podstatě nyní po SZP chceme zajistit potravinovou bezpečnost a bojovat proti změně klimatu, opustit tržní orientaci, která charakterizovala SZP po více než dvě desetiletí, v zacházení se SZP jako se sociální politikou pro nejpotřebnější, v absenci jakékoli analýzy doprovázející návrh a seznam by mohl pokračovat. Evidentně roste propast mezi politikami potřebnými k řešení výzev, kterým čelí zemědělství EU, a řešeními zvolenými Komisí Ursuly von der Leyen.

Co nyní se SZP

Pokud by EU měla dnes od začátku rozhodovat, kde upřednostnit společnou politiku, s největší pravděpodobností by si nikdy nevybrala zemědělství. Tento sektor je dnes z ekonomického hlediska příliš malý a z politického hlediska příliš marginální. Současné dilema pro EU spočívá v tom, co udělat s její nejděle fungující a plně zavedenou společ-

nou politikou – zrušit ji, nebo reformovat. Obě možnosti měly v minulosti své zastánce i odpůrce, kteří v otevřené debatě předkládali platné argumenty pro a proti.

Současná debata však postrádá upřímnost, protože zastánci jejího zrušení upustili od otevřeného vysvětlování svého návrhu a zvolili jinou strategii. S pomocí domyšlivého přístupu si hledají spojence a podporu a vkrádají do SZP prvky, které ji pomalu, ale jistě podkopávají jako společnou politiku, a prezentují je jako novinky, které údajně pomáhají této politice přizpůsobit se době.

1. ÚČINNĚJŠÍ, ALE V JAKÉM SMĚRU?

SZP se rozhodně musí přizpůsobit době, jako tomu bylo vždy. Neúmyslně však, v cynické realitě EU, která se snaží prezentovat své současné strategické slabosti jako silné

stránky pomocí argumentů, které přesvědčí málokoho (nejnovějším příkladem je „dohoda“ o obchodu mezi USA a EU), návrh SZP v rámci VFR vypadá jako reforma, křičí, že je to reforma, ale je daleko od reformy, pokud jej posuzujeme podle základních prvků toho, co má SZP dělat – nesplňuje ani jeden z cílů článku 39 Smlouvy, kterým má SZP sloužit. Je to recept na politickou katastrofu.

Samozřejmě, tvrzení o tom, jaký dopad má návrh SZP přinést, představují pozitivní obraz. Ale důkazy nejsou nikde vidět, a to nejen v analýzách (které tentokrát zcela chybí, na rozdíl od tří předchozích návrhů SZP od roku 2008), ale ani v kvalitativních tvrzeních. Provedení jednoduchého testu toho, co Smlouva vyžaduje (zvýšit produktivitu, zajistit spravedlivou životní úroveň zemědělců, stabilizovat trhy, zajistit dostupnost zásob, zajistit rozumné ceny pro spotřebitele) a toho,

co návrh přinese, na základě dlouhého seznamu důkazů z četných minulých analýz, vede k následujícím závěrům.

Snížení příjmů

První negativní dopad návrhu se projeví na příjmech zemědělců. Snížení přímé podpory příjmů, její přerozdělení ve prospěch nejméně produktivních zemědělců a zvýšení vázané podpory, která opakovaně prokázala svou neschopnost podporovat příjmy tím, že oddaluje nezbytné strukturální úpravy, zbaňuje SZP tržní orientace, kterou prosazovala téměř tři desetiletí.

Svým návrhem Komise ovlivní hodnotu pozemků v hodnotě téměř 2 bilionů eur (pozn. průměrná cena z roku 2023 je 11 800 eur/ha a 157 mil. ha využívá zemědělství). To by si zasloužilo alespoň nějaké znamení, že jsou alespoň pochopena rizika a sázky. Příjmy zemědělských podniků se nevyvíjejí jednotně, ale jejich celkový růst, který je v případě zemědělství vždy volatilní, se jasně ubírá vzhůru, a to díky přesně opačnému přístupu, než jaký navrhuje navrhovaná politika – založená na konstantním rozpočtu a oddělené podpoře jako záchranné síti. Ačkoli členské státy mohou kompenzovat ztráty příjmů zemědělských podniků národní podporou (aktuálně hodně rozvolněnou), nebylo to to, co měl na mysli článek 39. Ani velmi odlišný rozpočtový prostor, který má každý členský stát k dispozici pro státní podporu, neodráží politiku zaměřenou na celou EU.

Pokles produktivity

Druhý negativní dopad se týká růstu produktivity. V dnešní době může být takový růst udržitelný pouze tehdy, pokud se spojí ekonomické a environmentální aspekty každodenních činností zemědělských podniků. Zrušení jakýchkoli společných základních podmínek souvisejících s hospodařením s půdou, které ponechává členským státům odpovědnost za zavedení toho, co považují za relevantní, však nejenže odstraní jakoukoli možnost posoudit na úrovni EU „společný charakter“ dopadu politiky, ale také sníží pobídky k prosazování jasné orientace na současné zvyšování výnosů a snižování environmentální stopy, což je v rozporu se základními prioritami EU v oblasti zemědělství souvisejícího s klimatem. A to na rozdíl od tvrzení uvedeného v návrhu.

Ceny potravin

Třetím negativním dopadem bude tlak na růst cen potravin. Komise zde opakuje chybu strategie „Farm to Fork“, když se domnívá, že snížení nabídky (kombinovaný účinek výše uvedených dvou dopadů) nějakým zázračným způsobem neovlivní ceny potravin, protože změny ve spotřebitelských vzorcích zajistí udržení nízkých cen. To se prostě nestane. Pokračování velmi pozitivních iniciativ GR AGRI zaměřených na řešení inflace cen po-

travin a problematických míst v potravinovém řetězci je tak podkopáno návrhy, které staví realitu snížení nabídky proti naději na snížení poptávky. A to vše na úrovni EU, bez ohledu na globální dopad vyplývající z existence velkého vývozu.

2. VÍCE JDE O TO, CO S TÍM UDELAEME

V minulosti byla Společná zemědělská politika založena na cenové podpoře, a to v EU s menším počtem členských států, ale stále s rozmanitým zemědělstvím, jak je tomu i dnes. V té době se na všechny vztahovala stejná podpůrná (intervenční) cena, a to navzdory obrovským rozdílům v domácích cenách podporovaných komodit (obiloviny, hovězí maso, mléčné výrobky, ovoce nebo zelenina). Tyto rozdíly byly ještě větší, pokud se zohlednily umělé převedené směnné kurzy („zelené ECU“). Navzdory této skutečnosti však v té době nikdo netvrdil, že SZP není společnou politikou, a to z velmi prostého důvodu – díky společným základním principům jejího politického rámce.

Debata se soustředila na to, zda principy SZP skutečně pomáhají plnit cíle, pro které se zavedly. Jako příklad se často uváděly intervenční ceny nastavené nad úrovní světových cen. Důkazy přitom jasně ukázaly, že tento nástroj příjmy zemědělců nezlepšoval. Na řešení právě této zásadní otázky se založil celý proces reformy SZP mezi lety 1992 a 2008, který vyústil v zavedení oddělených plateb nezávislých na výrobě.

Změny již od roku 2014 zároveň směřovaly k posílení environmentálního přínosu SZP. Zůstaly ale neúplné, protože se nepodařilo spojit velmi odlišné výzvy do jasné politické otázky a nesprávně se zacházelo s politickými nástroji, které řeší ekonomické a environmentální otázky, jako s náhradami, nikoli jako s doplňky.

Když dnešní návrh VRF přesouvá finanční odpovědnost i návrh politiky na členské státy, jaký „společný“ politický cíl se má dosáhnout? Protože jedno řešení pro všechny může být snadným sloganem, ale rozhodně to není politika.

SZP potřebuje jasnou volbu

Současný návrh především vyžaduje, aby tyto různé cíle byly propojeny a aby role a dopad různých politických nástrojů byly měřitelné také pomocí omezeného počtu ukazatelů. K identifikaci dopadu SZP na životní prostředí není nutné centrálně zavádět určité postupy, předpokládat stejný emisní faktor na každý hektar nebo měřit včely, motýly a ptáky. Stačí rozšířit a harmonizovat měření několika dostupných půdních ukazatelů a pak budete vědět, jak se mění emise a zda jsou pro druhy prospěšné nebo škodlivé. Ano, bude nějakou dobu trvat, než uvidíme výsledky, ale stejně tomu bylo i v případě přechodu k tržní orientaci dřívejších reform SZP (přebytek obchodu EU v oblasti zemědělství se nezlepšil přes noc).

A to buď nechat zemědělce, aby si zvolili své postupy, a sledovat několik společných indikátorů dopadu v celé EU, nebo nechat členské státy, aby si zvolily postupy a utápěly se v pokusech najít souvislost mezi nesouvisející sadou takzvaných výstupních (v podstatě výdajových) indikátorů. První možnost je méně populární a obtížněji proveditelná a vyžaduje přesvědčivost vedení EU. Druhá možnost je pro členské státy populárnější, protože odebírá EU její vedoucí úlohu. Ale pokud by hnací silou byla snadnost volby, nemluvili bychom vůbec o politice EU.

3. ZEMĚDĚLSTVÍ POTŘEBUJE IMPULS

Relevantní otázkou je, zda Komise stále považuje zemědělství EU za přispěvatele do světového potravinového systému a jeho potřeb. Nedávno zveřejněná prognóza OECD-FAO

na období 2025–2034 opět jednoznačně potvrzuje výzvy, kterým již globální zemědělství čelí a kterým bude v nadcházejících letech čelit stále více, a to konkrétně potřebu zvýšit produktivitu a učinit tak udržitelným způsobem. Zda SZP posílí svou orientaci na lepší řešení této potřeby, se bude posuzovat na základě politických rozhodnutí, nikoli analýz. Nová orientace bohužel představuje oproti minulosti jasný obrat.

Oslabení tržní orientace

Přidělování finančních prostředků odvětvím, která čelí problémům s konkurenceschopností, jejich problém s konkurencí neřeší, pouze oddaluje nevyhnutelné. Existuje jedna významná výjimka, a to extenzivní chov hospodářských zvířat, kde environmentální a sociální přínosy převyšují ekonomické náklady. Ve všech ostatních odvětvích nepřinesla vázaná podpora žádné měřitelné přínosy, které by ospravedlňovaly její pokračování, zatímco s sebou přinesla zvýšenou administrativní zátěž.

Odpor k ochraně prostředí

Návrh SZP obsahuje mnoho slibně znějících formulací, ale odpovědnost za stanovení a provádění konkrétních environmentálních priorit však ponesou členské státy, a pokud je jejich současný stav priorit známkou toho, co by mohlo následovat, budoucnost nevypadá slibně. Většina rozhodnutí byla motivována potřebou maximalizovat finanční prostředky než dosáhnout pozitivních výsledků, přičemž zejména ekologické programy nepřinesou téměř žádné skutečné změny v environmentální výkonnosti SZP.

Sociální orientace

Zde došlo ke zřetelnému posílení. To je

v zásadě pozitivní krok, protože přerozdělování podpory a generační obnova patřily k hlavním prioritám i v předchozí reformě. Je však pochybné, zda bude stačit považovat SZP za sociální politiku, a nikoli za politiku, jejíž sociální rozměr je nedílnou a provázanou součástí jejích ostatních rozměrů, zejména proto, že většina faktorů, které ovlivňují sociální aspekty, má v zemědělství širší povahu.

4. CO TEDY NAVRHNOUT?

Výše uvedené kritické připomínky vyvolávají otázku co dál? Předchozí reformy se rozhodly pro evoluci namísto revoluce, s jasnou linií spojující různé politické nástroje. Kombinace menšího důrazu na podporu cen a kvóty a většího zaměření na platby na plochu vedla k lepší orientaci na trh, když se zavedlo úplné oddělení plateb od produkce a zrušeny kvóty v procesu, který trval téměř 25 let. To však odhalilo dvě slabiny. A to v rozdělení podpor a slabé environmentální výkonnosti. Výslednou politickou otázkou již delší dobu je, zda jsou platby na plochu stále potřebné.

Navzdory své složitosti je zemědělství v podstatě trvale založeno na třech výrobních faktorech – půdě, kapitálu a práci. Tyto faktory jsou samozřejmě vzájemně propojené, ale volba hlavního politického nástroje není neutrální, pokud jde o dopad, jednoduchost návrhu, kontrolu a monitorování. Není náhodou, že prioritou se nestal kapitál ani práce, a to navzdory verbální podpoře zejména druhé z nich.

Jaký je směr a cíl

Veřejná politika musí vyvažovat přání a realitu; a faktem je, že platby na plochu se snáze spravují. Jsou však spravedlivější a účinnější? Tato otázka je jádrem debaty o SZP od zavedení oddělených plateb. Dokud bude existovat

určitá institucionální paměť SZP a určitá analytická kapacita v DG AGRI, budou negativní dopady podpory cen na rozpočet, postavení EU a příjmy zemědělců sloužit jako připomínka umožňující srovnání kompromisů.

Nahrazení části nebo případně všech přímých plateb pojistnými systémy, které jsou na papíře nejlepším způsobem, jak zaměřit podporu na základě ekonomických kritérií, v minulosti narazilo na nedostatek dlouhodobých údajů na úrovni zemědělských podniků, které jsou nezbytné pro jejich spolehlivost.

Pokud jde o představu, že veřejné prostředky by měly být používány pouze pro veřejné blaho, je třeba si položit otázku, jak takové blaho na úrovni zemědělských podniků měřit.

Řešení těchto složitých otázek vyžaduje otevřenou diskusi založenou na analýze dopadů, která se bude zabývat požadavky nezbytnými pro zlepšení účinnosti alternativních možností. V této diskusi by měly být jasně stanoveny jak cíle politiky, tak prostředky k jejich dosažení. Ať už bude pro budoucnost SZP zvolena jakákoli přechodová cesta, bude dostatečná pouze tehdy, pokud budou podpory rozdělovány na základě kritérií, která odrážejí náklady na péči o půdu, práci a životního prostředí.

Tassos Haniotis

Senior Guest Research Scholar, IIASA, zvláštní poradce pro udržitelnou produktivitu, ForumForAg. Zaměřuje se na zemědělství, má zkušenosti s politikou a jeho vášní je analýza. Názory vyjádřené v tomto článku jsou čistě osobní.

Redakčně kráceno

Žlutá pole už asi příliš nehrozí

S výjimkou deníku MF Dnes jsem si nevšiml, že by, na rozdíl od let minulých, někdo věnoval pozornost dříve tak kritizované události. Šlo o vysoký podíl žluté barvy – kvetoucí ozimé řepky v české krajině. A to ani teď, po její sklizni, která také mohla pohnout veřejnými názory. Novináři, ale i laici, stejně jako četné televizní, se k tomu dříve vždy vyjadřovali velmi kriticky. Všichni se předháněli v atraktivních titulcích a hlavně tomu mnozí opravdu „rozuměli“.

Dočkali se

Mohlo by se zdát, že všichni tito „názorově zelení“ dosáhli po letech snažení konečně svého. Ale není to náhodou Pyrrhovo vítězství? Nestojí za realitou dovozu potřebného řepkového semene nejen snížení výměry plodiny, ale také snížení jejího hektarového výnosu? A není náhodou za snížením výnosu plodiny také bruselská restrikce účinných látek určených k ochraně řepky proti plevelům, chorobám a škůdcům? To, že se také o těchto příčinách nemluví, není také náhoda.

Ozimá řepka potřebuje ochranu

Na otázku adresovanou toho času již bývalým pěstitelům ozimé řepky, proč skončili s jejím pěstováním, odpovídali všichni stejně: není čím ošetřovat plodinu proti škodlivým činitelům. Není totiž rozhodující počet herbicidů či fungicidů povolených k její ochraně. Rozhodující jsou nastavené podmínky použití zbývajících přípravků. Neblahým příkladem jsou například podmínky pro desikaci přípravkem Reglone. Povinné označení celého ošetřeného soukromého pozemku, upozornění, že porost byl desikován, stejně jako řada jiných, vyvolávají nechuť pěstitelů k jeho použití, nemluvě o kontrolách opatření. Bohužel ozimá řepka je na poli velice dlouho, v podstatě od výsevu do sklizně několik měsíců, a i proto si žádá početná ošetření. Již na podzim herbicidem proti heřmánkům, rmenům, chrpě polní, svízeli, pcháči a dalším. Graminicidy se používají na podzim nebo na jaře proti výdrolu obilnin a pýru plazivému. Na začátku tvorby květních pupat řepky může způsobit velké škody blýskáček řepkový. Škodí především brouci a částečně i larvy. V případech rezistence blýskáčka řepkového je základem strategie ochrany střídání insekticidů s různým mechanismem účinku. To znamená nepoužívat v ochraně opakovaně po sobě insekticidy ze stejné skupiny účinných látek, ale střídát insekticidy s rozdílným způsobem účinku. Máme je? Dnes už ne. Kalendářně mohou následovat přípravky proti hlízence obecné, bejlomorce kapustové nebo krytonosci šešulovému, popřípadě následná desikace před sklizní.

Jak s řepkou dále?

Je jisté, že podmínky pro pěstování ozimé řepky se s časem mění. Otázkou zůstává,

zda změna bude spočívat v nasazení nových odrůd nebo zda rozhodující slovo pro zajištění soběstačnosti v řepkovém semeni budou mít nastavené podmínky. Jsem přesvědčen o tom, že volání některých expertů po vytrvání pěstování plodiny a po jakési věrnosti plodině

samo o sobě nepomůže. O případném navýšení ploch pěstování ozimé řepky rozhodnou podmínky pro použití přípravků stejně jako ekonomika pěstování, tj. výkupní cena.

Ing. Michal Vokřál, CSc.

Dřív mohli pít i šestnáctiletí

Jelikož kalendářní léto ještě nekončí a teplé počasí přeje žízni, připomeňme si v následujícím textu některé zajímavosti o pivu, jak jsme je našli v různé starší odborné literatuře. Tak například již zmiňovaný Potravní kodex Československý z roku 1937 uvádí, že pivo směli tehdy pít mladí lidé již od 16 let, zatímco dnes je to až od 18 let. I to dokládá, že pivo českého typu se považovalo za nápoj jen slabě alkoholický.

Zaujala nás také formulace, že „pivo, podávané konsumentu, má mít zpravidla teplotu 6–10 °Celsia“. (Zachovali jsme původní pravopis.) Ještě přesněji se o teplotě čepovaného piva zmiňuje Naučný slovník zemědělský (SZN, Praha 1976). To má mít v létě teplotu kolem 7 °Celsia, v zimě 9.–10 °C.

Pivo definuje slovník jako mírně alkoholický nápoj vyrobený kvašením. Hlavními surovinami jsou slad, chmel a voda. Slovník také podává vysvětlení, jaký je vztah mezi stupňovitostí piva a obsahem alkoholu v něm. Připomeňme, že stupňovitost piva se rozumí množstvím celkového extraktu (výluhu) v hmotnostních procentech, které obsahuje původní mladina (kvasící slad). Například sedmistupňové pivo vzniklo z mladiny, která obsahovala 7 % extraktu. Protože z veškerého extraktu je jen část zkvasitelná, obsahuje sedmistupňové pivo 1,6–2 % hmotnostní alkoholu. Pivo

dvanástistupňové, jak je uvedeno v citovaném slovníku, má 3,5–4 % alkoholu. Ještě méně alkoholu při stejné stupňovitosti mají piva tmavá, která jsou také méně chmelená. K dosažení tmavé barvy se přidává malá část praženého sladu nebo cukerný karamel.

Ležák musí uležet

Kromě dělení piva na tmavá a světlá rozlišoval slovník piva výčepní a ležáky. Za ležáky byla označena piva vícestupňová (zpravidla dvanáctky), která zůstávají ve sklepě zrát i několik měsíců. Bývají také více chmelená – na hektolitr piva přes 300 gramů chmele. Dodejme, že citovaná literatura je stará půl století. Tehdejší zásady pro výrobu piva nejsou dnes již závazné, neboť dřívější státní normy byly zrušeny.

V mnoha restauracích dnes stejně jako dříve nabízejí tzv. pivo kvasnicové. O tom se ve slov-

níku dočteme, že bývá více nasyceno oxidem uhličitým, má říznější, svěžejší chuť i lepší pěnu. Připravuje se v pivovare tak, že před uzavřením transportního sudu (tanku) se k němu přidá malé množství „kroužků“. To je plně rozkvašená mladina ve stadiu bílých kroužků. Teprve potom se sud uzavře. Takové pivo musí u hostinského zůstat ve studeném sklepě alespoň 14 dnů v klidu, aby se kvasinky usadily a pivo se vyčeřilo, připomíná se ve slovníku.

Jiné pivo, jiné kvasinky

Aby bylo pivo pivem, dávají se do něj kromě sladu a chmele také pivovarské kvasinky. U piva spodně kvašeného, z ječného sladu (česká i slovenská piva) jsou to kvasinky *Saccharomyces carlsbergensis*. Piva svrchně kvašená jsou ze sladu pšeničného a kvasinky mají název *Saccharomyces cerevisiae* (pekařské droždí). Pšeničná piva mají velmi světlou, ba bílou barvu a potrpí si na ně v Anglii. Toto

pivo má velmi málo pěny, což je pro našince nezvyklé.

V některých zemích, například v Belgii, se vyrábějí piva kvašená samovolně. Připravují se v otevřených kádích za pomoci divokých kvasinek a bakterií, které do něj napadají ze vzduchu. Pivo, říká se mu tam lambic, má nakyslou, ovocnou chuť, jak uvádí ti, co ho pili. V ČSSR se však takové pivo nevyrábí, jak výslovně podotkl Naučný slovník zemědělský. Připomeňme ale, že původní pivo starých Slovanů také kvasilo samovolně.

Výroba piva, alespoň takového, na jaké jsme ve střední Evropě zvyklí, se neobejde bez chmele. Nejstarší zmínka o pěstování chmele v Čechách pochází z roku 859, z roku 1101 je první zmínka o vývozu českého chmele do zahraničí. Vozil se po Labi do Hamburku a prodával na tamním tržišti. Chmel otáčivý, jak zní jeho botanický název, byl exportní plodinou i po další staletí. V Československu tomu nebylo jinak. Jednu dobu se chmelu dokonce říkalo zelené zlato.

Také na Slovensku má chmel dlouhou tradici. První zmínky se datují do 12. století, kdy se začal pěstovat v zahradách klášterů, kde se vařilo pivo. Mniši zjistili, že nejen zlepšuje chuť piva, ale má i konzervační vlastnosti. První chmelnice vznikaly v Trnavě už ve 14. století a zásobovaly nejen blízké pivovary. Trnavský chmel se vyvážel i do zahraničí. Dalším centrem slovenského chmelařství byla Žilina, kde se chmel začal pěstovat od 15. století, jak uvádí Slovnice, což je instituce obchodující se slovenským chmelem. V bývalém Československu bylo pěstování chmele soustředěno zejména do okolí Topolčanek a Piešťan.

Pivo můžeme mít rádi, nebo ne. Přesto vždy požívalo a požívá respekt, protože to byl a je významný vývozní artikl z čistě domácích surovin.

Alice Olbrichová

Září, to je čas posvícení

Posvícení je tradiční oslava, která připomíná vysvěcení kostela nebo jiného místa. Jedná se o slavnost spojenou s hojností jídla, hudbou, tancem a zábavou, která se koná po skončení polních prací a v průběhu podzimu, kdy zraje úroda a je dostatek surovin na přípravu svátečních jídel. Mezi ně patří pečená drůbež a posvícenské koláče.

POSVÍCENSKÉ KOLÁČE S HRUŠKOVÝMI POVIDLY

SUROVINY

Na těsto

- 250 g hladké mouky
- 250 g polohrubé mouky
- 120 g plnotučného mléka
- 150 g bílého jogurtu
- 60 g slunečnicového oleje
- 10 g čerstvého droždí
- 3 lžíce krystalového cukru
- 1 žloutek
- vrchovatá lžíce majonézy
- velká špetka soli

Na náplň

- 500 g hruškových povidel
- 3 lžíce strouhaného perníku

Na drobenku

- 3 lžíce hrubé mouky
- 3 vrchovaté lžíce moučkového cukru
- 2 lžíce másla

Na potření

- 1 malé vejce
- lžíce plnotučného mléka

POSTUP

Do mísy rozdrobíme droždí, zasypeme cukrem a metličkou promícháme, až se droždí rozpustí. Vlijeme vlažné mléko a olej, přidáme jogurt, žloutek a majonézu a metličkou prošleháme. Vsypeme mouku smíchanou se solí a důkladně vypracujeme sametově hladké, nelepivé, středně tuhé těsto. Mísu s těstem vložíme do igelitové tašky a uložíme na noc do chladničky. Druhý den vyndáme těsto z chladničky a necháme asi půl hodiny zaklímatizovat na pokojovou teplotu. Mezitím si připravíme povidlovou náplň a drobenku. Zavařená hrušková povidla dáme ze sklenice do kastrůlku, přidáme

nastrouhaný perník a za stálého míchání krátce povaříme. Pak odstavíme a necháme vychladnout. Na drobenku v misce prsty promneme všechny suroviny. Těsto na pracovní ploše bez podsypávání moukou rozdělíme na 24 stejně velkých kousků, z každého utáhneme pevný bochánek, zakulatíme a spojem dolů klademe na dva plechy vyložené pečicím papírem. Bochánky zakryjeme utěrkou a necháme krátce

nakynout. Nakynuté bochánky pomocí tvořítko (např. půlkilové závaží nebo lahvička od léků o průměru 5 cm) zploštíme na koláče s tenkým okrajem, okraje potřeme vejcem rozšlehaným s mlékem, bohatě naplníme povidly a do povidel vmáčkneme drobenku. Takto připravené koláče necháme naposledy asi 15 minut kynout. Pečeme v troubě předehřáté na 180 °C asi 20 minut dozlatova.

PEČENÉ KRŮTÍ STEHNO NA ČERVENÉM ZELÍ A ROZMARÝNU

SUROVINY

- 800 g krůtího vrchního stehna bez kosti
- 500 g červeného hlávkového zelí
- 200 ml brusinkového džusu
- 50 g sušených brusinek
- 1 červená cibule
- 1 velké jablko
- 5 větviček čerstvého rozmarýnu
- 2 lžíce brusinkového džemu
- lžíce olivového oleje

- lžíce červeného vinného octa
- citronový pepř
- sůl

Na chlupaté knedlíky

- 400 g vařených brambor
- 200 g syrových brambor
- 200 g hrubé mouky
- 2 lžíce bramborového škrobu
- 2 vejce
- sůl

POSTUP

Ze zelí vyřízneme košťál a nakrájíme ho na široké pruhy, které vložíme do pekáče, osolíme, pokapeme olivovým olejem a vinným octem. Přidáme nahrubo nakrájenou červenou cibuli, na osminky nakrájené jablko a sušené brusinky, potřeme brusinkovým džemem a podlijeme brusinkovým džusem. Krůtí stehno prokrojíme na silný plát, z obou stran ho osolíme a opepříme a položíme do pekáče na zelí. Obložíme větvičkami tymiánu, zakryjeme poklicí a v troubě předehřáté na 180 °C pečeme doměkka a dozlatova asi 2 hodiny. Během pečení potíráme výpekem. Mezitím si připravíme chlupaté knedlíky. Do mísy k najemno nastrouhaným vařeným bramborám přidáme najemno nastrouhané syrové brambory, ze kterých jsme vyždímali přebytečnou vodu. Osolíme, přidáme vejce a promícháme. Zasype moukou a škrobem a vypracujeme středně husté těsto. Pomocí dvou lžic namočených ve vodě tvarujeme knedlíky, které zvolna vaříme ve vroucí osolené vodě asi 5 až 6 minut. V průběhu vaření je vařečkou zamícháme, aby se dobře provařily. Uvařené knedlíky vyjmeme děrovanou naběračkou a před podáváním je necháme v míse krátce odpočinout.

Recepty, kuchyňská úprava a foto Dalibor Pačes

AGRObase ZPRAVODAJ

 společenstev. **Grafický design:** Tomáš Neubauer.

Zpravodaj AGRObase vydává: Agrární komora ČR, Blanická 3, 779 00 Olomouc. **Úřad AK ČR Praha:** Počernická 272/96, 108 00 Praha 10 – Malešice. IČ: 47674868, DIČ CZ47674768. **tel.:** 296 411 180, **e-mail:** sekretariat@akcr.cz. **Zástupci AK ČR:** Ing. Jan Doležal, prezident; Ing. Jiří Milek, viceprezident a předseda Sněmovny všeobecné, Ing. Martin Ludvík, viceprezident a předseda Sněmovny

Uzávěrka čísla: 25. září 2025. NEPRODEJNÉ. **Příští číslo vyjde:** 30. října 2025.

ROZHODČÍ SOUD

při Hospodářské komoře České republiky
a Agrární komoře České republiky

Řešení Vašeho sporu efektivně, rychle a odborně!

O Rozhodčím soudu

- byl založen roku 1949
- řídí se zákonem, Statutem, Řádem
- vede Seznam rozhodců a tím garantuje odbornou kvalitu rozhodčího řízení probíhajícího před Rozhodčím soudem
- na Seznamu rozhodců je více než 240 rozhodců z tuzemska i zahraničí

Sekretariát Rozhodčího soudu zajišťuje

- konzultace před uzavřením smlouvy či podáním žaloby u Rozhodčího soudu
- odborné znalce
- tlumočníky
- veškerou administrativu spojenou s rozhodčím řízením před Rozhodčím soudem

Jaké spory řeší?

- obchodní vztahy (kupní smlouvy, nájemní smlouvy, smlouvy o dílo, úvěrové smlouvy ...)
- občanskoprávní (mj. i manželské smlouvy, kupní smlouvy na nemovitost, smlouvy o půjčce ...)
- pracovní právní vztahy (smluvní podmínky mzdového charakteru)

Výhody rozhodčího řízení

- řízení je jednoinstanční, neveřejné, rychlé, méně formální
- rozhodčí nálezy jsou v tuzemsku i v zahraničí dobře vykonatelné
- Newyorská úmluva z roku 1958 umožňuje uznání a výkon rozhodčích nálezů ve více než 140 státech světa
- strany si mohou určit místo i jazyk rozhodčího řízení

Podmínka pro rozhodování sporu v rozhodčím řízení před Rozhodčím soudem při HK ČR a AK ČR je platná rozhodčí doložka ve prospěch tohoto soudu.

Znění rozhodčí doložky doporučené k zapracování do Vašich smluv:

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu třemi rozhodci.

Všechny spory vznikající z této smlouvy a v souvislosti s ní budou rozhodovány s konečnou platností u Rozhodčího soudu při HK ČR a AK ČR podle jeho řádu jedním rozhodcem jmenovaným předsedou rozhodčího soudu.

Veškeré potřebné dokumenty lze nalézt na adrese: www.soud.cz

Rozhodčí soud je tu pro Vás.

Další informační materiály jsou k dispozici stranám, ale i ostatním zájemcům v sídle soudu
Vladislavova 1390/17, Praha 1, v jazyce českém, ruském, anglickém, německém a francouzském.
Telefonní spojení je: tel.: +420-222 333 340, fax: +420-222 333 341, e-mail: paha@soud.cz